

JŪRMALAS PILSĒTAS

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

2014- 2020

stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

Vides pārskats

Saturs

Izmantotie saīsinājumi.....	3
Ievads.....	4
1.Plānošanas dokumenta mērķi un kopsavilkums, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	5
1.1.Jūrmalas pilsētas attīstības programmas mērķi un kopsavilkums.....	5
1.2. Jūrmalas pilsētas plānošanas dokumentu saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	5
2.Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti	9
3. Situācijas analīze	11
3.1. Esošā vides stāvokļa apraksts.....	11
3.1.1. Klimata un ģeomorfoloģisko procesu ietekme	11
3.1.2. Virszemes ūdeņi un to kvalitāte.....	12
3.1.3. Zemes dziļu resursi to kvalitāte.....	17
3.1.4. Aizsargājamās dabas teritorijas	19
3.1.5. Meži, ainavas un apstādījumi	24
3.1.6. Purvi un palieņu pļavas	25
3.1.7. Kultūrvēsturiskais mantojums.....	25
3.1.8. Komunālā un transporta infrastruktūra.....	26
3.2. Vides kvalitāte.....	28
3.2.1. Gaisa kvalitāte	28
3.2.2. Ūdensapgāde.....	31
3.2.3. Notekūdeņu attīrīšana.....	32
3.2.4. Atkritumu apsaimniekošana	35
3.2.5. Troksnis.....	36
3.2.6. Vides riski.....	37
3.2.6.1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas	37
3.2.6.2. Tehnogēno katastrofu riska objekti	37
3.2.6.3. Bīstamo ģeoloģisko procesu risku teritorijas.....	38
3.2.7. Degradētās teritorijas.....	41
4.Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	42
5.Vides stāvoklis teritorijās, kuras var ietekmēt plānošanas dokuments	44
5.1. Ar transporta un tehnisko infrastruktūru saistītās teritorijas.....	46
5.2. Ar komunālajiem pakalpojumiem saistītās teritorijas	48
5.3. Publiskā telpa.....	50
5.4. Dabas un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.....	51
6. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas.....	57
7. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības mērķi	58
8. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums.....	62
8.1. Tiešās un netiešās ietekmes	62
8.2. Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes.....	63
8.3. Pastāvīgās ietekmes	64
8.4. Ietekmes uz vidi kopsavilkums.....	64
9. Risinājumi būtiskāko ietekmju novēršanai un samazināšanai.....	66
10. Alternatīvu izvēles pamatojums un izvērtējums.....	67
11. Iespējamie kompensēšanas mehānismi	68
12. Iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums	69
13. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai.....	70
14. Kopsavilkums	72
15.Izmantotā literatūra.....	75
Pielikumi.....	78

Izmantotie saīsinājumi

A/S	Akciju sabiedrība
BSP-5	bioloģiskā skābekļa patēriņš
ES	Eiropas Savienība
CO ₂	oglekļa dioksīds
CO	oglekļa oksīds
dB	decibels
dnn	diennakts
h	stunda
ha	hektārs
HES	hidroelektrostacija
IVN	ietekmes uz vidi novērtējums
ĪADT	īpaši aizsargājamā dabas teritorija
kg	kilogrami
ĶSP	ķīmiskā skābekļa patēriņš
l	litrs
LR	Latvijas Republika
LVGMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
m	metri
MK	Ministru kabinets
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
N _{kop}	kopējais slāpekļis
NO _x	slāpekļa oksīds (-i)
P _{kop}	kopējā fosfors
SAI	Sadzīves atkritumu izgāztuve
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SO ₂	sēra dioksīds
SVAV	sintētiskās virsmas aktīvās vielas
SVID	Analīzes matrica (stiprās, vājās puses, iespējas, draudi)
t	tonnas
tūkst.	tūkstotis
VI	Veselības inspekcija
Vjl	virs jūras līmeņa
LRVP	Lielrīgas reģionālā vides pārvalde
VVD	Valsts vides dienests

Ievads

Vides pārskats ir sagatavots stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējumam „Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2014.- 2020.gadam” (turpmāk tekstā attīstības programma). Attīstības programma ir izstrādāta, lai Jūrmala turpmākajos septiņos gados pēc iespējas efektīvi izlietotu savā rīcībā esošos finanšu resursus un cilvēkresursus Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā 2010 – 2030 nosprausto mērķu sasniegšanai. Attīstības programma ir izstrādāta saskaņā ar Jūrmalas pilsētas domes 20.10.2011. sēdes lēmumu Nr.454 „Par Jūrmalas pilsētas attīstības programmas 2014. – 2020.gadam izstrādes uzsākšanu”. Attīstības programma ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas sastāv no šādām daļām:

- 1.daļa. Esošās situācijas un SVID analīze;
 - 2.daļa. Stratēģiskā daļa un rīcības plāns;
- Pielikumi.

Attīstības programmas stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra tiek veikta pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2013.gada 8.janvāra lēmumu Nr.24 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”, kurš pieņemts, balstoties uz LR likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, ņemot vērā likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.² pantā noteiktos stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus.

Vides pārskats sagatavots saskaņā ar LR likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un LR MK 2004. gada 23.marta noteikumiem Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Vides pārskatā ir iekļauta informācija un pieejamo datu analīze atbilstoši prasībām un detalizācijas līmenim, ko nosaka minētie normatīvie akti un Vides pārraudzības valsts biroja lēmumā iekļautie nosacījumi. Vides pārskats ir dokuments, kurā ir atspoguļota informācija, kas iegūta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.

Vides pārskatā analizēts Jūrmalas pilsētas esošais vides stāvoklis un plānošanas dokumenta nozīme vides problēmu risināšanā. Plānošanas dokumenta analīze parādīja, ka ir meklēts kompromiss starp pilsētas turpmāko ekonomisko izaugsmi un vides aizsardzības prasībām.

1. Plānošanas dokumenta mērķi un kopsavilkums, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

1.1. Jūrmalas pilsētas attīstības programmas mērķi un kopsavilkums

Jūrmalas pilsētas attīstības programma ir stratēģisks dokuments, kas nosaka būtiskākos Jūrmalas pilsētas attīstības virzienus un rīcības. Attīstības programmas mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu Jūrmalas pilsētas attīstību, kas nodrošina mūsdienu paaudzes vajadzības, neradot grūtības nākamām paaudzēm nodrošināt savas vajadzības. Attīstības programma izstrādāta, izmantojot integrētu pieeju: ievērojot telpisko, tematisko un laika dimensiju. Attīstības programmas uzdevumi ir sekmēt koordinētu un sabalansētu rīcību kopumu, kas nodrošina racionālu finanšu līdzekļu izmantošanu un to koncentrēšanu izvirzīto stratēģisko mērķu sasniegšanai. Jūrmalas pilsētas attīstības programma sastāv no trim daļām:

1.daļa – Esošās situācijas un SVID analīze:

- **Esošās situācijas** analīzes mērķis ir apzināt un novērtēt Jūrmalas pilsētas rīcībā esošos resursus (vides, sociālos un ekonomiskos), raksturot teritorijas attīstības tendences, kā arī identificēt pilsētas funkcionālās saites.
- **SVID analīze** (stipro pušu, vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums) ir teritorijas attīstības perspektīvu izvērtējums, ņemot vērā pašreizējo situāciju.

2.daļa – Stratēģiskā daļa:

- Attīstības programmas stratēģiskajā daļā, ņemot vērā esošās situācijas analīzes rezultātus, ir formulēta pilsētas attīstības **vidēja termiņa mērķi** un **prioritātes**. Prioritātēm ir definēti (kvalitatīvi un kvantitatīvi) vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti. Lai sasniegtu izvirzītos vidējā termiņa rezultātus, ir definēti **rīcības virzieni**.
- Rīcības plānā uzskaitītas attīstības programmas ietvaros veicamās **rīcības**. Tās rīcības, kurām ir definēts nepieciešamais finansējuma apjoms, finansējuma avoti, rīcības uzsākšanas un pabeigšanas termiņš un atbildīgais, ir atsevišķi uzskaitītas **investīciju plānā**.
- Rīcības plānā ietverts arī attīstības programmas **uzraudzības sistēmas apraksts**, kā arī pārskats par sabiedrības līdzdalību un iesaisti attīstības programmas izstrādē.

Pielikums:

Pielikumā doti informatīvi materiāli, kas papildina Jūrmalas pilsētas attīstības programmā ietverto informāciju.

Jūrmalas pilsētas attīstības programma ir izstrādāta vidējam termiņam no 2014.gada līdz 2020.gadam.

1.2. Jūrmalas pilsētas plānošanas dokumentu saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Jūrmalas pilsētas attīstības programma ir saistīta ar starptautiskajiem (Eiropas Savienības), nacionālajiem un vietējiem plānošanas dokumentiem. Informāciju par starptautiskajiem un nacionālajiem vides mērķiem skatīt Vides pārskata 7.nodaļā.

Eiropas Savienības plānošanas dokumenti

- Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programma “*Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle*” (2002);
- Konvencija par Eiropas dzīvas dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību – Bernes konvencija (1979);

- Konvencija par starptautiskas nozīmes mitrajiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi – Ramsāres konvencija (1971);
- Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992);
- Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija (1972);
- Konvencija par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos (1979);
- Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (Natura 2000) par dabisko dzīvotni, savvaļas faunas un floras aizsardzību - Biotopu direktīva (1992).

Nacionāla līmeņa plānošanas dokumenti

- *Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam. (apstiprināta LR Saeimā 2010.gada 10.jūnijā)*
Stratēģija ir galvenais valsts plānošanas dokuments, nosakot turpmākajiem stratēģiskajiem un attīstības plānošanas dokumentiem šīs stratēģijas noteiktos virzienus un prioritātes.

Stratēģijas uzdevums ir atrast veidu, kā pārdomāti lietot nacionālo bagātību, lai nākamajām paaudzēm to nodotu nenoplicinātu un pavairotu. Dabas resursi, vieta, cilvēki un zināšanas tiek uzsvērti kā nozīmīgs kapitāls attīstībai. Latvijas ilgtspējīgas stratēģijas kodols ir cilvēka, ekonomiskā, sociālā un dabas kapitālu, tostarp vietas un telpas, produktivitātes kāpināšana, lai atbildētu uz globālo tendenču izaicinājumiem.

- *Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam (NAP 2020) (apstiprināts LR Saeimā 2012.gada 20.decembrī).*
Tas ir hierarhiski augstākais nacionālā līmeņa vidējā termiņa plānošanas dokuments, kas ir cieši saistīts ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam” un tā mērķis ir vienoties par būtiskākajām vidējā termiņa prioritātēm, to rīcības virzieniem, mērķiem, kā arī to sasniegšanas rādītājiem.
- *Vides politikas pamatnostādnes 2009.-2015.gadam.*
Vides politikas mērķis ir veidot pamatu vides kvalitātes saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai, vienlaikus ierobežojot kaitīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēka veselību.
- *Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma 2000.gads.*
Tās mērķis ir saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību. Tā paredz dažādus pasākumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un līdz ar to arī vides kvalitātes nodrošināšanai.
- *Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.–2020.gadam.*
Tā mērķis ir:
 - novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzumu samazināšanu, maksimāli izmantojot visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un visus labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgāka patērētāju uzvedības modeļa attīstību,
 - nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu,
 - nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie tiek atgriezti vidē noderīgā veidā,
 - nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

Reģionāla līmeņa plānošanas dokumenti

- *Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000.–2020.gadam, (apstiprināta Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē 2008.gada 22.decembrī);*

- *Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2009-2013.gadam* (apstiprināta Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē 2012.gada 13.janvārī);
- *Rīgas plānošanas reģiona teritorijas (telpiskais) plānojums 2005.–2025.gadam*, (apstiprināts Rīgas plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē 2007.gada 2. februārī);

Vietēja līmeņa plānošanas dokumenti

- *Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010.-2030.gadam* (apstiprināta ar Jūrmalas pilsētas domes 2010.gada 16.decembra lēmumu Nr.825 (protokols Nr.36, p.15)).

Stratēģija norāda uz politisko izvēli – šodienas prioritātēm un stratēģiskajiem mērķiem nākotnei. Stratēģija veidota, ņemot vērā esošo situāciju Latvijā, kā arī iepriekšējos Jūrmalas pilsētas plānošanas dokumentus, attīstības procesus, papildus pētījumus, ekspertu viedokļus. Stratēģiskie mērķi un prioritātes noteiktas, pamatojoties uz veiktās analīzes rezultātiem un iedzīvotāju izdiskutētiem pilsētas attīstības virzieniem.

- *Jūrmalas pilsētas investīciju plāns 2013.-2015.gadam* (apstiprināts ar Jūrmalas pilsētas domes 2012.gada 20.decembra lēmumu Nr.669 (protokols Nr.20, p.27).
- *Jūrmalas Vides aizsardzības politikas plāns* (apstiprināts ar Jūrmalas pilsētas domes 2002.gada 16.janvāra lēmumu Nr.49).
- *Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojuma grafiskā daļa, teritorijas izmantošana un apbūves noteikumi* (apstiprināti ar Jūrmalas pilsētas domes 2012.gada 11.oktobra saistošiem noteikumiem Nr.42 (protokols Nr.17, p.55).

Jūrmalas pilsētas teritorijas izmantošanas un apbūves saistošie noteikumi (TIAN) nosaka prasības visas Jūrmalas pilsētas teritorijas un pilsētas teritorijas daļu izmantošanai un apbūvei saskaņā ar Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma turpmākajiem 12 gadiem grafiskās daļas kartēm „Teritorijas Plānojumā (atļautā) izmantošana”, „Jaunveidojamo zemes vienību minimālās platības”, „Maksimālie apbūves blīvumi”, „Būvju augstumu ierobežojumi”, „Apgrūtinājumi”, „Sarkano līniju plāns”, „Kultūras pieminekļi un to aizsargjoslas”, „Kultūras mantojums”, „Meliorācijas un lietus kanalizācijas sistēmas”, „Detalizētas plānošanas teritorijas”, „Spēkā esošie detālplānojumi”, „Īpašā režīma zona transportlīdzekļu iebraukšanai”, „Esošo un plānoto inženieraizsardzības būvju izvietojums”.

- *Jūrmalas pilsētas kultūrvides attīstības stratēģija 2008.-2020.gadam* (apstiprināta ar Jūrmalas pilsētas domes 2009.gada 11.jūnija lēmumu Nr.407 (protokols Nr.13, p.13).
- *Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģija 2007.-2018.gadam* (apstiprināta ar Jūrmalas pilsētas domes 2012.gada 26.janvāra lēmumu Nr.10 (protokols Nr.1, p.14).
- *Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020. (1.redakcija)* Attīstības programma ir vērsta uz *Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010.-2030.gadam* mērķu sasniegšanu. Programma izvirza prioritātes, kuras sevī ietver noteiktu rīcību kopumu, kā arī galvenos rādītājus.

Kaimiņu pašvaldību attīstības plānošanas dokumenti:

- *Engures novada attīstības programma 2011.-2017.gadam* (apstiprināta 20.12.2011.);
- *Engures novada teritorijas plānojums* (apstiprināts 27.04.2006. ar grozījumiem 12.07.2007.);
- *Tukuma novada attīstības programma 2011.-2017.gadam* (apstiprināta 25.08.2011.);
- *Tukuma novada teritorijas plānojums* (apstiprināts 26.04.2012.);
- *Babītes pagasta teritorijas plānojuma 2008.-2020.gadam un Salas pagasta teritorija plānojuma 2005.-2017.gadam grozījumi* (5.redakcija).
- *Babītes novada attīstības programma 2014.-2020.gadam* (apstiprināta 19.12.2012.)

- *Rīgas attīstības programma 2010.-2013.gadam un Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025.gadam* (apstiprinātas 01.06.2010.);
- *Rīgas teritorijas plānojums 2006.-2018.gadam* (apstiprināts 28.08.2009.)

Attīstības programma ir izstrādāta, pamatojoties uz šādiem LR normatīvajiem aktiem:

LR likums „Par pašvaldībām” (19.05.1994. ar grozījumiem līdz 31.01.2013.);
LR likums "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums" (18.12.2008. ar grozījumiem līdz 15.12.2011.);
LR likums „Teritorijas plānošanas likums” (22.05.2002 ar grozījumiem līdz 16.12.2010.);
LR likums „Reģionālās attīstības likums” (21.03.2002 ar grozījumiem līdz 13.10.2011.);
LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998. ar grozījumiem līdz 01.12.2011.);
LR likums „Vides aizsardzības likums” (02.11.2006. ar grozījumiem līdz 07.06.2012.);
LR likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993 ar grozījumiem līdz 29.11.2012.);
LR likums „Ķemeru nacionālā parka likums” (30.05.2001. ar grozījumiem līdz 03.07.2013.);
LR likums “Sugu un biotopu aizsardzības likums” (16.03.2000. ar grozījumiem līdz 29.11.2012.);
LR likums “Par piesārņojumu” (15.03.2001. ar grozījumiem līdz 31.01.2013.);
LR MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.);
LR likums “Ūdens apsaimniekošanas likums” (12.09.2002. ar grozījumiem līdz 26.12.2012.);
LR MK Noteikumi Nr.157 „Kārtība kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004. ar grozījumiem līdz 10.11.2009.);
LR MK Noteikumi Nr.83 „Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi” (25.01.2011. ar grozījumiem līdz 11.02.2011.);
LR MK Noteikumi Nr.83 „Par dabas parkiem” (09.03.1999. ar grozījumiem līdz 20.09.2011.);
LR MK Noteikumi Nr.212 „Par dabas liegumiem” (15.06.1999. ar grozījumiem līdz 12.05.2012.);
LR MK Noteikumi Nr.702 „Dabas parka „Ragakāpa” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (10.08.2004. ar grozījumiem līdz 09.09.2006.);
LR MK Noteikumi Nr.236 „Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (18.06.2002. grozījumiem līdz 10.01.2006.).

2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti

„Jūrmalas pilsētas attīstības programmas 2014.-2020.gadam” vides pārskats izstrādāts pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2013.gada 8.janvāra lēmumu Nr.24 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Vides pārskats ir sagatavots atbilstoši LR 14.10.1998. likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un LR 2004.gada 23.marta MK noteikumiem Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Vides pārskata projekta sagatavošanai ir izmantota:

- Jūrmalas pilsētas domes rīcībā esošā informācija,
- publiski pieejamā informācija un pētījumu rezultāti par vides stāvokli pašvaldības teritorijā,
- starptautiskajā tīmeklī pieejamie informāciju avoti un datu bāzes, t.sk. VA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” dati.

Izstrādājot attīstības programmu un vides pārskata projektu, notika pašvaldības speciālistu konsultācijas ar Vides pārraudzības valsts biroju, iesaistītajām institūcijām un pašvaldības darbiniekiem. Vides pārskata projekta sagatavošanas procesā notika pārrunas ar pašvaldības speciālistiem. Lai apzinātu iedzīvotāju viedokli par Jūrmalas pilsētas attīstības iespējām, attīstības programmas ietvaros tika veikta pilsētas iedzīvotāju aptauja, veicot 300 intervijas. Iedzīvotāju aptaujas galvenie rezultāti ir iekļauti attīstības programmas esošās situācijas analīzes daļā, kas ņemti vērā attīstības programmas un vides pārskata izstrādes procesā.

Vides pārskata projekta izstrādes laikā nebija nepārvaramas problēmas informācijas ieguvē. Kā vienīgā problēma informācijas ieguvē un esošā vides stāvokļa novērtējuma veikšanai minama atsevišķu pētījumu un datu trūkums.

Vides pārskata projekta izstrādē ir izmantoti šādi vides politikas veidošanas un ieviešanas pamatprincipi:

- *Alternatīvu izvērtēšanas princips* - nepieciešams izvērtēt kā plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas ietekmēs vides resursus un to kvalitāti;
- *Atklātības princips* – SIVN ir atklāts process, kas paredz interešu grupu un institūciju iesaisti, iedzīvotāju informēšanu, organizējot sabiedrisko apspriešanu un publicējot iegūtos rezultātus;
- *Ilgspējības princips* – esošajām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, kā arī dabas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu;
- *Integrācijas princips* – SIVN procedūra tika uzsākta vienlaikus ar Attīstības programma izstrādes uzsākšanu, kas nodrošina vides prioritāšu integrēšanu plānošanas dokumentā un ļauj izvairīties no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kam no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi;
- *Piesardzības princips* - ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību;
- *Starppaaudžu taisnīgums* – pašreizējai paaudzei ir jā saglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties.

Atbilstoši VPVB prasībām, Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu sniegšanai tiks nosūtīts šādām institūcijām:

- Valsts Vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei;

- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Veselības inspekcijai;
- Rīgas plānošanas reģiona administrācijai;
- Jūrmalas pilsētas pašvaldībai;
- Vides pārraudzības valsts birojam.

Sabiedrības līdzdalība attīstības programmas un vides pārskata sagatavošanā nodrošināta atbilstoši 25.08.2009. MK noteikumiem Nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” un 23.03.2004. MK noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums” V nodaļā „Sabiedrības, organizāciju un institūciju informēšana vides pārskata sagatavošanas procesā” noteiktajām prasībām.

Publiskās apspriešanas sanāksme notika 2013.gada 14.augustā Jūrmalas pilsētas domē. Paziņojums par Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu Jūrmalas pilsētā tika publicēts vietējā laikrakstā, kā arī ievietots Jūrmalas pilsētas mājas lapā www.jurmala.lv un VPVB mājas lapā www.vpvb.gov.lv.

Sabiedrībai ar Jūrmalas attīstības programmas 2014.- 2020.gadam un vides pārskata projekta materiāliem bija nodrošināta iespēja iepazīties laika posmā no 2013.gada 26.jūlija līdz 2013.gada 4.septembrim. Materiāli bija pieejami Jūrmalas pilsētas domē, Jomas ielā 1/5, Jūrmalā darba dienās pašvaldības iestādes darba laikā un Jūrmalas domes mājas lapā www.jurmala.lv. Paziņojums par sabiedrības iespējām iepazīties ar vides pārskata projektu tika publicēts Jūrmalas pilsētas domes mājas lapā www.jurmala.lv un vietējā laikrakstā. Sabiedriskās apspriešanas laikā sabiedrības pārstāvjiem bija nodrošināta iespēja iesniegt izstrādātājiem un pašvaldībai rakstiskus priekšlikumus un atsauksmes par plānošanas dokumenta un vides pārskata projektu, sūtot tos elektroniski uz e-pastu arturs.grants@jpd.gov.lv un ieva.kaire@jpd.gov.lv.

Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie komentāri un priekšlikumi ir iestrādāti Vides pārskata gala redakcijā, kas tiks iesniegts VPVB atzinuma saņemšanai.

Pēc Jūrmalas pilsētas attīstības programmas 2014.-2020.gadam apstiprināšanas tiks sagatavots un publicēts informatīvs ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā ņemti vērā Vides pārskatā iestrādātie ieteikumi. Minētais ziņojums tiks publicēts pašvaldības mājas lapā www.jurmala.lv.

3. Situācijas analīze

Jūrmalas pilsēta atrodas Rīgas plānošanas reģionā - Latvijas centrālajā daļā un robežojas ar Engures, Tukuma, Babītes novadiem un Rīgu. Pilsētas centrs Majori atrodas 13 km no Rīgas starptautiskās lidostas un 22 km attālumā no Rīgas. Kauguri atrodas 40 km un Ķemeri – 45 km attālumā no Rīgas. Ķemeri atrodas 21 km no lidostas „Jūrmala”. Jūrmalu šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Tukums II, kas ir būtiska pilsētas sabiedriskā transporta sistēmas sastāvdaļa.

Jūrmala pēc platības ir otra lielākā Latvijas pilsēta, tās platība aizņem 9 802,3 ha. Lielākā daļa pilsētas atrodas uz zemes strēles starp Lielupi un Rīgas jūras līci, kā rezultātā pilsētai ir izteikti garena forma. Šaurākajā vietā Dubultos attālums starp jūru un Lielupi ir tikai 300 m. Jūrmalā dzīvo 56 307 iedzīvotāji. Iedzīvotāju blīvums šeit ir zemāks (563,1 cilvēki/ km²), nekā pārējās republikas pilsētās.

Pilsētas tēlu gan pašu jūrmalnieku acīs, gan arī citur Latvijā un ārpus tās nosaka Jūrmalas atrašanās pie jūras. Pašlaik nozīmīgākais Jūrmalas attīstības izaicinājums ir atgūt un jaunā kvalitātē izkopt starptautiskas nozīmes atpūtas, ārstniecības un konferenču centra statusu pilsētai.¹

3.1. Esošā vides stāvokļa apraksts

Šajā sadaļā sniegts būtiskāko vides stāvokli raksturojošo elementu apraksta kopsavilkums.

3.1.1. Klimata un ģeomorfoloģisko procesu ietekmējošie faktori

Jūrmala atrodas Piejūras zemienē un klimatu pilsētā ietekmē atrašanās pie jūras un Atlantijas okeāna cikloni. Jūras gaisa masas dominē 220 – 230 dienas gadā.

Klimats Jūrmalā ir maigs, mēreni silts, debesis šeit ir apmākušās biežāk nekā vidēji Latvijā. Vidēji gadā ir 178 apmākušās dienas, 21 skaidra diena un 166 – daļēji apmākušās dienas. Visvairāk apmākušos dienu Jūrmalā ir no novembra līdz februārim, kad ir arī visvairāk nokrišņu. Jūrmalai ir raksturīgas miglas. Vidējais miglaino dienu skaits gadā ir 40. Aukstajā periodā miglas parasti ir noturīgākas, biežākas un ilgstošākas.

Gada vidējais **nokrišņu** daudzums Jūrmalā svārstās no 550 līdz 600 mm, kas ir mazāk, nekā vidēji Latvijā (600 – 700 mm).

Vidējā gaisa temperatūra Jūrmalā ir +5,7°C, kas ir nedaudz zemāk nekā vidēji Latvijā (+6,1°C). Ziemas Jūrmalā ir samērā siltas, ar biežiem atkušņiem. Gada aukstākā mēneša vidējā temperatūra ir no -4,3° līdz -4,8°C (Latvijā vidēji -4,8°C). Vasaras Jūrmalā, salīdzinājumā ar Latvijas iekšzemi, ir nedaudz mājainākas. No jūnija vidus līdz augusta vidum gaisa temperatūra Jūrmalā pārsniedz +15°C. Vissiltākā ir jūnija trešā dekāde un jūlija pirmā dekāde. Dienakts vidējā temperatūra vasaras sezonā svārstās no +15° līdz +20°C (Latvijā vidējā temperatūra jūlijā ir +16,7°C).

Ziemā valdošie ir dienvidaustrumu, dienvidu un dienvidrietumu **vēji**. Vasarā, galvenokārt – dienvidrietumu un rietumu vēji. Vidējais vēja ātrums ir 2 – 5 m/s. No spēcīgām vēja brāzmām pilsētu pasargā kāpu grēdas un piekrastes mežu joslas gar Rīgas līci.

Ģeomorfoloģiskos procesus Jūrmalas pilsētas teritorijā ietekmē faktors, ka pilsētas teritorija virs jūras līmeņa atrodas salīdzinoši nesenā ģeoloģiskajā pagātnē – Baltijas baseina Litorīnas jūras stadijas beigu posmā - aptuveni pirms 4 000 gadiem. Salīdzinājumam – Salaspils apkārtnē cilvēki dzīvoja jau aptuveni pirms 10 – 11 tūkstošiem gadu. Sauszeme tagadējās Lielupes ietekas rajonā veidojusies vēl nesenākā pagātnē, pašreizējā Lielupes ietekas vieta izveidojusies 18.gadsimtā.²

Reljefu Jūrmalas teritorijā veidojuši Baltijas baseina krasta procesi, Lielupe un mūsdienų eolie (vēja radītie) procesi. Piejūras zemiēnes līdzenais reljefs un vaļņveida kāpu barjeras gar piekrasti ir

¹ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

² Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

veicinājušas pārpurvošanas.³ Pārpurvošanās notiek ieplakās, kur ir augsts gruntsūdens līmenis, kas ir izteiktāks Jūrmalas rietumu daļā un Priedaines apkārtnē.

Pilsētai raksturīga ir salīdzinoši plata pludmale. Pie Lielupes ietekas un pilsētas vidusdaļā pludmale ir 25 – 50 m plata, savukārt, rietumu pusē tā sašaurinās līdz 2 – 3 m. Priekškāpas augstums ir 1 – 3 m, aiz tās seko plaša 5 – 8 m augsta kāpu grēdu zona. Aiz kāpām reljefs ir lēzeni viļņots, sīkpaugurains un ar atsevišķām kāpām, ko veidojusi Litorīnas jūra.

Daudzviet Jūrmalā reljefs un nogulumu ir pārveidoti cilvēka darbības rezultātā.⁴

3.1.2. Virszemes ūdeņi un to kvalitāte

Jūrmalas pilsētas lielākā daļa ietilpst Lielupes upes baseina apgabalā, neliela teritorijas daļa dienvidaustrumos (5,3% no pilsētas kopējās platības) atrodas Daugavas baseina apgabalā.

Pilsētu apskalo Baltijas jūras Rīgas jūras līcis. Hidrogrāfisko tīklu veido Lielupe, tās kreisā krasta pieteka Vecslocene, Vēršupīte, Slokas ezers, Aklais ezers, Akacis, Melnezers, Varkaļu kanāls, Jāņupītes polderu sistēma un meliorācijas grāvju tīkls. Meliorācijas grāvju tīkls kopā ar lietus ūdeņu kanalizācijas sistēmu nodrošina virszemes ūdeņu noteci no pilsētas teritorijas, tomēr pēdējā desmitgadē meliorācijas grāvju tīkls ir ticis nepietiekami labi uzturēts un daudzviet pilsētā ir pārāk augsts gruntsūdens līmenis.

Baltijas jūras Rīgas jūras līcis ir seklākais no lielajiem Baltijas jūras līčiem, tā vidējais dziļums ir 26 metri. Jūrmalas smilšu pludmale gar līci ir 25,6 km gara. Līča platība ir 18 000 km². Ūdens sāļums līcī ir zems – Jūrmalā vasarās tas ir tikai ap 3 promilēm, kas ir daudzreiz mazāk nekā vidēji Pasaules okeānā (35 promiles) un divreiz mazāk nekā Baltijas jūras centrālajā daļā (6 – 7 promiles). Ūdens temperatūra ziemā ir tuvu nullei, tāpēc līcis parasti ziemās aizsalst. Ledus segas parasti izveidojas ziemas beigās un saglabājas aptuveni vienu mēnesi. Ūdens temperatūra līcī pavasarī un vasaras sākumā ceļas lēni, vasaras pirmajā pusē nereti ir vērojami auksti (1 – 5°C) ūdens uzplūdi. Jūlijā un augustā jūras ūdens temperatūra var sasniegt 26°C.

Lielupe ir lielākā ūdenstece Jūrmalā, kas kopā ar Vecsloceni, Varkaļu kanālu, vecupēm un tajā ietekošajiem meliorācijas grāvjiem veido pilsētas hidroloģiskā tīkla pamatu. Upes garums ir 119 km, kopējais kritums – 10,8 m. Lielupes garums pilsētā ir 30 km, krastu garums – aptuveni 32 km Lielupei kritums ir neliels 16 cm, platums – no 170 līdz 550 m, bet dziļums svārstās no 2 līdz 15 m. Lielupes gultne ir dūņaina posmā no Slokas līdz Valteriem, bet lejpus Majoriem tā ir smilšaina. Upes grīva regulāri aizsērē un tās piekrastē raksturīgas plašas palienes. Ūdens līmeni Lielupē ietekmē gan palī, gan arī vējuzplūdi un vējatplūdi. Ieplūstot ūdens masām no jūras un upes grīvas ziemeļrietumu un ziemeļu vēja ietekmē, tas var paaugstināties par 1,5 – 2,0 m un appludināt Lielupes palienes līdz pat 2,5 m virs jūras līmeņa.

Lielupe un tās piekraste tiek izmantota rekreācijai, ūdenssportam, makšķerēšanai, neorganizētai peldēšanai, atsevišķu reisu kuģīšu un jahtu piestātnēm.⁵

Jūrmalas pilsētai ir saistoši LR MK 2002.gada 12.marta noteikumi Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, kur saskaņā ar 1.pielikumu par **prioritārajiem zivju ūdeņiem** ir noteikta visa Lielupe kā karpveidīgo zivju ūdeņi.⁶

Atbilstoši MK 15.01.2002. noteikumu Nr.27 „Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus” 1.pielikumam Lielupe ir upe, uz kuras ir **aizliegts** veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus, būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus.⁷

Vecslocene ir Lielupes kreisā krasta pieteka, bijusī Slocenes upes lejtece, iztek no Kaņiera ezera. Jūrmalā tek cauri Slokas purvam un Slokas ezeram. Vecslocene ar grāvjiem ir savienota ar Melnezeru. Vecslocenes vidējais ūdens līmenis pie Slokas tilta ir 0,42 m. Vecslocenes tiešajā sateces baseinā

³ Latvijas fiziskā ģeogrāfija, 1996

⁴ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁵ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁶ LR MK 2002.gada 12.marta noteikumi Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”

⁷ LR MK 15.01.2002. noteikumu Nr.27 „Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus”

atrodas arī **Slokas karjera ūdenskrātuve**, kas ir izveidojusies bijušajā dolomīta karjera ieguves vietā, tā nav savienota ar upi. Karjera ūdenskrātuves platība ir 14 ha, vidējais dziļums ir 5 m, maksimālais dziļums sasniedz 9 m. Ūdenskrātuvei ir izstrādāti un apstiprināti zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi, kuri nosaka zivju krājumu aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumus: noteikti 4 m tauvas josla, izstrādāti ieteikumi noteiktu sugu zivju mazuļu regulārai ielaišanai karjera ūdenstilpē u.c.. Ūdenskrātuvi izmanto makšķerēšanai, nirēju apmācībai un peldēšanai.

Vēršupīte ir Vecslocenes kreisā krasta pieteka, kas uzņem ūdeņus Lielā Ķemeru tīreļa ziemeļu daļā, Zaļā un Raganu purva dienvidu daļā. Vēršupīte Jūrmalā tek cauri Ķemeriem un ietek Vecslocenē pirms tās ietekas Slokas ezerā. Vēršupītes hidroloģiskais režīms ir traucēts, ūdeņu notece nav pietiekama, krasti bieži applūst.⁸

Slokas ezers ir publiskais dabiskais ezeru ūdensobjekts pašvaldības teritorijā. Ezeram cauri tek Veclocene un ar grāvju sistēmu tas ir savienots ar Aklo ezeru. Ezera sateces baseinā vēl atrodas Akacis. Slokas ezers ir piejūras lagūnu tipa ezers, kas atrodas Slokas purva ziemeļaustrumu daļā. Tā vidējais ūdens līmenis virs jūras līmeņa ir 1,2 m, platība aizņem 2,5 km², bet kopējā sateces baseina platība ir 126 km². Vidējais dziļums ezeram ir 0,6 m, maksimālais dziļums sasniedz 1,1 m.⁹ Ezera krasti ir zemi un purvaini. Slokas ezers atrodas Ķemeru nacionālā parka dabas lieguma zonā, tas tiek izmantots atpūtai uz ūdens, makšķerēšanai, arī peldēšanai. Pie Slokas ezera ir ierīkota Slokas ezera taka, automašīnu stāvlaukums, atpūtas vieta un putnu novērošanas tornis.

3.1.2.-1.attēls. Putnu vērošanas tornis. Foto: Vita Līcīte
Avots: <http://www.ezeri.lv/database/2241>

Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plānā norādīts, kādas darbības ir atļautas veikt Slokas ezerā un kādas ir aizliegtas: ezerā ir iespējams attīstīt kanoe airēšanas apmācības, bet nav atļauts pārvietoties ar transportlīdzekļiem, kurus darbina iekšdedzes dzinēji.¹⁰

⁸ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁹ www.ezeri.lv

¹⁰ Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāns

Pašvaldības teritorijā esošo **virszemes ūdeņu kvalitāte** raksturota Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā, kur analizēti bīstamo un īpaši bīstamo vielu mērījumi, kas ir veikti sešos Lielupes apgabala upju ūdensobjektos, tai skaitā Vecslocenē un Lielupē - pašvaldībai esošajā teritorijā. Ūdensobjektu raksturojums un ekoloģiskais novērtējums dots tabulā 3.1.2.-1.

Tabula 3.1.2.-1.

Virszemes ūdensobjekti un administratīvi teritoriālais iedalījums

Upju ūdensobjekti un pārejas ūdensobjekts

N.p.k.	Ūdensobjekta kods	Ūdensobjekta nosaukums	tips	Aizsargājamā teritorija ¹	Ekoloģiskā kvalitāte/potenciāls ²	Jūrmalas pilsētas ūdensobjekta platība (km ²)
1.	L100 SP	Lielupe	6	K, Nit, ĪADT, P	Ļoti slikts	59.67
2.	L 102	Vecslocene	4	Nit, ĪADT	Laba	34.36

Ezeru ūdensobjekts

N.p.k.	Ūdensobjekta kods	Ūdensobjekta nosaukums	tips	Aizsargājamā teritorija 1	Ekoloģiskā kvalitāte/potenciāls ²	Vieta, kur atrodas ūdensobjekta sateces baseins
1.	E033	Slokas ezers	2	P	Laba	Jūrmala

Piezīmes:

1. (1) Aizsargājamo teritoriju veidu apzīmējumi: L - lašveidīgo zivju ūdeņi, K - karpveidīgo zivju ūdeņi, P peldvieta, ĪADT – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, Nit - īpaši jutīgā teritorija, uzskuru attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskas darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem.

2. (2) Kvalitātes klašu apzīmējumi:

Laba

Ļoti slikta

Avots: Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.gadam

Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010.-2015.gadam norādīts, ka Lielupes ūdensobjektam Jūrmalas pilsētas teritorijā ekoloģiskā kvalitāte ir ļoti slikta, ko ietekmē būtiska izkliedētā un punktveida piesārņojuma, kā arī morfoloģiskā slodze. Ūdens kvalitāti, galvenokārt, ietekmē piesārņojums baseina augštecē Latvijā un pārrobežu piesārņojums no Lietuvas, ko rada lauksaimnieciskā darbība un punktveida avotu izplūdes pilsētās, tai skaitā arī Jūrmalā.

Vecslocenes un „Slokas ezers” ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte ir laba.¹¹

Peldvietu ūdeņi

Atbilstoši MK 2013.gada 21.maija noteikumiem Nr.265 „Grozījumi Ministru kabineta 2012.gada 10.janvāra noteikumos Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” 1.pielikumā norādītas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča peldvietas, tai skaitā Jūrmalas pilsētas 11 peldvietas: Asari, Bulduri, Dubulti, Dzintari, Jaunķemeri, Kauguri, Lielupe, Majori, Melluži, Pumpuri un Vaivari.¹² Šīs peldvietas labiekārto un apsaimnieko Jūrmalas pilsētas dome.

Visās Jūrmalas pilsētas peldvietās ir augsts labiekārtojuma līmenis un tas atbilst 2012.gada 10.janvāra MK noteikumu Nr. 38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” prasībām.

Noteikumu prasības attiecas uz peldvietām, kuras, pamatojoties uz pašvaldības sniegto informāciju par attiecīgajā administratīvajā teritorijā esošo peldvietu apmeklējumu tendencēm, kā arī peldvietu infrastruktūru, tajās esošajām iekārtām vai veiktajiem labiekārtošanas pasākumiem peldēšanās veicināšanai, Veselības inspekcija ir atzinusi par atbilstošām.¹³

¹¹ Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam

¹² MK 2013.gada 21.maija noteikumiem Nr.265 „Grozījumi Ministru kabineta 2012.gada 10.janvāra noteikumos Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”

¹³ LR MK 2012.gada 10.janvāra.noteikumi Nr.38, „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”,

Jūrmalas pilsētas jūras piekrastē kā peldvietas tiek izmantotas arī peldvietas Vaivari II un Lielupe II (saskaņā ar Jūrmalas pilsētas domes 01.10.2009. saistošiem noteikumiem Nr.63) un kā neoficiālas peldvietas tiek izmantoti arī iekšzemes ūdeņi: Lielupe, Slokas karjers, Slokas ezers un Melnezers.¹⁴

Pludmales, Rīgas jūras līča un iekšzemes peldvietu apsaimniekošanas un ierīkošanas kārtību Jūrmalā nosaka pilsētas domes 25.04.2010. saistošie noteikumi Nr.13 „Jūrmalas pilsētas pludmales apsaimniekošanas, higiēnas un peldvietu ierīkošanas noteikumi”.

Kopš 1998.gada pilsēta ir iesaistījusies Globālā Vides izglītības fonda programmā „Zilā karoga kustība peldvietām”, kā rezultātā Majoru, Bulduru un Jaunķemeru peldvietas laika posmā no 1999.gada vairākkārt ir ieguvušas starptautisko Vides Izglītības fonda (FEE) Zilā karoga godalgu, kas norāda uz pludmales tīrību, drošību un attīstītu infrastruktūru.

Pludmales ir aprīkotas ar informācijas stendiem, pārgērbšanās kabīnēm, soliņiem, bērnu rotaļu un sporta laukumiem. Vasarā darbojas āra kafejnīcas un aktīvās atpūtas cienītājiem ir iespēja iznomāt ūdens un sporta inventāru. Aktivitātes ar vējdēli, kaitbordu un citiem aktīvajiem peldlīdzekļiem, tāpat arī ar motorizētajiem ūdens braucamrīkiem, notiek ārpus peldvietām. Peldvietās ir noteikti ierobežojumi, kas nosaka, ka nav pieļaujama motorizēto ūdens transportlīdzekļu (motorlaivu, kuteru, kuģu un citu peldlīdzekļu) atrašanās un izmantošana, izņemot glābšanas dienestu transportlīdzekļus, valsts un pašvaldības organizētajai kontrolei paredzētos transportlīdzekļus, kā arī aktīvai atpūtai paredzētos transportlīdzekļus, kuri izmantojami tikai speciāli noteiktajās vietās, tās ir:

- Lielupē – iepretim 36.līnijai;
- Dubultos – iepretim Baznīcas ielai;
- Asaros – iepretim Dzimtenes ielai;
- Kauguros – iepretim Kapteiņa Zolta ielai;
- Jaunķemeros – iepretim Jaunķemeru ceļam.

Pludmalē un kāpu zonā aizliegts iebraukt ar mehanizētajiem transportlīdzekļiem (automašīnām, motocikliem, mopēdiem, motorrolleriem u.c.), izņemot specializētos transportlīdzekļus pludmales apsaimniekošanai, operatīvos transportlīdzekļus un transporta līdzekļus, kuriem Jūrmalas domē izsniegta attiecīga atļauja. Vienlaicīgi, vairākās vietās pludmalei iespējams viegli piekļūt pa nobrauktuvēm, kas pielāgotas ratiņiem un ratiņkrēsliem.¹⁵

Ūdens kvalitāte peldvietās

Pēc Veselības inspekcijas datiem 2012.gadā Jūrmalas pilsētas peldvietu ūdens kvalitāte oficiālajām peldvietām ir noteikta šāda:

- Bulduriem, Dubultiem, Dzintariem, Jaunķemeriem, Majoriem, Vaivariem – izcila;
- Asariem, Kauguriem, Lielupei, Mellužiem, Pumpuriem – laba.¹⁶

Salīdzinot ar 2011.gadu, peldvietu kvalitāte bija noteikta šāda:

- Lielupes, Vaivaru, Asaru peldvietu ūdens ir klasificējams kā izcilas kvalitātes ūdens;
- Bulduru, Dzintaru, Dubultu, Majoru, Pumpuru, Mellužu, Jaunķemeru, Kauguru peldvietu ūdens ir klasificējams kā labas kvalitātes ūdens.

Veselības inspekcijas veiktajā Jūrmalas pilsētas peldvietu ūdens kvalitātes novērtējumā „Rīgas jūras līča piekrastes Jūrmalas pilsētas peldvietu ūdens apraksts” ir secināts, ka Jūrmalas pilsētas peldvietās mikrobioloģiskā kvalitāte pēdējos gadus ir stabili laba (skatīt tabulu 3.1.2.-2).

¹⁴ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

¹⁵ <http://www.jurmala.lv/page/309>

¹⁶ <http://www.vi.gov.lv/uploads/files/Peldudenu%20parskats%202012.pdf>

Jūrmalas peldvietu ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes novērtējums
(izmantojot ES direktīvas 76/160/EEK kritērijus, 2005. – 2013.gads)

Peldvieta	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
Jaunķemeri	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
Kauguri	☺	☺	☺	☺	☺	☹	☺	☺	☺
Vaivari	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
Asari	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
Melluži	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
Dubulti	☺	☹	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
Pumpuri	☺	☹	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
Majori	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
Dzintari	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
Bulduri	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
Lielupe	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺

☺ – atbilstoša kvalitāte, ☹ – neatbilstoša kvalitāte

*2013.gada dati par 3.-4.jūnijam veiktajām pārbaudēm

Avots: Veselības inspekcija

Par labas ūdens kvalitātes apliecinājumu var uzskatīt arī piešķirto Starptautiskā Vides Izglītības fonda (FEE) Zilā karoga godalgu. 2012. gada peld sezonā starptautiskā Zilā Karoga statusu ieguva 10 Latvijas peldvietas, tai skaitā Jūrmalas pilsētas pludmales „Dzintari” un „Jaunķemeri”. Peld sezonas laikā dažādu apsaimniekošanas pārkāpumu dēļ uz laiku „Zilais karogs” tika noņemts Jūrmalā Dzintaru peldvietā, taču pēc pārkāpumu novēršanas tas tika atkal pacelts.¹⁷

Sākot ar 2011.gadu „Zilā karoga” sertifikāta iegūšanai tiek piemēroti direktīvai 2006/7/EK atbilstoši ilglaicīgā novērtējuma kvalitātes kritēriji, turklāt, peldvietai pēc šiem kritērijiem jāsasniedz izcila peldvietas ūdens kvalitāte. Atsevišķos gadījumos var piemērot pārejas perioda nosacījumus līdz 2015.gadam, piešķirot „Zilā karoga” sertifikātu arī peldvietām, kuras šobrīd vēl nesasniedz izcila ūdens kvalitāti, bet kuru kvalitāte ir laba.

Latvijā kopumā vairāk kā 20 pašvaldības ir veikušas peldvietu ūdens kvalitātes novērojumus peldvietām, kas nav iekļautas valsts monitoringa programmā. Arī Jūrmalas pašvaldība ir veikusi analīžu rezultātu pasūtījumu peldvietām, kuras 2012.gadā nebija iekļautas oficiālo peldvietu sarakstā:

- Slokas karjeram, pie vecajām dzirnavām;
- Lielupes peldvietai Slokā, Raiņa ielas galā, pie vecās CPF;
- Lielupes peldvietai Druvcimā, Ražas ielas galā;
- Lielupes peldvietai Majoros, Rīgas ielas galā.¹⁸

Salīdzinoši ar Rīgas jūras līča Vidzemes piekrastes peldvietu ūdens kvalitāti, Jūrmalas pilsētas piekrastes ūdens kvalitāte ir augstāka, un piesārņojums zemāks kā Vidzemes piekrastes peldvietās. To nosaka apstākļi, ka piesārņojums, kas līcī tiek ienests no lielajām upēm – Daugavas un Lielupes – valdošo rietumu vēju ietekmē izplatās vairāk uz ziemeļaustrumiem, vairāk ietekmējot Rīgas līča dienvidaustrumu daļas ūdens tīrību. Jūrmalas pilsētas teritorijā ūdens kvalitāti būtiski nepasliktina arī vietējo mazo upju un citu ūdensteču ienestais piesārņojums, jo teritoriju nešķērso nozīmīgas ūdensteces. Lai arī laika posmā, kad tiek veikts Jūrmalas pilsētas peldvietu ūdens monitorings, zilaļģu masveida savairošanās peldvietās un to tuvumā nav konstatēta, to savairošanās iespēja nav izslēdzama, ņemot vērā līča eitrofo raksturu un pēdējos gados novēroto zilaļģu masveida parādīšanos vasaras otrajā pusē vairākos Baltijas jūras rajonos ārpus Latvijas teritoriālajiem ūdeņiem.

¹⁷ <http://www.vi.gov.lv/lv/sakums/aktuali/this-just-in/junija-peldudens-kvalitates-parbaudes>

¹⁸ <http://www.vi.gov.lv/uploads/files/Peldudenu%20parskats%202012.pdf>

Jārēķinās arī ar faktu, ka Rīgas līča dienviddaļas peldvietas Jūrmalas pilsētas teritorijā sakarā ar intensīvu peldvietu izmantošanu ir pakļautas antropogēnās darbības ietekmei.¹⁹

Applūstošās teritorijas

Applūstošās teritorijas aizņem Lielupes palieni pie Slokas, palieņu pļavas pie Krastciema, starp Valteriem un Druvciem, pie Jaundubultiem, no Majoriem līdz Bulduriem, pie Priedaines un pirms Lielupes ietekas jūrā pie Buļļuciema, nelielas joslas (dažu metru platumā) Lielupes krasta nogāzēs. Vietās, kur Lielupes krastā ir izveidoti stiprinājumi erozijas novēršanai (piemēram, Dubultos – Majoros, Druvciemā) vai piestātņu krasta nostiprinājumi (piemēram, Slokā, Lielupes ostā, Lielupē – Stirnuragā), kas robežojas ar Lielupes ūdens līmeni, applūstošās teritorijas robeža ir līnija, kas iet pa vertikālā nostiprinājuma iekšējo malu (Lielupes pusē), bet vietās, kur upes ūdens parastos apstākļos nesasniedz nostiprinājumu, applūstoša teritorija ir josla starp ūdens līniju un nostiprinājuma iekšējo malu.

Applūstošās teritorijas ir arī Slokas ezera, Vecslocenes un Vēršupītes palienes, kas, izņemot Veslocenes lejteci, atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā. Applūstošās teritorijas ir iezīmētas pielikumā Nr.9. Daudzviet pilsētā gruntsūdens līmenis ir paaugstinājies sakarā ar meliorācijas sistēmu degradāciju, tai skaitā nekvalitatīvu apbūves projektu īstenošanas rezultātā.²⁰

3.1.3. Zemes dzīļu resursi un to kvalitāte

Pēc LVĢMC izveidotā Valsts derīgo izrakteņu atradņu reģistra Jūrmalas pašvaldības teritorijā no dabas resursiem, galvenokārt, tiek izmantoti pazemes ūdeņi un dziedniecības dūņas. Reģistrā ir iekļautas četras derīgo izrakteņu atradnes: dolomīta ieguvei trīs atradnes Slokā un viena smilts ieguvei Lielupes gultnē, bet šīs atradnes netiek izmantotas.²¹

Pazemes dzeramie ūdeņi

Jūrmalas pilsētas ūdensapgādes sistēma tiek pilnībā apgādāta ar pazemes dzeramo ūdeni, kas tiek iegūts no kvartāra un devona nogulumu ūdens horizontiem.

Devona nogulumos esošais artēziskais ūdens horizonts no augšpuses ir norobežots ar kvartāra smilšmāliem, bet no zemāk esošā sāļūdens to norobežo Narvas svītas mergelis un māls. Centralizētajai ūdensapgādei tiek izmantoti devona nogulumu Arukilas un Gaujas ūdens horizonti, citi ūdens lietotāji izmanto gan šo horizontu, gan arī devona nogulumu Amatas un Burtnieku svītas ūdeņus. Individuālie ūdens lietotāji iegūst dzeramo ūdeni arī no kvartāra nogulumiem – no Litorīnas jūras aluviālajiem un eolajiem smilšu nogulumiem. Šim virsējam gruntsūdenim ir augstāks piesārņojuma risks.

Jūrmalā pazemes ūdeņu ieguvei ir ierīkoti 335 ūdensapgādes urbumi²² (skatīt sadaļu 3.2.2.). LVĢMC izveidotajā ģeoloģijas un meteoroloģijas centra izveidotajā Valsts derīgo izrakteņu atradņu reģistrā doti dati par pazemes ūdens atradnēm, krājumu un izmantošanas apjomiem (skatīt pielikumu Nr.10).²³

Galvenie slodzi izraisošie faktori, kas ietekmē pazemes ūdens resursu kvantitāti, ir ūdens ieguve, meliorācija, ūdens novadīšana no karjeriem, kā arī ūdenskrātuvju izraisītās pazemes ūdeņu līmeņu svārstības. Meliorācijas sistēmas un ūdens novadīšana no karjeriem ievērojami samazina tikai seklo ūdens horizontu resursus atsevišķās teritorijās. Turklāt seklo ūdens horizontu ietekme uz kopējiem ūdens resursiem ir niecīga. Ūdenskrātuvju ietekmētajās teritorijās pazemes ūdeņu līmenis paceļas, proti, ūdenskrātuve papildina nevis samazina pazemes ūdeņu resursus. Tomēr virszemes ūdeņu iesūkšanās

¹⁹ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

²⁰ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

²¹ Derīgo izrakteņu krājumu bilance par 2012.gadu. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2013.

²² VSIA „Latvijas Vides ģeoloģijas meteoroloģijas centra” datu bāze

²³ VSIA „Latvijas Vides ģeoloģijas meteoroloģijas centra” datu bāze

pazemē ūdenskrātuvju apkārtnē paaugstina organisko vielu koncentrāciju pazemes ūdeņos, kā arī palēnina pazemes ūdeņu apmaiņu. Minētie procesi var izraisīt piesārņojošo vielu akumulāciju atsevišķos pazemes ūdeņu horizontos. Šie procesi kopumā ir maz pētīti, tomēr ir zināms, ka tie noris ūdenskrātuvju tiešā tuvumā un tikai seklajos ūdens horizontos.

Sulfīdus saturoši minerālūdeņi un dūņas

Pēc LVĢMC datiem Jūrmalā ir viena izmantojama derīgo izrakteņu atradne – sulfīdus saturošu dziedniecības dūņu atradne „Slokas purvs”. Dziednieciskās dūņas atrodas Slokas purvā, kur dūņu krājumu izpēte veikta 1981.gadā, kur dziedniecisko dūņu kopējais apjoms ir novērtēts ap 842 000 m³.

Saskaņā ar LVĢMC datiem uz 2012.gadu atradnes izpētītie A kategorijas krājumi ir 685 000 m³ un papildus tiem novērtētie N kategorijas krājumi ir 129 540 m³ (ar mitrumu 90%), attiecīgi 2011.gadā: 682 080 un 129 540.²⁴

Sulfīdus saturošās dūņas Jūrmalā veidojas, organisko vielu nogulumiem saskaroties ar sulfīdus saturošiem minerālūdeņiem, kuri veidojas vietās, kur purvu nogulumi klājas uz Salaspils svītas ģipsi saturošajiem iežiem. Baltijas jūras reģionā atrodas trīs sulfīdus saturošu minerālūdeņu atradnes: Ķemeru – Jaunķemeru Jūrmalā, Baldonē un Hilovo Krievijā (Pleskavas apgabalā).²⁵

Ķemeru – Jaunķemeru atradni raksturo augsts sērūdeņraža saturs (līdz 74 mg/l), šī atradne ir viena no vislabāk izpētītajām pasaulē. Ārstniecības vajadzībām Ķemeru – Jaunķemeru sērūdeni un dūņas izmanto vairāku gadsimtu garumā, ir uzkrāta plaša pieredze dažādu slimību ārstniecībā.

Uzņēmējdarbību ar dziedniecisko dūņu iegūšanu veic SIA „Sanare – KRC Jaunķemeru”, kam Valsts Ģeoloģijas dienestā izsniegta licence ar derīguma termiņu līdz 10.06. 2014.²⁶ Uzņēmums 2011.gadā dziedniecības dūņu atradnē „Slokas purvs” ieguva 460 tonnas dūņu, kas ir tikai ap 0,07 % no izpētītajiem krājumiem. Līdzīgā apjomā dūņas tika iegūtas arī iepriekšējos gados. Šādam ieguves tempam saglabājoties, atradnē dūņas pietiktu vairāk nekā 1000 gadiem. Neskatoties uz dūņu iespējamo apjomu atradnē, ja kūrorts Jūrmalā strauji attīstītos un dūņu izmantošana dziedniecībā pieaugtu, dūņu ieguves apjomi var būtiski pieaugt. Šādā gadījumā būs nepieciešams laikus uzsākt jaunu atradņu izpēti un pilnveidot dūņu reģenerācijas tehnoloģijas un infrastruktūru.

Citi minerālūdeņi

Ārstniecības vajadzībām Jūrmalā tiek izmantoti arī cita veida minerālūdens resursi: sulfātu iesālūdens, sāļūdens un sālsūdens, kas pašlaik tiek iegūti no deviņiem urbumiem. Kopumā minerālūdeņu ieguvei izveidoti 33 urbumi. Jūrmalas kūrorts tiek nodrošināts ar pietiekamu minerālūdens daudzumu.

Kembrija – ordovika slāņos esošais ģeotermālais ūdens Jūrmalas rietumu daļā (urbumi „Jūrmala R1” un „Jūrmala R2”) ir ar ļoti augstu nātrija, kālija, magnija un broma koncentrāciju un šeit pastāv lieliskas iespējas attīstīt ļoti atraktīvu medicīnas tūrisma veidu, veidojot dabiski silta minerālūdens baseinus.²⁷

Krievijas uzņēmuma „Jantarnij Bereg” izmantotās **sulfātu iesālūdens** atradnes „Ķemeru (Jaunķemeru)” izpētītie krājumi ir 744 m³/diennaktī, papildus novērtētie krājumi – 256 m³/diennaktī.

Pilsētā ir trīs **sāļūdens** atradnes, kuru krājumi 2009.gada sākumā bija šādi:

- „Jaunķemeru, Dzintarkrasts” – novērtētie krājumi – 1 555 m³/diennaktī (lietotājs – Krievijas uzņēmums „Jantarnij Bereg”);
- „Vaivari 1” – izpētītie krājumi – 576 m³/diennaktī (lietotājs – VSIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs”);

²⁴ Derīgo izrakteņu krājumu bilance par 2012.gadu. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2013.

²⁵ Jānis Prols. Sulfīdus saturošo pazemes ūdeņu ģenēze. Promocijas darba kopsavilkums, Rīga, 2010.

²⁶ Derīgo izrakteņu krājumu bilance par 2012.gadu. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2013.

²⁷ Hidrotermālās enerģijas potenciāls Rīgā / Jūrmalā. Dr.Sc.Ing. Ināra Škapare, RTU Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģiju institūts, 2011

- „Dzintari sanatorija” – izpētītie krājumi – 2160 m³/diennaktī (lietotājs – VSIA „Iekšlietu ministrijas poliklīnika”).

Sālsūdens atradnes „Jaunķemeri 1” izpētītie krājumi ir 70 m³/diennaktī, papildus novērtētie krājumi – 130 m³/diennaktī (lietotājs SIA „Sanare – KRC Jaunķemeri”).

Ķemeru–Jaunķemeru atradnes minerālūdens veidošanās procesu un dūņu krājumu saglabāšanu nodrošina Dabas aizsardzības pārvaldes Ķemeru nacionālā parka administrācija, kas nodrošina gruntsūdens režīma aizsardzību ap Ķemeru–Jaunķemeru sulfīdus saturošo minerālūdeņu atradni.²⁸

3.1.4. Aizsargājamās dabas teritorijas

Īpaši aizsargājamie biotopi

Jūrmalā, pateicoties pilsētas novietojumam starp jūras krastu un Lielupes palieņu teritoriju, ir izveidojušies bioloģiski vērtīgi biotopi. Šeit mīt apdraudētas augu un dzīvnieku sugas. Jūrmalā daudzi no biotopiem (16% no kopējās teritorijas jeb aptuveni 16 km²) ir reti un apdraudēti, tādēļ tiem Latvijā un arī visā Eiropas Savienībā ir noteikts aizsardzības statuss.

Īpaša pilsētas dabas bagātība ir kāpu meži, slapjie meži un palieņu pļavas. Nozīmīgākie aizsargājamie biotopi Jūrmalā ir mežainas jūrmalas kāpas (~897 ha), melnalkšņu staignāji (~24 ha), parastās purvmirtes audzes (~162 ha) un aizsargājamie pļavu biotopi (~290 ha).²⁹

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Jūrmalas pašvaldības teritorijā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurām ir noteikts Eiropas nozīmes *Natura 2000* statuss, kā arī ĪADT, kurām ir izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi vai dabas aizsardzības plāns, ir dotas 3.1.4.-1.tabulā. Tām ĪADT, kurām nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī pieļaujamo un aizliegtu darbību veidus tajās nosaka 16.03.2010. LR MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

3.1.4.-1.tabula

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Jūrmalas pašvaldībā

Nosaukums	Aizsardzība kopš (gads)	Kopējā platība (ha)	Natura 2000 statuss	Dabas aizsardzības plāns	Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi
Ķemeru nacionālais parks (atrodas vairāku pašvaldību teritorijā)	1997	38 165	Ir	Izstrādāts 2002.g., darbības periods līdz 2015.g.	2002.g.
Dabas parks „Ragakāpa”	1962	150	Ir	Izstrādāts, 2004.g., darbības periods līdz 2015.g.	2004.g.
Aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas līča rietumu piekraste”	2010	132 252	Ir	Izstrādāts 2009.g. darbības periods līdz 2018.g.	nav
Dabas liegums „Darmštates priežu audze”	1977	6	Nav	Izstrādāts 2006.g. darbības periods līdz 2016.g.	nav

²⁸ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

²⁹ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

Dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas” (atrodas vairāku pašvaldību teritorijā)	2004	277	Ir	Izstrādāts 2004.g. darbības periods līdz 2013.g.	nav
--	------	-----	----	--	-----

Avoti: LVĢMC, pašvaldību teritorijas plānojumi, aizsargājamo teritoriju dabas plāni

Ķemeru nacionālais parks ir *Natura 2000* teritorija, parka kopējā platība ir 38 165 ha un tas atrodas Engures, Jelgavas un Tukuma novadu teritorijās, kā arī Jūrmalas pilsētā. Ķemeru nacionālais parks aizņem aptuveni 33% no Jūrmalas pilsētas teritorijas, savukārt, Jūrmalā atrodas ap 8% no visas parka teritorijas. Parks aizņem Jūrmalas pilsētas rietumu daļu no Slokas un Kauguriem līdz pilsētas rietumu robežai.

Saeima 2001.gada 30.maijā pieņēmusi Ķemeru nacionālā parka likumu. 2002.gadā Ministru kabinets pieņēma Ķemeru nacionālā parka individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus. 2002. gadā tika izstrādāts Dabas aizsardzības plāns laika periodam no 2002. – 2010.gadam, kas saskaņā ar LR VARAM ministra R. Vējoņa 2011.gada 25.februāra rīkojumu Nr.125 „Par dabas aizsardzības plāna darbības termiņa pagarināšanu” tika pagarināts līdz 2015.gada 31.decembrim. Kopš 2004.gada Ķemeru nacionālais parks ir iekļauts ES nozīmes aizsargājamo teritoriju *Natura 2000* tīklā.

Nacionālo parku pārvaldi īsteno vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra pakļautībā esošā tiešās pārvaldes iestāde - Dabas aizsardzības pārvalde. Ķemeru – Jaunķemeru atradnes minerālūdens veidošanās procesu un dūņu krājumu saglabāšanu nodrošina Dabas aizsardzības pārvaldes *Pierīgas reģionālā administrācija*, kas nodrošina gruntsūdens režīma aizsardzību ap Ķemeru–Jaunķemeru sulfīdus saturošo minerālūdeņu atradni Ķemeru nacionālā parka teritorijā.

Ķemeru nacionālais parks ir bioloģiski ļoti vērtīga teritorija, kas dibināts 1997.gadā, lai saglabātu šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības un aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību. Nacionālā parka teritorijā konstatēti 26 aizsargājami biotopi, 897 augstāko augu sugas (76 ir īpaši aizsargājamas). Parka teritorijā novērotas 237 putnu sugas, vismaz 177 no tām ligzdo parka teritorijā³⁰

Parka teritorijai raksturīga ekosistēmu, sugu, biotopu daudzveidība: no jūras piekrastei raksturīgās ainavas ar veciem priežu mežiem, neapbūvētām kāpām, virzoties sauszemes virzienā, redzami seklie lagūnu ezeri ar dzidru ūdeni un lielām ligzdojošo putnu kolonijām. Daudzveidīgi lapu koku meži ar dabiskiem mežiem raksturīgo atmirstošo koku īpatsvaru nodrošina dzīves apstākļus citur reti sastopamajiem ķērpjiem, sēnēm, augiem, bezmugurkaulniekiem, kā arī putniem un īpaši visām Latvijā sastopamajām dzeņu sugām. Augstie sūnu purvi ir ar atklātiem ezeriņiem, ar ciņu - lāmu kompleksu, kas mijas ar minerālzemes salīnām. Dabiskas pļautas pļavas nodrošina dzīves vidi griezēm, ķikutiem, u.c. putniem.

Ķemeru nacionālajam parkam ir ļoti liela nozīme Jūrmalas dabas resursu saglabāšanā, jo tas izveidots, lai saglabātu dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī lai veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību, dabas tūrismu un ekoloģisko izglītību.

Nacionālā parka teritorija Jūrmalā iedalīta divās tūrisma zonās: intensīvajā un dabas tūrisma zonā. 2011.gada decembrī ir izstrādāts tūrisma infrastruktūras plāns, kas Jūrmalas teritorijā paredz pilnveidot Slokas ezera dabas taku, labiekārtot krasta zonu pie Melnezera, uzturēt Dumbrāja taku, pilnveidot velotūrisma maršrutu cauri Slokas purvam, veidot jaunas dabas izziņas takas Ķemeru.³¹

Jūrmalā parka teritorijā pašlaik darbojas Ķemeru nacionālā parka informācijas centrs „Meža māja”, ierīkota Slokas ezera dabas taka, Dumbrāju taka. Parka dabas resursi un vērtības dod iespējas turpmāk

³⁰ Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāns, 2002

³¹ Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāna precizētā tūrisma infrastruktūra. 2011.gada decembris.

attīstīt tūrisma infrastruktūru rehabilitācijai, rekreācijai un sabiedrības izglītošanai (pastaiģu un izziņas takas, atpūtas vietas, peldvietas, veloceliņi, apskates objekti, skatu platformas, torņi un citi plānotie objekti), gan arī saistībā ar kūrorta attīstību un to apmeklētāju uzņemšanu, gan Jūrmalas iedzīvotāju un apmeklētāju atpūtu dabā un izglītošanu par dabas procesiem.

Ķemeru nacionālā parka robežu shēma un koordinātas dotas pielikumā Nr.1, nacionālā parka teritorija ir iezīmēta Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumā.

Dabas parks „Ragakāpa” ir *Natura 2000* teritorija. Dabas parka platība ir 150 ha, tas atrodas Rīgas jūras līča piekrastē starp Bulduriem un Lielupes grīvu - Lielupes kreisajā krastā. Valsts aizsardzībā teritorija atrodas jau kopš 1962.gada.

Dabas parkam 2004.gadā izstrādāts dabas aizsardzības plāns. Saskaņā ar LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra R.Vējoņa 2011.gada 25.februāra rīkojumu Nr.125 „Par dabas aizsardzības plāna darbības termiņa pagarināšanu” dabas parka „Ragakāpa” dabas aizsardzības plāna darbības termiņš pagarināts līdz 2015.gada 31.decembrim. Teritorijai 2004.gadā ir izstrādāti „Dabas parka „Ragakāpa” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Ragakāpa izveidojās vēja darbības un Lielupes plūduma maiņas dēļ, kad tā izlauza savu pašreizējo gultni līdz jūrai. Tā rezultātā izveidojās viena no augstākajām kāpām Latvijā, tā ir 12 – 17 m augsta. Dabas parkā redzamas arī zemākas, aprimušas, ar mežu klātas dažāda vecuma un formas jūrmalas kāpas. Tās liecina par šeit notikušo cīņu starp smiltājiem un mežu. Dabas parka teritorijā ir sastopamas ļoti vecas priežu audzes, kuru vecums sasniedz ~ 340 gadus, kā arī vairākas retas un aizsargājamas augu un sēņu sugas (pļavas silpurene, Baltijas donis, zaļziedu naktsvijole, zarainā ķekarparade, vālišu staipeknis, smiltāja neļķe, Hadriana zemestauki u.c.) un 4 aizsargājamas putnu sugas (meža balodis, melnā dzilna, sila cīrulis, stepes čipste).³²

2004.gadā pēc Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes aicinājuma kopīgi ar 13 citām Latvijas Baltijas jūras piekrastes pašvaldībām Jūrmala iesaistījās Eiropas Savienības LIFE-Nature projektā „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā”. Jūrmalas pilsēta projekta ietvaros nolēma sakopt dabas parka „Ragakāpa” teritoriju. Tā rezultātā tika izstrādāts un realizēts informatīvas ekotakas labiekārtojuma projekts. Ekotaku veido 4 atsevišķas takas: Dabas skatu taka, Kukaiņu taka, Priežu taka un Augu taka. Takās ierīkotas plašas skatu platformas, drošas un ērtas kāpnes, izvietoti soliņi, atkritumu urnas, informatīvas norādes un stendi, kā arī veikta erodēto vietu (izbradāto kāpu) atjaunošana.³³

3.1.4.-1.attēls. Ekotaka.

Avots: <http://www.jurmala.lv/page/308&mode=print>

³² Dabas parka „Ragakāpa” dabas aizsardzības plāns, 2004

³³ http://www.daba.gov.lv/public/lat/iadt/dabas_parki/ragakapa/

Dabas parks „Ragakāpa” robežu shēma un koordinātas dotas pielikumā Nr.2, parka teritorija ir iezīmēta Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumā.

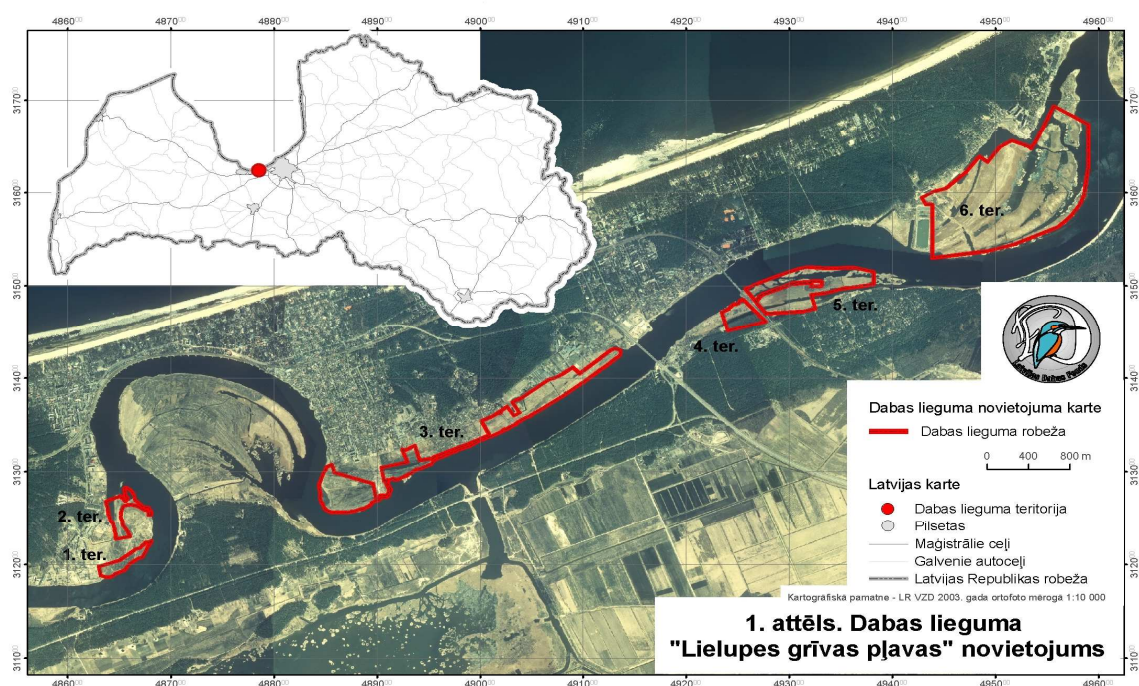
Dabas liegums „Darmšates priežu audze” nav *Natura 2000* teritorija. Liegums dibināts 1977.gadā. Lieguma platība ir 6 ha, tas atrodas Jūrmalā Lielupes labajā krastā blakus Ventspils šosejai netālu no viadukta uz Jūrmalu. Liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam no 2006.gada līdz 2016.gadam, individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi nav izstrādāti.

Dabas liegums izveidots ar mērķi saglabāt īpatnējo, dendroloģiski vērtīgo priežu audzi un teritorijas ainavisko pievilcību. Priežu audze ir izveidojusies no Darmšates sēkļu firmā iegūtām sēklām, augot Jūrmalas augsnes un klimata apstākļos. Izstrādātajā dabas aizsardzības plānā ietvertie apsaimniekošanas pasākumi paredz priežu audzes saglabāšanu, svešo sugu ierobežošanu, dabas lieguma popularizēšanu un sabiedrības izglītošanu, teritorijas labiekārtošanu. Labiekārtošanas darbos ir paredzēts pie lieguma pieguļošās teritorijas izveidot autostāvvietu un atpūtas vietu, kā arī tūrisma taku lieguma teritorijā.³⁴

Dabas liegums „Darmšates priežu audze” robežu shēma un koordinātas dotas pielikumā Nr.3, parka teritorija ir iezīmēta Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumā.

Dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas” ir *Natura 2000* teritorija. Dabas liegums dibināts 2004.gadā. Dabas lieguma kopējā platība ir 277 ha, Jūrmalā lieguma teritorija ir ar vairākiem iecirkņiem Lielupes krastā pie Majoriem, Dzintariem, Jaundubultiem, Priedaines un Lielupes ietekas jūrā.

2004.gadā dabas liegumam „Lielupes grīvas pļavas” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika periodam no 2005.gada līdz 2009.gadam, tā termiņš ir pagarināts līdz 2013.gada 31.decembrim saskaņā ar vides ministra 2010.gada 6.janvāra rīkojumu Nr.2 „Par dabas aizsardzības plāna darbības termiņa pagarināšanu”. Dabas liegumam individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi nav izstrādāti. Liegums sastāv no 6 teritorijām abos upes krastos (skatīt 3.1.4.-2.attēlu)³⁵

3.1.4.-2.attēls. Dabas lieguma "Lielupes grīvas pļavas" novietojums.

Avots: <http://www.jp.gov.lv/docs/d05/1/d050023.htm>

³⁴ Dabas lieguma "Darmšates priežu audze" dabas aizsardzības plāns, 2006

³⁵ Dabas lieguma „Lielupes grīvas pļavas” dabas aizsardzības plāns, 2006

Dabas lieguma teritorija veidota, lai aizsargātu Lielupes grīvā sastopamu Latvijā ļoti retu un izzūdošu pļavu veidu – jūrmalas pļavas, pļavas ar zilgano molīniju u.c. (kopā 11 veidu), gan arī īpaši retu augu sugu – purva mātsakni, kam šeit ir Latvijā bagātākā atradne. Lieguma teritorijā ir sastopamas arī 12 citas Latvijā īpaši aizsargājamas augu sugas: jumstiņu gladiola, orhideju dzimtas augi (Baltijas dzegužpirkstīte, plankumainā dzegužpirkstīte, stāvlapu dzegužpirkstīte) un ar iesāļām piejūras augsnēm saistīti augi (jūrmalas āžloks, jūrmalas pienzāle, Žerāra donis).³⁶

Dabas aizsardzības plānā norādīts, ka liegumu veido sešu izolētu teritoriju kompleks abos Lielupes krastos, tas arī liecina par biotopu fragmentāciju, kas notikusi Jūrmalas pilsētas atsevišķo daļu vēsturiskās attīstības gaitā. Saglabājušies pļavu fragmenti veido nozīmīgu ekoloģisko koridoru, kas ir dabisks migrācijas ceļš palienes augu un dzīvnieku sugām. Šie Lielupes palienes dabiskie fragmenti ir liecība par apkaimes augu un dzīvnieku valsti. Paliene veidojusies Lielupes palu, kā arī vējuzplūdu laikā upes grīvā ieplūstošo iesāļo Rīgas jūras līča ūdeņu ietekmē. Šo apstākļu kopums veicinājis savdabīga, tikai Lielupes grīvai raksturīga, neatkārtojama sugu kompleksa izveidošanos. Liegumā sastopamas 16 īpaši aizsargājamas un retas augu sugas, 5 īpaši aizsargājami biotopi, 7 īpaši aizsargājamas putnu sugas. Retākais biotops ir jūrmalas pļavas, kas veidojies iesāļo augšņu dēļ un tajā sastopamas vairākas šādām augsnēm raksturīgas augu sugas. Nelielās platībās liegumā sastopami slapjie meži, kuru dabas aizsardzības vērtība līdz ar gadiem tikai palielināsies. Slapjā melnalkšņu meža fragments ir viens no nedaudzajiem Jūrmalā, kurā šis meža biotops Lielupes krastā vēl ir saglabājies. Tā ir ne tikai būtiska palienes ainavas sastāvdaļa, bet tam ir nozīme kopējā palienei raksturīgā ūdens režīma saglabāšanā. Mežs darbojas arī kā buferzona starp ielu un lieguma pļavu biotopiem.

Dabas aizsardzības plāns ietver arī tūrisma infrastruktūras, dabas izziņas un pastaigu taku izveides plānu rekomendācijas informācijas zīmju un stendu izvietojumam. Plānotais taku tīkls, attīstot gājēju takas gar upi, atpūtas vietas un pieejas upei, ir integrējams Lielupes piekrastes kopējā gājēju taku un ceļu plānojumā.³⁷

Dabas lieguma „Lielupes grīvas pļavas” robežu shēma un koordinātas dotas pielikumā Nr.4, lieguma teritorija ir iezīmēta Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumā.

Jūrmalas pilsētas rietumu daļā pie Jaunķemeriem pieguļ arī **aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas jūras līča rietumu piekraste”**. Teritorijai izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam līdz 2018.gadam. Aizsargājamās teritorijas neitrālajā zonā atrodas Rīgas līča peldvieta „Jaunķemeri”. Aizsargājamā jūras teritorijas „Rīgas jūras līča rietumu piekraste” robežu shēma un koordinātas dotas pielikumā Nr.5.

Bažciemā pie Rīgas – Tukuma – Ventspils dzelzceļa līnijas atrodas 2.7ha liels **mikroliegums** īpaši aizsargājamai augu sugai - Lēzeļa lipare (*Liparis loeselii*). Tajā noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi, kas nodrošina esošo veģetācijas augšanas apstākļu saglabāšanu. Tomēr kā apdraudējums mikrolieguma pastāvēšanai minama nelikumīgā veiktā DKS „Dārziņu apvienības Sloceņi” zemes transformācija un uzsāktā apbūve.³⁸

Pilsētā ir apzināti 52 **īpaši aizsargājami koki**, kas uzskaitīti Jūrmalas pilsētas domes saistošajos noteikumos Nr.6 „Jūrmalas pilsētas apstādījumu (zaļstādījumu) uzturēšana un aizsardzība” (16.03.2006.). Šo koku skaitā ietilpst astoņi vietējo sugu un trīs svešzemju sugu koki, kas ir valsts nozīmes dižkoki. Saskaņā ar MK 16.03.2010. noteikumu Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 38.2.apakšpunktu un 2.pielikumu ir mainījušies aizsargājamo koku (dižkoku) noteikšanas parametri, tāpēc nepieciešams veikt atkārtotus mērījumus un uzskaiti, lai tiktu ievērotas MK noteikumos noteiktās dižkoku aizsardzības prasības. Vietējas nozīmes aizsargājami koki ir trīs kultūrvēsturiskie koki, 31 vietējo sugu koks, divi svešzemju sugu un pieci īpatnējie koki. Ap aizsargājamiem kokiem 10 metru rādiusā (no koka vainaga projekcijas ārējās malas) ir aizliegta jebkāda saimnieciskā darbība, kas var ietekmēt koka augšanu un attīstību, tai skaitā, arī

³⁶ http://www.daba.gov.lv/public/lat/iadt/dabas_liegumi/lielupes_grivas_pļavas/%22%22/

³⁷ Dabas lieguma „Lielupes grīvas pļavas” dabas aizsardzības plāns, 2004

³⁸ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

būvniecība. LVĢMC datu bāzē Jūrmalas pilsētas īpaši aizsargājamo koku saraksts un atrašanās vietas dotas pielikumā Nr.6.

Visas valsts izveidotās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, t.sk. dabas pieminekļu, pārvaldi īsteno Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pakļautībā esošās tiešās pārvaldes iestādes Dabas aizsardzības pārvaldes iestādes struktūrvienība Pierīgas reģionālā administrācija, kuras struktūrvienība atrodas Jūrmalas pilsētas teritorijā, Ķemerose.

Jūrmalas pašvaldība Bolderājas – Priedaines kāpu grēdā ir izveidojusi vietējas nozīmes īpaši aizsargājamo **ģeoloģiski – morfoloģiskais objektu „Baltā kāpa”**. Teritorijas platība ir 60 ha un tā aizsargā Bolderājas – Priedaines kāpu grēdas rietumu galu. Pašvaldība plāno veikt objekta labiekārtošanu, veidojot skatu laukumu un kāpnes, izbūvējot barjeras.³⁹

3.1.5. Meži, ainavas un apstādījumi

Meža zemju platība Jūrmalā ir 3 338,5 ha, jeb aptuveni 34,1% no Jūrmalas pilsētas kopējās platības. No tiem lielākā daļa ir sausieņu meži (47% no visiem pilsētas mežiem). Valdošo koku sugu sastāvā dominē priedes, tās aizņem 76%, bet bērzu audzes aizņem 16% no mežaudzēm.

No visām mežaudzēm 28% ir jaunākas par 50 gadiem. Ņemot vērā pilsētas mežu saudzējošo apsaimniekošanu pēdējos 40 gados, Jūrmalas pilsētā sastopamas diezgan lielas platības ar vecām mežaudzēm: 16% audžu ir vecākas par 150 gadiem, bet gandrīz 5% mežaudžu ir vecākas par 200 gadiem. Tās vērtējamas kā būtiska pilsētas dabas bagātība, kuru nepieciešams arī turpmāk saudzēt.

Meža zemes Jūrmalā, galvenokārt, pieder valstij (49%), Rīgas pilsētas pašvaldībai (30%) un Jūrmalas pilsētas pašvaldībai (17%), fiziskām un juridiskām personām piederošo mežu īpatsvars ir procentuāli neliels – atbilstoši 3% un 1%.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Ķemeru nacionālajā parkā un dabas parkā „Ragakāpa” valstij piederošo mežu apsaimniekošanas vides un meža apsaimniekošanas normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus veic Dabas aizsardzības pārvaldes Ķemeru nacionālā parka administrācija. Jūrmalas pašvaldībai piederošo mežus apsaimniekošanu pārzina Jūrmalas pilsētas domes Pilsētsaimniecības un labiekārtošanas nodaļa, Rīgas pašvaldībai piederošos mežus apsaimnieko SIA „Rīgas meži”, bet fiziskās un juridiskās personas – tām piederošos mežus.⁴⁰

Ģeomorfoloģiskais faktors ir viens no galvenajiem faktoriem, kurš nosaka **ainavvides** īpatnības un tās ekoloģisko raksturu, vizuālās iezīmes u.c.. Zemes virsmas un reljefu formas litoloģiskais sastāvs ietekmē lokālā līmeņa ainavu daudzveidību, to struktūru, kā arī izmantošanas iespējas. Augsnes cilmiežis nosaka ne tikai veģetācijas tipu, bet arī zemes izmantošanas raksturu un ainavas mozaīku. Jūrmalas pilsētā ir vērojamas ainaviski nozīmīgas vietas un areāli.

Pilsētai izteiktu unikālu ainavu veido Rīgas līča krasta ainava, kas ir izstiepta un uztverama no dažādām līča piekrastes vietām. Ainavu īpašu dara tās mainīgais raksturs: no katras vietas tā izskatās citādi, jo īpaši saullēktos un saulrietos. Visā līča garumā atrodas liedags ar priežu meža līniju fonā. Jūrmalai ir svarīgi saglabāt pilsētai tik savdabīgo ainavu, nesadalot fragmentāri liedaga ainavu ar apbūves teritorijām, tā ierobežojot publisku pieeju jūrai.

Nozīmīga pilsētas ainava veidojas arī Lielupes līkumā starp Dubultiem un Majoriem. Izteiksmīgā lokveida panorāma uztverama no dažādām Lielupes krastmalas vietām. Šī pilsētas daļa ir gan Jūrmalas centrs, gan arī šaurākā vieta starp upi un jūru. Šai vietai raksturīga mežu līnija, virs kuras iezīmējas liela mēroga augstceltnes ar priekšplānā izvietotām dažām vēsturiskajām būvēm.

³⁹ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁴⁰ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

Apstādījumi Jūrmalā aizņem ļoti nelielu platību – aptuveni 91 ha jeb tikai 0,9% no kopējās dabas teritoriju platības pilsētā. Apstādījumus veido skvēri, parki (Jaundubultu, Mellužu, Asaru parks, mežaparks starp Aizputes ielu, Rēzeknes pulka ielu, dzelzceļu un Viesturu ielu, Dzintaru parks, Ķemeru parks), piemiņas vietu, Brāļu kapu, ielu un kapsētu apstādījumi. Kapsētas pilsētā aizņem aptuveni 24 ha, pārējie apstādījumi – 54 ha. Pilsētas kapu apstādījumu kopšanu un uzturēšanu nodrošina pašvaldības SIA „Jūrmalas kapi”, pārējos apstādījumus apsaimnieko Jūrmalas pilsētas domes Pilsētsaimniecības un labiekārtošanas nodaļa.⁴¹

3.1.6. Purvi un palieņu pļavas

Jūrmalas rietumu daļā Ķemeru apkārtnē atrodas trīs **purvi**: Raganu, Slokas un Vecais purvs, dienvidaustrumu stūrī – Slēpera purvs. Šie purvi ir bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas, kas atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā lieguma zonās, kur tiem noteikts aizsardzības režīms. Raganu un Slokas purvi ir unikālas sērūdeņradi saturoša minerālūdens veidošanās vietas, Slokas purvā atrodas ārstniecisko dūņu ieguves atradne. Liela daļa Raganu purva atrodas ārpus Jūrmalas – Engures novadā. Tā kopējā platība ir aptuveni 870 ha, Jūrmalā atrodas 311 ha no šī purva teritorijas. Slokas purva platība ir aptuveni 690 ha. Slokas purva kūdras ieguvei izstrādāto daļu sauc par Veco purvu.⁴²

Dziedniecisko dūņu atradnes, kurās pašreiz iegūst dūņas, īpatnība ir tāda, ka tās sastāv gan no augstā, gan pārejas, gan vietām arī zemā tipa kūdras dūņām. Augšējo slāni veido augstā tipa sfagnu-priežu kūdra, bet zem šī slāņa atrodas pārejas tipa sfagnu kūdra. Atradnes apakšējais slānis sastāv no zemā tipa hipnu un hipnu-niedru kūdras. Pēc fizikāli – ķīmiskiem un bakterioloģiskiem rādītājiem Slokas atradnes dziednieciskās dūņas atbilst sanitārajām prasībām.⁴³

Slēpera purva aptuvena platība ir 120 ha un tas atrodas Lielupes labajā krastā uz austrumiem no Priedaines, Spilves poldera teritorijā. Tā rietumu daļā ir izstrādātās kūdras lauki, dienvidaustrumu stūrī Babītes notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu lauki, rietumos purvs robežojas ar Jūrmalas atkritumu izgāztuvi „Priedaine”.

Palieņu pļavas Jūrmalā aizņem aptuveni 6,3 km² (5,6% no kopējās dabas teritoriju platības). Tās, galvenokārt, atrodas Lielupes palienē, kuras veidošanos nosaka tās specifiskais hidroloģiskais režīms, pļavām applūstot pavasara palos, vējuzplūdu laikā, kā arī atsevišķos gadījumos – ilgstošu lietusgāzu laikā.

Regulāras applūšanas rezultātā palienē ir labvēlīgi augšanas apstākļi daudzām augu un dzīvnieku sugām. Tā rezultātā ir izveidojies unikāls, bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgs pļavu biotopu komplekss. Palieņu pļavas sastopamas arī Vecslucenes lejtecē pie Slokas un Kauguriem. Daudzi no pļavu biotopiem ir reti un aizsargājami.⁴⁴

3.1.5. Kultūrvēsturiskais mantojums

Jūrmala ir viena no bagātākajām pilsētām Latvijā Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaita ziņā. Savdabīgs Jūrmalai raksturīgs kultūrvēsturiskais mantojums ir aizsargājamās **vēsturiskās apbūves** – koka dzīvojamās ēkas. Pilsētā ir saglabāties vairāk nekā 4 000 vēsturiskai arhitektūrai atbilstošu ēku. To aizsardzību pārsvarā nodrošina pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijas un tām atbilstošie noteikumi. Saskaņā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI) datiem Jūrmalā ir 558 arhitektūras pieminekļi, 11 pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijas, 408 arhitektūras, 133 mākslas pieminekļi, 5 vēstures pieminekļi un 1 arheoloģijas pieminekļi.⁴⁵

⁴¹ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁴² Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁴³ <http://www.vi.gov>.

⁴⁴ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁴⁵ Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem (2012.)

Seši no 11 Jūrmalas pilsētas teritorijā esošajiem **pilsēt būvniecības pieminekļiem** ir valsts nozīmes pilsēt būvniecības pieminekļi: Ķemeru kūrorts, Slokas vēsturiskais centrs, Vaivaru – Asaru – Mellužu – Pumpuru – Jaundubultu vasarnīcu rajoni, Dubultu – Majoru – Dzintaru – Bulduru – Lielupes vasarnīcu rajoni, Vecbulduru zvejniekiems un vasarnīcas rajons un Priedaines vasarnīcu rajons. Savukārt, pieci ir vietējas nozīmes pilsēt būvniecības pieminekļi: Kauguru zvejniekiems, Vaivaru – Asaru – Mellužu vasarnīcu kvartāli, Majoru – Dzintaru vasarnīcu kvartāli, Dzintaru – Bulduru vasarnīcu kvartāli un Stīmu rags.

Jūrmalas kūrorta vēsturiskās ēkas pēc **funkcionālajiem tiptiem** iedalās šādi:

- vietējo iedzīvotāju (zvejnieku, zemnieku, tirgotāju, amatnieku) dzīvojamās ēkas;
- vietējo iedzīvotāju dzīvojamās ēkas, kas pārbūvētas un pielāgotas vasarnieku vajadzībām;
- ģimenes vasarnīcas;
- vasarnīcas – pansijas;
- saimniecības ēkas pie dzīvojamām ēkām un vasarnīcām (ledus pagrabi, šķūnīši, zirgu staļļi, ratnīcas, tīklu un peldu būdas u. tml.);
- kūrorta sabiedriskās celtnes (vannu ēkas, kūrzales, parki ar parka arhitektūru, vasaras koncerta testrādes, restorāni u. tml.);
- vispārīgas lietošanas sabiedriskās celtnes (baznīcas, skolas, biedrību ēkas, dzelzceļa stacijas, veikali, aptiekas u. tml.);
- mazās arhitektūras formas (paviljoni, lapenes, sētas ar vārtu ailām, grotas, strūklakas, soliņi u. tml.).

19.gadsimtā un 20.gadsimta pirmajā pusē tika celtas lielākoties koka ēkas, kas bija labi piemērotas sezonas rakstura mītnēm, jo pielāgojas mainīgā klimata kaprīzēm. Jūrmalas ēkas stilistiski atspoguļo kopējās Eiropas arhitektūras tendences ar nelielām savdabībām. 19.gadsimtā un arī 20.gadsimtā populārs bija **neoklasicisma** stils ar pilastriem, kolonnām, dzegām, frontoniem u. tml. detaļām. 20.gadsimta sākumā jaunas iezīmes arhitektūrā radās **jugendstila** un **nacionālā romantisma** stilu ietekmē.

Nereti Jūrmalā atrodami arī pievilcīgi un kūrorta videi tīkami **neogotikas** stila paraugi ar viduslaiku cietokšņu mūrus atdarinošām dzeguļu rindām, mašikulām stūra torņu izskatā, smailloka logailām u. c.

20.gadsimta 20. – 30.gadu **funkcionālisma** arhitektūras paraugiem Jūrmalā nav Baltijas klimatam raksturīgo slīpo jumtu. Šo stilu ēkas nav īsti piemērotas vietējiem apstākļiem – tām raksturīgas hidroizolācijas problēmas.

Jūrmalas kultūrvēsturiskais mantojums ir apdraudēts un pēdējās desmitgadēs ugunsgrēkos, nesankcionētu būvniecības aktivitāšu un citu iemeslu dēļ ir zaudēti vairāki kultūrvēsturiskie pieminekļi, tiek zaudētas vērtīgas oriģinālās būvdetaļas. Pakāpeniski tiek zaudēta pilsētas kultūrvides oriģinalitāte un autentiskums.⁴⁶

3.1.8. Komunālā un transporta infrastruktūra

Pašvaldības autoceļi un ielas

Kopējais **pašvaldības ielu** garums 2011.gadā Jūrmalā bija 369,42 km (kopējā platība 1 917 917 m²), no kuriem 185,03 km bija ar asfalta segumu, bet 129,16 km - ar grants segumu, 52,48 km - bez seguma un 2,67 km - ar bruģakmens segumu. Vidējais ielu seguma nolietojums pilsētā ir 50,6%, bet atlikušais lietderīgais lietošanas laiks – 3 gadi.

Uz pašvaldības ceļiem atrodas 20 **tilti**, tai skaitā, trīs gājēju tilti. Pašvaldību ielas un tilti ir dažādā tehniskā stāvoklī, ko negatīvi ietekmējis arī autoceļu fonda līdzekļu samazinājums 2009. un 2010.gadā.

⁴⁶ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

Pilsētā ir izveidoti pieci **velomaršruti** 53,06 km garumā. Jūrmalu šķērso Eiropas nozīmes veloceliņu tīkla maršruti *EuroVelo 10* (Hanzas loks) un *EuroVelo 13* (Dzelzs aizkara trase) – abu veloceliņu trase pilsētā sakrīt. Veloceliņa infrastruktūra ir izveidota tikai daļā no maršruta, tas nav marķēts.

Izstrādājot attīstības programmu, tika veikta iedzīvotāju aptauja, kā rezultātā iegūti dati, kuros 78,3% aptaujāto iedzīvotāju ar ceļu un ielu kvalitāti Jūrmalā nav apmierināti, bet ar ielu kvalitāti nav apmierināti visu Jūrmalas apkaimju iedzīvotāji. Ielu un ceļu kvalitātes uzlabošana ir viens no uzdevumiem, kas pašvaldībai, iedzīvotāju skatījumā būtu jārisina steidzami.⁴⁷

Dzelzceļš

Jūrmalas pilsētas teritoriju šķērso dzelzceļa līnija **Rīga – Tukums II**, kas ir daļa no Rīgas piepilsētas elektrificētā dzelzceļa tīkla. Dzelzceļš savieno gandrīz visas Jūrmalas pilsētas daļas un ir būtiska pilsētas sabiedriskā transporta sastāvdaļa. Elektrovilcienu maršrutu galapunkti Jūrmalā ir Dubulti, Sloka, Ķemeri un ārpus Jūrmalas - Tukums. Būtisks pasažieru dzelzceļa sistēmas trūkums Latvijā ir neērtā iekāpšana un izkāpšana no vilciena vagoniem, kas būtiski samazina dzelzceļa kā transporta līdzekļa pievilcību potenciālo Jūrmalas ārstniecības, rekreācijas un konferenču pakalpojumu izmantotājiem.⁴⁸

Ūdenstransporta infrastruktūra

2012.gadā Jūrmalas pilsētā jahtu pietauvošanās iespējas nodrošina pavisam sešas **jahtu piestātnes**, no kurām piecām ir jahtkluba statuss. Kopumā Jūrmalas teritorijā ir aptuveni 80 kuģošanas līdzekļu piestāšanas vietas. Daļa piestāšanās vietu ir jau aizņemtas un šobrīd ir arī apgrūtināta iekuģošana Lielupes ostā, tāpēc tajās praktiski nav pieejamas vietas pilsētas viesu kuģošanas līdzekļiem. Jahtklubos ir pieejama nepieciešamā pamata infrastruktūra apkalpes locekļiem un pasažieriem: piestātnes, slipi (kuģošanas līdzekļu nolaišanai un izcelšanai no ūdens), elektrība, apsardze, remonta pakalpojumi, kuģošanas līdzekļu ziemas glabāšana, kā arī vienā jahtu klubā ir degvielas uzpildes stacija.

2011.gada vasarā Jūrmalas pilsētā darbu uzsāka jauns **ūdens tūrisma objekts** – buru kuģis „Lībava”, kas piedāvā izbraucienus pa ostas akvatoriju un Rīgas jūras līci.

Lielupes ostas izmantošanā laika posmā no 2002.gada līdz 2010.gadam izveidojās pārtraukums, kad regulāri nenotika ostas ieejas Lielupes ietekā padziļināšana. Lai atjaunotu Lielupes ostas darbību, 2011.gadā tika veikta ostas ieejas padziļināšana. Ostas ieejas dziļums pirms tam bija samazinājies līdz 1,5 m, taču pēc padziļināšanas 2012.gada pavasarī kuģu kanāla dziļums bija no 2,9 m līdz 3,5 m. Jūrmalas pilsētas dome ir piešķirusi finansējumu navigācijas zīmju uzstādīšanai Lielupes ietekā un padziļināšanas darbu turpināšanai. Lielupes ostā tiek attīstīta jahtu osta, citi ostas attīstības virzieni vēl ir jāvērtē.⁴⁹

Gāzes apgāde

Dabasgāze Jūrmalai tiek piegādāta no divām pusēm: Slokas gāzes regulēšanas stacijas un Bražciema gāzes regulēšanas punkta no Rīgas puses ar zemūdens pāreju zem Lielupes.

Saskaņā ar AS „Latvijas Gāze” datiem uz 2012.gada 1.janvāri Jūrmalas pilsētā bija šāda gāzes apgādes infrastruktūra:

- pazemes gāzesvadu garums – 356,8 km;
- individuālās dzīvojamās mājas (apkure) – 4 319 objekti;
- gazificētie dzīvokļi (ar gāzes plītīm) – 12 919 dzīvokļi;
- komerciālie lietotāji ar dabasgāzes patēriņu līdz 25 000m³ gadā – 399 objekti;
- komerciālie lietotāji ar dabasgāzes patēriņu virs 25 000m³ gadā – 117 objekti.⁵⁰

⁴⁷ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁴⁸ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁴⁹ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁵⁰ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

Siltumapgāde

Jūrmalas pilsētā **centralizētās siltumapgādes** pakalpojumus nodrošina pašvaldības SIA „Jūrmalas siltums”. Tas apkalpo centralizētu siltumapgādes sistēmu, kas lokāli sadalās pēc pilsētas apdzīvotākajiem rajoniem: Kauguri, Sloka, Dubulti, Majori, Bulduri, Lielupe un Ķemeri. SIA „Jūrmalas siltums” sastāvā ir arī lokālās katlu mājas, kas apgādā ar siltumenerģiju vienu vai divus objektus un kuru ražotā siltumenerģija netiek padota kopējā attiecīgo centralizēto siltumtīklu shēmā. Lokālās katlu mājas, galvenokārt, ir izvietotas Ķemeru, Lielupē u.c. vietās, kas atrodas tālu no maģistrāliem siltumtīkliem un kuru pievienošana maģistrāliem siltumtīkliem pašlaik ir ekonomiski neizdevīga. Laikā no 2007. līdz 2011.gadam centralizētās siltumapgādes pakalpojumu lietotāju skaits pilsētā ir samazinājies par 6,4%.

Pavisam SIA „Jūrmalas siltums” pārziņā atrodas 12 siltumavoti ar kopējo jaudu 123 MW un siltumtīkli 59 km garumā. Kā kurināmais tiek izmantota dabas gāze. Uzņēmums apsilda 782 000 m², bet siltuma zudumi siltumtīklos ir augsti – 16,4%.

Pēc anketēšanas rezultātiem tikai 56,7% Jūrmalā aptaujāto iedzīvotāju apmierina centralizētās siltumapgādes pakalpojumi (nevērtējot pakalpojuma cenu, bet tikai kvalitāti). Augstāks apmierinātības līmenis ir Kauguros un Slokā (72,6%).⁵¹

Elektroapgāde

Elektroapgādes tīkli ir pieejami visā Jūrmalas teritorijā. Elektroapgādi (110 kV) nodrošina četras apakšstacijas: Nr.157 Ķemeri (jauda – 2x6,3 MVA), Nr.152 Sloka (jauda – 2x31,5 MVA), Nr.134 Dzintari (jauda – 2x16 MVA) un Nr.135 Priedaine (jauda – 2x10 MVA). Elektroapgādes jaudas Jūrmalā ir pietiekošas.

Elektropārvades līniju stāvoklis ir pietiekami labs, notiek regulāri uzturēšanas un rekonstrukcijas darbi. Gaisa vadu līnijas pakāpeniski tiek nomainītas ar kabeļu līnijām.

Pilsētā nav pieslēgto koģenerācijas staciju un citu elektroenerģijas ieguves avotu. Attīstības programmas izstrādes laikā 2012.gada martā bija izsniegti tehniskie noteikumi koģenerācijas staciju projektēšanai:

- Biogāzes koģenerācijas stacija Jūrmalā, Mežmalas ielā 43 ar jaudu – 500 kW;
- Dabas gāzes koģenerācijas stacija Jūrmalā, Viestura ielā 24 ar jaudu – 800 kW.

Pašvaldības ielu apgaismojuma tīklu ekspluatāciju nodrošina SIA „Jūrmalas gaisma”. Pēc SIA „Jūrmalas gaisma” novērtējuma piekarkabeļu tehniskais stāvoklis ir labs, kabeļu un gaisa vadu līniju – slikts, bet pārējās infrastruktūras stāvoklis – vidējs. Pilsētā ir neapgaismotas ielas ar kopgarumu 56,9 km.⁵²

3.2. Vides kvalitāte

3.2.1. Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāti Jūrmalā ietekmē stacionārie un mobilie gaisa piesārņojuma avoti. Nozīmīgākais atmosfēras gaisa piesārņojuma avots Jūrmalā ir mobilais gaisa piesārņojuma avots – autotransports. „Valsts galvenā autoceļa A10 Rīga – Ventspils posma Priedaine – Ķemeri rekonstrukcijas ietekmes uz vidi novērtējums” ir analizēta transporta intensitātes ietekme autoceļa A10 Rīga-Ventspils posmā Priedaine – Ķemeri, kur norādītā 2008.gada vidējā intensitāte sasniedza 29 100 transporta līdzekļus.⁵³ Pēc „Autoceļa A10 (km 36,5 - 64,9) Rīga-Ventspils posms Sloka-Tukums rekonstrukcija” satiksmes

⁵¹ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁵² Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁵³ „Valsts galvenā autoceļa A10 Rīga – Ventspils posma Priedaine – Ķemeri rekonstrukcijas ietekmes uz vidi novērtējums”, 2010

intensitātes skaitīšanas datiem transportlīdzekļu sadalījums 2008. gadā bija šāds: viegie automobiļi – 78%, kravas auto (3,5-44,0t) - 17%, mikroautobusi - 4%, autobusi-1%. Pēc VAS „Latvijas Valsts ceļi” 2006. gada izstrādātā dokumenta „Nākotnes satiksmes intensitātes pieauguma prognozes” un vēsturiskiem datiem uz autoceļa A10 posmā Priedaine-Ķemeri no 2001. līdz 2007. gadam intensitāte ir augusi vidēji par 8,67% gadā un sasniegusi 12442 automašīnas diennaktī. Satiksmes intensitātes pieaugums no 2008. līdz 2015. gadam prognozēts 1,37 reizes, bet no 2015. līdz 2030. gadam - 1,48 reizes,⁵⁴ tomēr pēc CSDD datiem Jūrmalā reģistrēto transporta līdzekļu skaits ir samazinājies (skatīt tabulu 3.2.1.-1.), tas daļēji izskaidrojams arī ar iedzīvotāju skaita samazināšanos (skatīt Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam 4.nodaļu Iedzīvotāji).

Tabula 3.2.1.-1.

Jūrmalā reģistrētie transportlīdzekļi

(statistikas dati par transportlīdzekļu sadalījumu pēc īpašnieka vai turētāja dzīves vietas)

Datums	Viegie transporta līdzekļi	Kravas transporta līdzekļi
Uz 01.01.2013.	17 564	1 161
Uz 01.01.2012.	17 302	1 139
Uz 01.01.2011.	17 808	1 185
Uz 01.01.2010.	24 895	2 030
Uz 01.01.2009.	25 263	2 133

Avots: http://www.csdd.lv/lat/noderiga_informacija/statistika/transportlīdzekli/?doc=529

Autotransporta emisijās galvenās piesārņojošas vielas ir slāpekļa oksīdi (NOx), putekļi (cietās izkļiedētās daļiņas PM10) un oglekļa oksīds (CO). Pēc LVĢMC datiem redzams, ka slāpekļa oksīdu un putekļu izmeši Jūrmalas pilsētas teritorijai pēdējos gados ir samazinājušies (skatīt tabulu 3.2.1.-2.).

Tabula 3.2.1.-2.

Piesārņojošo vielu izmeši

Gads	Oglekļa oksīds (CO)	Slāpekļa oksīdi (NOx)	Oglekļa dioksīds (CO ₂)	Cietās izkļiedētās daļiņas PM10 (1)	Sēra dioksīds (SO ₂)
2012.	113,662	65,285	44937,099	5,635	1,263
2011.	54,896	66,448	50867,889	4,848	0,935
2010.	309,237	93,520	50219,909	5,761	1,024
2009.	64,176	92,230	50957,627	11,305	0,216
2008.	76,259	94,579	49529,707	10,628	2,985
2007.	9,882	110,165	59530,442	22,716	4,466

Avots: <http://www.meteo.lv/lapas/vide/parskatu-ievadisana/parskatu-ievadisana?id=1039&nid=376>

Oglekļa oksīds ir viena no nozīmīgākajām atmosfēru piesārņojošām vielām un tā apjoms pa gadiem ir mainīgs. Oglekļa oksīds veidojas ne tikai no autotransporta, bet visos degšanas procesos, kur tiek sadedzināts organisks (oglekli saturošs) kurināmais – gan krāsni, gan automašīnu iekšdedzes dzinējos un dīzeļdzinējos. Oglekļa oksīds ir tvana gāze, kas veidojas, nepilnīgi sadegot šķidrājam degvielai un šķidrājam kurināmajam.

Stacionāro gaisa piesārņojumu Jūrmalā pārsvarā veido katlu māju izmeši, kur galvenās piesārņojošas vielas ir oglekļa oksīds, slāpekļa oksīdi un oglekļa dioksīds. Daudzās katlu mājās pēdējos gados sēru saturošais kurināmais ir aizstāts ar dabas gāzi, tāpēc stacionāro avotu izmešos sēra dioksīda apjoms pēdējos gados ir samazinājies un tas ir niecīgs. Tas saistīts arī ar stacionāro gaisa piesārņotāju skaita izmaiņām, kas Jūrmalā pēdējos gados ir mainīgs: 2007. gadā tādi bija 130 objekti, bet 2010. gadā

⁵⁴ „Valsts galvenā autoceļa A10 Rīga – Ventspils posma Priedaine – Ķemeri rekonstrukcijas ietekmes uz vidi novērtējums”, 2010

pilsētā darbojās 97 objekti. No tiem lielākā daļa ir katlu mājas, pārējās ir dažādas ražotnes, autoremonta darbnīcas, degvielas un gāzes uzpildes stacijas. Jūrmalā darbojas 131 dažādas katlu mājas, no tām 111 kā kurināmo izmanto dabas gāzi.⁵⁵ Uzņēmumi un iestādes, kuri iesnieguši atskaites Valsts statistiskajam pārskatam "Nr.2-Gaiss" par siltumenerģijas ražošanai izmantoto kurināmā veidu un daudzumu, ir apkopoti pēc kurināmā veida un apjoma un doti tabulā 3.2.1.-3.. Pēc datiem var secināt, ka ogles kā kurināmais šajos uzņēmumos un iestādēs no 2011.gada vairs netiek izmantotas.

Tabula 3.2.1.-3.

Siltumenerģijas ražošanai patērētais kurināmā veids un apjoms

Gads	Kurināmā veids	Mērvienība	Iekārtu skaits	Kopā
2012.	Dabas gāze	1 000m ³	82	21 371,162
	Dīzeļdegviela	t	4	78,442
	Koksne	T	1	50
	Malka (307a)	T	2	497,41
	Šķelda (307c)	T	1	12801
	Šķidrās kurināmās	t	1	5
	2011.	Dabas gāze	1 000m ³	66
Dīzeļdegviela		T	7	88,2492
Malka (307a)		T	2	564,4643
Šķelda (307c)		t	1	
2010.	Dīzeļdegviela	t	5	112,381
	Malka (307a)	t	3	606,265
	Ogles	t	1	138,1
	Sašķidrināta gāze	t	1	8,989
	Šķelda (307c)	t	1	11 978
	Šķidrās kurināmās	t	1	4
	2009.	Dīzeļdegviela	t	6
Granulas		t		
Koksne		t		
Malka (307a)		t	6	475,5
Ogles		t	1	123,3
Sašķidrināta gāze		t		17,52
Šķelda (307c)		t	2	1174

Avots: LVĢMC

Jūrmalas pilsētā centralizētās siltumapgādes pakalpojumus (siltumenerģijas ražošanu, pārvadi, sadali un realizāciju) gan fiziskām, gan juridiskām personām nodrošina pašvaldības SIA „Jūrmalas siltums” (skatīt 3.1.8.sadaļu).

Degvielas uzpildes staciju izmešos ir petrolejas un benzīna, gāzes uzpildes staciju izmešos - propāna un butāna gāzes tvaiki. Autoservisos un ražotņu izmešu sastāvā ir putekļi, krāsu un dažādu šķīdinātāju gaistošie savienojumi.⁵⁶

Ņemot vērā iepriekš minēto, var secināt, ka stacionārajiem avotiem ir nenozīmīga ietekme uz gaisa kvalitāti Jūrmalā. Lai nodrošinātu kvalitatīvu vidi kūrortu attīstībai pilsētā nākotnē katlu mājās vēlams pilnībā nomainīt sēru saturošo kurināmo pret videi draudzīgāku (dabas gāzi vai biomasu).

⁵⁵ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁵⁶ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

3.2.2. Ūdensapgāde

Jūrmalā pazemes ūdeņu ieguvei ir ierīkoti 335 ūdensapgādes urbumi.⁵⁷ 2009.gadā darbojās 68 urbumi, tai skaitā 40 izmantoja SIA „Jūrmalas ūdens” pilsētas centralizētai ūdensapgādei, trīs urbumi ir rezervē, septiņi ir jātamponē, seši dabā nav konstatēti un pārējie (251 urbums) tiek izmantoti individuālai ūdensapgādei vai arī to statuss ir precizējams.⁵⁸

Jūrmalas pilsētā ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem veic pašvaldības kapitālsabiedrība SIA „Jūrmalas ūdens”, ar dzeramo ūdeni pilsētu apgādājot no 40 urbumiem:

- Kauguros -16
- Ķemeros –2,
- Babītē – 1,
- Dzintaros – Jaundubultos - 21.

Pilsētā darbojas četras centralizētas ūdensapgādes sistēmas:

- Babītē (projektētā/izmantotā jauda: 50/30 m³/dnn, tehniskais stāvoklis – slikts),
- Dzintaros – Jaundubultos (projektētā/izmantotā jauda: 14 000/4 000 – 10 000 m³/dnn, tehniskais stāvoklis – labs),
- Kauguros (projektētā/izmantotā jauda: 7 000/3 500 m³/dnn, tehniskais stāvoklis – labs),
- Ķemeros (projektētā/izmantotā jauda: 1 200/300 – 400 m³/dnn, tehniskais stāvoklis – slikts).⁵⁹

Laikā no 2007.gada līdz 2012.gadam kopējais patērētais pazemes ūdens apjoms pilsētā ir samazinājies, bet pieaudzis lietus ūdens patēriņš ražošanas procesiem (skat. tabulu 3.2.2.-1.).⁶⁰

Tabula 3.2.2.-1.

Kopējais ņemtais ūdens (tūkst.m³)

Gads	Kopā ņemtais no dabīgajiem ūdens avotiem	Kopā	Vietu skaits	T.sk. izmērīts	Virszemes	Pazemes	Lietus ūdeņi
2012	4792,477	2933,788	53	2933,788	1,494	2932,294	1858,689
2011	5106,311	3021,034	53	3021,034	1,379	3019,655	2085,277
2010	5483,512	3192,204	53	3191,11	1,733	3190,471	2291,308
2009	4035,071	3277,535	53	3276,905	2,954	3274,581	757,536
2008	4487,914	3490,473	55	3490,473	3,888	3486,585	997,441
2007	4196,092	4185,651	64	4179,627	3,424	4182,227	10,441

Avots: LVĢMC

Kā problēma Jūrmalas pilsētā pastāv dzeramā ūdens zudumi, kas sastāda salīdzinoši lielu apjomu no ņemtā ūdens daudzuma. Pēc LVĢMC datiem ūdens zudumi pa gadiem un pēc apjoma bija šādi:

- 2012.gadā – 871,044;
- 2011.gadā – 869,448;
- 2010.gadā – 669,093;
- 2009.gadā - 746,137 tūkst.m³.

Latvijā, tāpat kā citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, obligātos dzeramā ūdens kvalitātes normatīvus nosaka Eiropas Padomes Direktīva 98/83/EC „Par dzeramā ūdens kvalitāti”. Minētās direktīvas prasības nacionālajā likumdošanā ieviestas ar LR 2003.gada 29.aprīļa MK noteikumiem Nr.235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”. Normatīvie akti paredz obligātās dzeramā ūdens nekaitīguma un kvalitātes prasību ievērošanu.

⁵⁷ VSIA „Latvijas Vides ģeoloģijas meteoroloģijas centra” datu bāze

⁵⁸ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁵⁹ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

⁶⁰ <http://parissrv.lv/gmc.lv/#viewType=watertakentorgcoarse&incrementCounter=2>

Pēc Veselības inspekcijas novērojumiem 2012.gadā Latvijas republikas nozīmes pilsētās, līdzīgi kā iepriekšējos gados, zemākas kvalitātes ūdens tiek piegādāts Jelgavā un Jūrmalā, kur visi izmeklētie ūdens paraugi neatbilst normatīviem pēc ķīmiskajiem rādītājiem, galvenokārt, attiecībā uz sulfātu saturu. Dzeramā ūdens mikrobioloģiskais piesārņojums lielākajās Latvijas pilsētās, tai skaitā arī Jūrmalā nav konstatēts kopš 2011.gada.⁶¹ Dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji par 2012.gadu doti tabulā 3.2.2.-2..

Tabula 3.2.2.-2.

Dzeramā ūdens kvalitāte

N. p. k.	Ūdensapgādes uzņēmums	Gada vidējais diennakts piegādātā ūdens daudzums, m ³	Ūdens lietotāju skaits	Adrese	Paraugu skaits	Konstatētā neatbilstība
1.	Bulduru Dārzkopības vidusskola	120	600	Bulduru vidusskolas virtuve, Viestura iela 6, Bulduri	1	Mikroorganismu koloniju skaits 2x1000KVV/1ml Sulfāti 366 mg/l* Nātrijs 283mg/l
2.	Jūrmalas ūdens SIA, ŪAS Lielupe-Asari	4000	21500	1)Jaundubultu vidusskolas virtuve, Lielupes iela 21, 2)Soc. integrācijas VA, Slokas 68; 3)PII "Saulīte" virtuve, Rēzeknes Pulka 28	3	1) Sulfāti 395 mg/l* 2) Sulfāti 451 mg/l* 3) Dzelzs 0,3 mg/l, Sulfāti 298 mg/l*
3.	Jūrmalas ūdens SIA, ŪAS Kauguri-Sloka	3000	21000	1) TC "Kauguri" palīgtelpa, Talsu šoseja 39, Kauguri 2) Jūrmalas valsts ģimnāzijas virtuve, Raiņa iela 55, Kauguri	2	1) Sulfāti 433 mg/l* 2) Sulfāti 421 mg/l*
4.	Jūrmalas ūdens SIA, Ķemeru ŪAS	262	500	Pansionāta "Dzimtene" virtuve, E.Dārziņa iela 24, Ķemeru	1	Sulfāti 324 mg/l*

* Līdz 15.11.2014. spēkā īpašā norma sulfātiem 448 mg/l

Avots: [http://www.vi.gov.lv/uploads/files/Dzerama%20udens%20kvalitate%20un%20uzraudziba%202012\(2\).pdf](http://www.vi.gov.lv/uploads/files/Dzerama%20udens%20kvalitate%20un%20uzraudziba%202012(2).pdf)

Iepriekšējos gados Jūrmalā tika konstatēts arī paaugstināts dzelzs saturs dzeramajā ūdenī. Dzelzs un sulfātu daudzumu dzeramajā ūdenī ietekmē pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Jūrmalas ūdenssaimniecības attīstības projektā tiek ieviesti pasākumi patērētājiem piegādātā dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai. Lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteiktajām prasībām atbilstošas kvalitātes ūdens piegādi patērētājiem, SIA „Jūrmalas ūdens” dzeramo ūdeni sagatavo četrās atdzelžošanas stacijās, to atrašanās vieta un jauda dota tabulā 3.2.2..

Tabula 3.2.2.-3..

Dzeramā ūdens atdzelžošanas vietas

Vieta	Adrese	Jauda (m ³ /dnn)	Piezīmes
Dzintaros	Promenādes ielā 1A	5 252	stacija rekonstruēta 2007.gadā

⁶¹ Veselības inspekcija. Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību 2012.gadā

Jaundubultos	Skuju ielā	5 252	stacija rekonstruēta 2007.gadā
Kauguros	Nometņu ielā 19	5 200	stacija izveidota 2005.gadā
Ķemerose	Partizānu ielā	650	plānots rekonstruēt ūdenssaimniecības projekta II kārtā

Avots: SIA „Jūrmalas ūdens”

Ūdenssaimniecības projekta I kārtā ir izbūvēta jauna atdzelžošanas stacija Kauguros, esošās Dzintaros un Jaundubultos ir rekonstruētas 2007.gadā. Ūdenssaimniecības projekta II kārtā atdzelžošanas stacijās plānots ieviest nanofiltrācijas metodi, ar kuras palīdzību tiks samazināta arī sulfātu jonu klātbūtne sagatavotajā dzeramajā ūdenī.

3.2.3. Notekūdeņu attīrīšana

Centralizētā notekūdeņu savākšanas sistēma Jūrmalas pilsētā apkalpo aptuveni 41 tūkstoši jeb 74% Jūrmalas iedzīvotāju. Pārējie pilsētas iedzīvotāji un uzņēmumi izmanto individuālos kanalizācijas risinājumus. Pilsētas notekūdeņu savākšanas sistēmu apsaimnieko pašvaldības SIA „Jūrmalas ūdens”. Novadīto notekūdeņu daudzums pa gadiem ir atšķirīgs: laikā no 2007.gada līdz 2012.gadam kopējais notekūdeņu apjoms ir palielinājies. Izmaiņas novadīto notekūdens apjomā skatīt tabulā 3.2.3.-1.⁶²

Tabula 3.2.3.-1.

Novadīto notekūdeņu apjoms (tūkst.m³)

Gads	Novadīšanas vietu skaits (izplūdes)	Kopā novadītie notekūdeņi	T.sk ar att. norm. tīri	T.sk. ar att.norm. netīri	T.sk bez att. norm. tīri	T.sk. bez att.norm. netīri	T.sk. lietus	T.sk. citi
2012	8	2858,3	2082,546	0	87,685	688,069	0	0
2011	7	2982,094	2097,962	0	69,605	814,527	0	0
2010	5	3390,376	3339,351	0	51,025	0	0	0
2009	6	2137,241	1431,82	654,25	51,171	0	0	0
2008	5	2330,212	915,935	1353,779	60,498	0	0	0
2007	6	2254,21	176,845	2013,899	63,466	0	0	0

Avots: LVĢMC

Centralizētā notekūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēma ir sadalīta: pilsētas austrumu daļai un rietumu daļai atšķirīga. Pilsētas austrumu daļas Lielupes-Majoru sistēmas savāktie notekūdeņi pa spiedvadu zem Lielupes tiek novadīti uz „Rīgas ūdens” notekūdeņu attīrīšanas iekārtām Daugavgrīvā.

Pilsētas rietumu daļas Dubultu-Ķemeru sistēmā savāktos notekūdeņus, kas ir ap 70% no kopējā daudzuma, SIA „Jūrmalas ūdens” attīra Slokas notekūdeņu attīrīšanas iekārtās. Pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas atrodas Slokā, Mežmalas ielā 41. Tās jauda ir ap 9 000 m³/dnn. NAI tehniskais stāvoklis labs, jo attīrīšanas iekārtas 2009.gadā rekonstruētas. To būvniecība ir veikta Jūrmalas ūdenssaimniecības projekta I kārtas ietvaros. Notekūdeņi Slokas NAI tiek attīrīti bioloģiski nepārtrauktā aktīvo dūņu procesā ar bioloģisku fosfora un slāpekļa atdalīšanu, izmantojot divpakāpju attīrīšanas tehnoloģiju.⁶³ Pielietojot notekūdeņu bioloģisko apstrādi, tiek samazināts organisko, specifiski piesārņojošo un toksisko vielu daudzums notekūdeņos. Atkarībā no bioloģisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtas spējas attīrīt notekūdeņus, vidē tiek novadīti notekūdeņi ar dažādu attīrīšanas pakāpi. Nepilnīgas notekūdeņu attīrīšanas rezultātā ūdens baseinos tiek novadītas dažādas piesārņojošas vielas,

⁶² <http://parissrv.lv/gmc.lv/#viewType=watertakentorgcoarse&incrementCounter=2>

⁶³ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

kas veicina ūdensteču un ūdenstilpņu aizaugšanu. Paliekošais piesārņojums dots tabulā 3.2.3.-2 un tabulā 3.2.3.-3.

Tabula 3.2.3.-2.

Paliekošais piesārņojums (t/gadā)

Gads	Piesārņojums	Suspendētās vielas	BSP5	ĶSP	Naftas produkti	SVAV
2012	469,811	15,24	7,36	161,422	0	0,819
2011	597,412	14,456	19,241	166,667	0	1,31
2010	288,728	15,814	23,864	168,475	0,065	0,983
2009	191,485	9,813	6,005	126,93	0,003	0
2008	248,419	18,334	11,828	103,865	0	0

Avots: LVGMC

Tabula 3.2.3.-3.

Paliekošais piesārņojums (t/gadā)

Gads	Piesārņ. dati	Pkop	P-PO4	Nkop	N-NH ₄	N-NO ₂
2012	469,811	0,866	0,287	42,344	28,32	0
2011	597,412	1,15	0,61	35,048	18,9	0
2010	288,728	1,218	0,5	45,42	20,44	0
2009	191,485	1,744	0,578	39,087	4,512	0
2008	248,419	2,021	1,34	58,513	41,58	0

Avots: LVGMC

Paliekošajā piesārņojumā laika posmā no 2008.gada līdz 2012.gadam novadītajos notekūdeņos lielāko piesārņojumu veido kopējais slāpekļis (N_{kop}), ko lielāko daļu sastāda amonija joni, bet videi kaitīgākie nitrītu joni nav konstatēti. Nelielos daudzumos konstatētas piecas paliekošajā piesārņojumā videi bīstamās vielas: cinks (Zn), varš (Cu), svins (Pb), niķelis (Ni) un hroms (Cr), kas pa gadiem ir atšķirīgas. Notekūdeņos nav konstatēts dzīvsudrabs, kas ir ūdens videi īpaši bīstama viela (skatīt tabulu 3.2.3.-4.).

Tabula 3.2.3.-4.

Paliekošais piesārņojums (t/gadā)

Gads	Piesārņ. dati	Hg	Pb	Cd	Cr	Zn	Cu	Ni
2012	469,811	0	0,006	0	0,002	0,052	0,02	0,06
2011	597,412	0	0,006	0	0,002	0,052	0,02	0,06
2010	288,728	0	0	0	0	0	0	0
2009	191,485	0	0	0	0	0	0,006	0
2008	248,419	0	0	0	0,007	0,104	0,008	0

Avots: LVGMC

LR MK 2011.gada 31.maija noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” 3.pielikumā norādīti pārejas ūdensobjekti un piekrastes ūdensobjekti, kuros pastāv risks nesasnigt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli likumā paredzētajā termiņā, tai skaitā jūras krasta līnijā no Bigauņciema līdz Saulkrastiem, ietverot Jūrmalas pašvaldības piekrasti (skatīt pielikumā Nr.11). Būtiskākie riska cēloņi ir upju ienestais piesārņojums, pārrobežu piesārņojums. Risks nesasnigt noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli likumā paredzētajā termiņā ir arī Babītes ezeram, kur

riska cēloņi ir punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi⁶⁴

Visbūtiskāko ietekmi uz virszemju ūdeņu kvalitāti rada nepietiekami attīrītu notekūdeņu, kas satur biogēnu elementus, novadīšana dabiskajās ūdenstilpēs un ūdenstecēs. Jūrmalas pašvaldības teritorijai nav lauksaimniecībā izmantojamo zemju, kas negatīvi ietekmētu virszemju ūdeņu kvalitāti ar uzkrāto fosfora un slāpekļa savienojumu izskalošanos no lauksaimniecības teritorijām, bet ir jāreķinās ar iespējamo risku: upju ienestā un pārrobežu piesārņojuma. Vienlaicīgi, gan Jūrmalā pilsētā, gan ārpus tās, veicot jebkuru darbību, ir īpaši svarīgi ievērot normatīvo aktu prasības attiecībā uz piesārņojošām darbībām un piesārņojošo vielu novadīšanu virszemes ūdeņos.

Lielupes baseina apsaimniekošanas plānā no Direktīvas 2000/60/EK, Ūdens apsaimniekošanas likuma un Vides politikas pamatnostādņēm ir izvirzīti šādi mērķi atbilstošas ūdens resursu kvalitātes nodrošināšanai līdz 2015.gadam:

- nepasliktināt virszemes ūdensobjektu stāvokli,
- censties līdz 2015.gadam sasniegt labu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti visos virszemes ūdensobjektos,
- izpildīt aizsargājamajām teritorijām izvirzītos mērķus un piemērojamus normatīvus,
- samazināt piesārņojumu un pakāpeniski novērst īpaši bīstamo vielu noplūdi virszemes ūdeņos.⁶⁵

Atbilstoši LR Ūdens apsaimniekošanas nosacījumiem stipri pārveidotajiem ūdensobjektiem, noteikts mērķis „aizsargāt un uzlabot ūdens kvalitāti visos stipri pārveidotajos ūdensobjektos, lai sasniegtu labu virszemes ūdeņu ekoloģisko potenciālu un ķīmisko kvalitāti”. Līdz 2015.gadam Lielupē būtu jāsasniedz labs ekoloģiskais potenciāls, nodrošinot visu kvalitātes rādītāju atbilstību laba ekoloģiskā potenciāla līmenim, un būtiski jāmazina slāpekļa piesārņojuma līmenis par trim ekoloģiskās kvalitātes klasēm (no ļoti sliktas līdz labai) (skatīt sadaļu 3.1.2. Virszemes ūdeņi un to kvalitāte). Tā kā ūdensobjekta ekoloģiskā potenciāla uzlabojumi lielā mērā ir atkarīgi no īstenoto pasākumu efektivitātes baseina augštecē, ar kuru palīdzību vēlamo uzlabojumu nevarēs panākt līdz 2015.gadam, objektam tiek noteikts izņēmums, pagarinot mērķa sasniegšanas termiņu līdz 2027.gadam.⁶⁶ Neskatoties uz to, Jūrmalas pilsētā, ir jāīsteno pasākumi, kas samazinātu slāpekļa un citu iepriekšminēto piesārņojošo vielu nonākšanu ūdensobjektos.

3.2.4. Atkritumu saimniecība

Jūrmalas pilsētā atkritumu apsaimniekošanu regulē 01.04.2010. pašvaldības saistošie noteikumi Nr.17. „Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu”.

Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus pilsētas teritorijā sniedz SIA „Eko Rīga” un SIA „Jūrmalas ATU”. Saskaņā ar pilsētas saistošajiem noteikumiem atkritumu apsaimniekotājs izved savāktos atkritumus uz sadzīves atkritumu šķirošanas-pārkraušanas staciju un kompostēšanas laukumu Jūrmalā, Bražciems 0405 un pēc pārkraušanas nešķirotos sadzīves atkritumus transportē uz sadzīves atkritumu poligonu "Janvāri".

Laikā no 2008. līdz 2012.gadam izvesto sadzīves atkritumu apjoms ir palielinājies no 8069,027t līdz 12734t, bet bīstamo atkritumu daudzums palielinājies no 37,547t līdz 62,717t (skatīt tabulu 3.2.4.-1.).

Tabula 3.2.4.-1.

Radītais atkritumu daudzums (t)

Gads	Bīstamie atkritumi	Sadzīves atkritumi
2012.	62,717	12 734,8
2011.	38,332	9 703,658
2010.	41,733	6 927,015
2009.	41,81	6 618,675

⁶⁴ LR MK 2011.gada 31.maija noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”

⁶⁵ Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam

⁶⁶ Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam

2008.	37,547	8 069,027
-------	--------	-----------

Avots: LVĢMC

Sadzīves atkritumu daudzums ir palielinājies, neskatoties uz to, ka dzīvotāju skaits ir samazinājies. Atkritumu daudzums var pieaugt arī ar tūristu skaita palielināšanos, dažādu vienreizējo lietojamo iepakojuma izmantošanu un atkritumu nešķirošanu, bet arī kā pozitīvu rādītāju, ja netiek veidotas nelegālās izgāztuves, bet atkritumi tiek nodoti pakalpojuma sniedzējiem.

Pilsētas teritorijā atrodas 131 dalīto atkritumu savākšanas laukumu vietas. Asaros atrodas četras, Bulduros – divpadsmit, Bražciemā - viena, Bulļciemā - divas, Druvciemā - divas, Dubultos - deviņas, Dzintaros - septiņas, Jaundubultos - četras, Jaunķemeros - divas, Kaugurciemā - trīs, Kauguros – divdesmit deviņas, Krastciemā - divas, Ķemeros – vienpadsmit, Lielupē - piecas, Majoros - piecas, Mellužos - piecas, Slokā – divdesmit, Vaivaros - trīs, Valteros - viena, Vārnukrogā - divas, Priedainē - trīs un Pumpuros - viena. Pēc pašvaldības speciālistu viedokļa dalīto atkritumu savākšanas sistēma joprojām pilnvērtīgi nedarbojas, tie netiek šķirti, daļa atkritumu nonāk vidē: uz ielas, citu īpašnieku zemesgabalos, dalīto atkritumu savākšanas laukumu vietās, kas liecina par nepietiekamu uzraudzību, kā arī iedzīvotāju un tūristu nepieņemamu rīcību.

Saskaņā ar apstiprināto Rīgas reģiona apsaimniekošanas plānu, Jūrmalā esošā sadzīves atkritumu izgāztuve „Priedaine” tika slēgta un rekultivēta. Atbilstoši 13.06.2006. MK noteikumu Nr.474 „Atkritumu poligonu ierīkošanas, atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanas, slēgšanas un rekultivācijas noteikumi” nosacījumiem, rekultivējot izgāztuves, noteikts monitoringa periods – 20 gadi. Izgāztuve „Priedaine” „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzē ir minēta kā piesārņota vieta.

2012.gadā pēc LVĢMC datiem Lielrīgas RVP Valsts statistikas pārskata Nr.3-BA atskaites par darbībām ar bīstamiem atkritumiem iesnieguši 30 uzņēmumi (skatīt pielikumu Nr.7).

3.2.5. Troksnis

Viena no nelabvēlīgākajām ietekmēm uz iedzīvotāju veselību ir ceļu un dzelzeļu satiksmes troksnim. Nozīmīgākie troksni radošie objekti Jūrmalas pilsētā ir valsts nozīmes autoceļi un dzelzceļš, bet lidostas „Rīga” lidmašīnu trokšņa līmenis Jūrmalā ir nebūtisks. Ražošana Jūrmalā nav tik attīstīta, lai tā ietekmētu trokšņa līmeņa paaugstināšanos.

Jūrmalas pilsētas teritoriju šķērso **dzelzceļa līnija** Rīga – Tukums II, kas ir daļa no Rīgas piepilsētas elektrificētā dzelzceļa tīkla. Dzelzceļš savieno gandrīz visas Jūrmalas pilsētas daļas un ir būtiska pilsētas sabiedriskā transporta sastāvdaļa.

Dzelzceļš pilsētas teritoriju pārdala divās daļās: dzīvojamos rajonos „aiz dzelzceļa” un pakalpojumu, viesnīcu un vasarnīcu rajonos pie jūras. Atšķirībā no autotransporta kustība pa dzelzceļu diennakts laikā ir vienmērīgāka, tomēr dienas laikā, pieaugot pasažieru pārvadājumu apjomam, intensitāte paaugstinās. 2012.gada vasaras laikā no Rīgas līdz Ķemeriem dienā kursēja 39 – 46 pasažieru vilciena reisi.⁶⁷

Jūrmalas pilsētas teritoriju šķērso **valsts galvenais autoceļš** A10 „Rīga – Ventspils”, valsts reģionālais autoceļš P128 „Sloka – Talsi” un valsts autoceļš V10 „Babītes stacija – Vārnukrogs”.

„Valsts galvenā autoceļa A10 Rīga – Ventspils posma Priedaine – Ķemeri rekonstrukcijas ietekmes uz vidi novērtējums” ir analizēta transporta intensitātes ietekme autoceļa A10 Rīga-Ventspils posmā Priedaine – Ķemeri. Pēc IVN datiem, Rīgas tuvuma dēļ ceļa posmu raksturo gan sezonālās vasaras, gan atsevišķu diennakts stundu darba dienu sākuma un beigu intensitāšu būtiskas atšķirības no gada vidējās intensitātes. Autosatiksmē pa A10 autoceļu rada troksni visos diennakts periodos, maksimumu sasniedzot rīta un vakara stundās, kad iedzīvotāji pārvietojas uz darbu un no tā, kā arī vasaras sezonā. Autoceļa radītā trokšņa ietekme ir vērtējama kā būtiska vidēji līdz 500 m attālumam no autoceļa. Kritiskākā situācija tiek radīta tām ēkām, kas atrodas tiešā trokšņa avota tuvumā – šādas ēkas uzņem

⁶⁷ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

lielu daļu trokšņa emisijas. Autoceļa A10 ievada apkārtnē visaugstākais trokšņa līmenis ir konstatēts Bražciemā, kur apmēram 350 m platā joslā no autoceļa trokšņa līmenis pārsniedz 55 dB, apmēram 100 m attālumā – 65 dB, bet autoceļa nodalījumā sasniedz 75 dB. Izvērtējot autoceļa A10 radīto troksni, Bražciema teritorijā uz austrumiem no autoceļa A10 ir izdalīta akustiskā trokšņa diskomforta zona.⁶⁸

Rīgas aglomerācijai un valsts autoceļam A10 ir sagatavoti rīcības plāni vides trokšņa samazināšanai. „Rīcības plānu izstrāde trokšņa samazināšanai uz valsts autoceļiem. Autoceļš A10. Kopsavilkums”, kas izstrādāts 2009.gadā, noteiktas Jūrmalā akustiskā diskomforta zonas un plānotās rīcības trokšņa līmeņa samazināšanai:

- Dzintaros un Dubultos ir plānota trokšņa līmeņa samazināšana no dzelzceļa un rekomendēta kustības ātruma samazināšana;
- Bražciemā rīcības plānā ietverta prettrokšņa ekrānu (augstums 4 m, kopējais garums – 232 m) izvietošana dzīvojamu ēku tuvumā autoceļa A10 labajā pusē.

Šos pasākumus iespējams realizēt autoceļa A10 Rīgas – Ventpils posma Priedaine-Sloka-Ķemeri paplašināšanas ietvaros.⁶⁹

3.2.6. Vides riski

3.2.6.1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

Lai noteiktu grunts un gruntsūdeņu piesārņojumu, tiek veikta piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšana. Tā rezultātu novērtēšanas kārtība ir noteikta LR MK 2001.gada 20.novembra noteikumos Nr.483 “Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība”.

Pie piesārņotām vietām tiek uzskaitītas vietas, kur, veicot apsekojumu, konstatēts grunts un/vai gruntsūdens piesārņojums. Pie potenciāli piesārņotām vietām tiek uzskaitītas vietas, kur, ņemot vērā teritorijas izmantošanas veidu, ilgumu un citus apstākļus, iespējams grunts un/vai gruntsūdens piesārņojums.

Kā piesārņotas un potenciāli piesārņotas tiek uzskaitītas vietas (ražošanas uzņēmumi, naftas bāzes, sadzīves atkritumu izgāztuve, autotransporta uzņēmumi, fermas, degvielas uzpildes stacijas utt.), kurās ir notikusi vai notiek saimnieciskā darbība, kas atstāj, vai arī varētu atstāt, piesārņojošu ietekmi uz vidi.

LVĢMC datu bāzē ir apkopota informācija par piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām vietām. Saskaņā ar LVĢMC datu bāzē pieejamo informāciju Jūrmalas pilsētā ir 7 piesārņotās vietas un 24 potenciāli piesārņotas vietas⁷⁰ (skatīt pielikumu Nr.8). Šajā reģistrā iekļaujami ne tikai objekti, kas jau piesārņo vidi, vai arī ir aizdomas par potenciālu piesārņojumu, bet arī tie uzņēmumi, kas pašreiz piesārņojumu nerada, bet to darbība saistās ar augstu piesārņojuma bīstamības potenciālu.

Jūrmalas pilsētā piesārņotās vietas ir bijušās rūpnīcas, degvielas uzpildes stacijas, katlu mājas, mehāniskās darbnīcas, naftas bāzes un sadzīves atkritumu izgāztuve. Galvenās piesārņojošās vielas ir naftas produkti, ar ko piesārņota grunts un gruntsūdeņi lielākajā daļā no reģistrētajām piesārņotajām vietām. Tomēr jāatzīmē, ka videi kaitīgāks piesārņojums ir smagie metāli (cinks, svins un to savienojumi) un citas ķīmiskās vielas, kas konstatētas sadzīves atkritumu izgāztuves teritorijas gruntsūdeņos.

3.2.6.2. Tehnogēno katastrofu riska objekti

Saskaņā ar 22.09.2009. Ministru kabineta noteikumiem Nr.1072 „Noteikumi par pašvaldību civilās aizsardzības komisiju sarakstu, komisiju darbības teritoriju un to izveidošanas kārtību” pašvaldībā darbojas Jūrmalas pilsētas civilās aizsardzības komisija. Jūrmalas pašvaldības civilās aizsardzības komisija ir koordinējoša un konsultatīva institūcija, kuras darbības mērķis ir koordinēt civilās

⁶⁸ http://www.sam.gov.lv/images/modules/items/PDF/item_2554_Kopsavilkums_A10_F_130709.pdf

⁶⁹ Rīcības plānu izstrāde trokšņa samazināšanai uz valsts autoceļiem Autoceļš A10 Kopsavilkums, 2009

⁷⁰ http://vdc2.vdc.lv:8998/p_ppv.html

aizsardzības pasākumus katastrofu un to draudu gadījumā, kā arī veicināt civilās aizsardzības jautājumu risināšanu Jūrmalas pilsētas teritorijā. Ārkārtas situācijās Jūrmalas pilsētā veicamie civilās aizsardzības pasākumi ir ietverti Jūrmalas pilsētas civilās aizsardzības plānā.

Jūrmalas pilsētā ir identificēti šādi **paaugstinātas bīstamības objekti**:

- SIA „Ramockas dzirnavas”;
- Nacionālās nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta riska teritorija – valsts galvenais autoceļš A10 „Rīga – Ventspils”;
- Stratēģiskās (valsts) nozīmes dzelzceļa līnija „Rīga – Tukums”;
- Plūdu apdraudētā vieta – Lielupe posmā no Buļļupes – Lielupes satekas vietas līdz dzelzceļa tiltam.⁷¹

SIA „Ramockas dzirnavas” ir paaugstinātas bīstamības objekts, kam saskaņā ar LR MK 2005. gada 19. jūlija noteikumiem Nr. 532 "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novēršanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem" ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma. Objektā atrodas naftas bāze, kuras avārijas gadījumā tiktu radīta paaugstināta bīstamība.

Gāzes regulēšanas stacija „Sloka” apgādā Jūrmalas pilsētu ar dabasgāzi. Tehnogēno katastrofu risks pastāv cauruļvada plīsuma varbūtībā ar tam sekojošu sprādzienu un ugunsgrēku, kā rezultātā var iet bojā cilvēki, kā arī rasties gaisa piesārņojums. Lai samazinātu šāda negadījuma potenciālās sekas, maģistrālajam gāzes vadam un gāzes regulēšanas stacijai ir noteikta drošības aizsargjosla, kā arī noteikti būvniecības un citi ierobežojumi.

Nacionālās nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta riska teritorija – **valsts galvenais autoceļš A10 „Rīga – Ventspils”, pa kuru** tiek veikti bīstamo kravu pārvadājumi Jūrmalā posmā no Slokas līdz Ķemeriem. Valsts galvenajam autoceļam raksturīga intensīva tranzīta kustība un pa to tiek pārvadātas arī bīstamas kravas – auto degviela, gāze, ķīmiskas vielas, u.c.. Notiekot ceļu satiksmes negadījumam, šīs kravas var nokļūt apkārtējā vidē, radot ievērojamu piesārņojumu un akūtus draudus cilvēku veselībai vai pat dzīvībai.

Stratēģiskās (valsts) nozīmes **dzelzceļa līnija „Rīga – Tukums”**. Pa dzelzceļu pilsētā tiek veikti pasažieru pārvadājumi, kravu pārvadājumi cauri Jūrmalas pilsētai notiek tikai tad, kad dzelzceļa līnija Jelgava - Ventspils ir pārslogota, taču bīstamās kravas netiek transportētas cauri pilsētai. Uzņēmumiem, kuri darbojas Slokā, kravu nosūtīšana notiek caur Slokas staciju no pārejas punkta Ķemeri-Tukums, tāpēc risks Jūrmalā pastāv tikai dzelzceļa posmā Ķemeri – Sloka. Kompleksa riska avots ir autoceļu un dzelzceļa šķērsojuma vietas, kur negadījuma iespējas ir ievērojami paaugstinātas. Šajos objektos pieaugot avārijas bīstamības iespējamībai notikuma sekas var mainīties no nenozīmīgām līdz katastrofālām.

3.2.6.3. Bīstamo ģeoloģisko procesu riska teritorijas

Bīstamo ģeoloģisko procesu riska teritorijas, tās ir teritorijas, kuru zemes virsmas un pazemes īpatnības rada nelabvēlīgu procesu attīstības iespējas, kas var ietekmēt apbūvi, komunikācijas, saimniecisko darbību. Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojumā tās ir atzīmēta kā dabas riska teritorijas.

Plūdu apdraudētā vieta, kas noteikta kā paaugstinātas bīstamības objekts ir Lielupe posmā no Buļļupes – Lielupes satekas vietas līdz dzelzceļa tiltam. Spēcīgu vētru laikā, kad ūdens līmenis piekrastē ceļas vairāk nekā par 1,8–2 m, reāli iespējama zemo teritoriju applūšana ar iesāļajiem jūras ūdeņiem, viļņiem noskalojot un pārraujot zemo dabisko aizsargbarjeru (priekškāpu joslu) vai ieklūstot pa Lielupes grīvu. Stiprāko vētru, kopš šādi novērojumi tiek veikti, Latvijas piekraste piedzīvoja 1969.gadā. Vētra sasniedza orkāna spēku un maksimālais vēja ātrums bija 44 metri sekundē. Tās laikā Rīgā un tās apkārtnē, arī Lielupes lejtecē, applūda plašas teritorijas. Vētra tiešā veidā apdraudēja apbūvi arī daļā Jūrmalas. Šāda stipruma vētras mēdz atkārtoties ne biežāk kā pēc 100-200 gadiem, tomēr

⁷¹ Valsts civilās aizsardzības plāns, MK 09.08.2011. rīkojums Nr.369

gandrīz visus pēdējos gados Latvijā ir vērojamas lielāka vai mazāka spēka regulāras vētras, kas lielākā vai mazākā mērā noposta arī jūras krastu.⁷²

Plūdu apdraudējumus Jūrmalas teritorijā rada arī Lielupē ūdens pieplūdums pavasara palu vai intensīvu lietus gāžu laikā. Ja Lielupes lejtecē plūdu apdraudējumus nosaka pārsvarā uzplūdi no jūras, tad upes augštecē vairāk ietekmē pavasara pali un intensīvi nokrišņi. Palu izraisītais applūdums pilsētā ir lielāks par vētru uzplūdiem augšpus Druvciema. Civilās aizsardzības plānā noteiktais kritiskais ūdens līmenis Lielupē ir 1,75 m virs jūras līmeņa.⁷³

Lielupes krasta erozijas teritorijas upes kreisajā krastā ir pie Krastciema, pie Dubultiem un Majoriem, kā pie Druvciema un arī zem dzelzceļa tilta, labajā krastā – no Bražciema līdz Vārnukrogam. Lai aizsargātu krastu un tajā esošās būves no erozijas, Lielupes krastos ir izbūvēti krasta stiprinājumi pie Slokas, Krastciema, Druvciema, Dubultiem un Majoriem kopā aptuveni 5 km garumā.

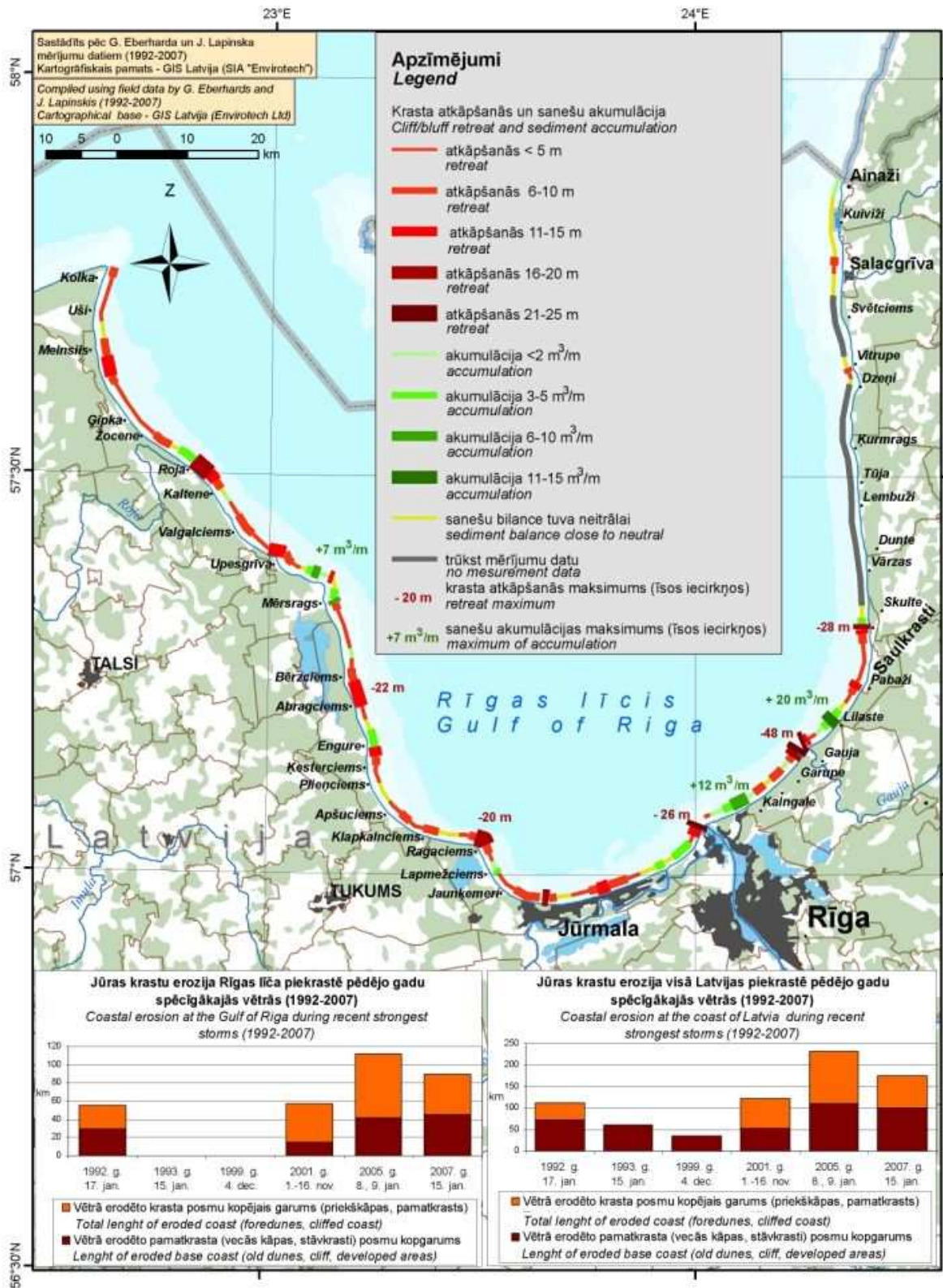
Smilšu sanesumi Lielupes grīvā traucē Lielupes ostas izmantošanu, radot kuģošanai nedrošus apstākļus. Jahtas, šķērsojot Lielupes grīvu, var gūt avārijas pārkāp mazās iegrimis dēļ, jo no jūras regulāri tiek ieskalotas smiltis. Lai atjaunotu Lielupes ostas darbību, 2011.gadā pirmo reizi kopš 2002.gada tika veikta ostas ieejas padziļināšana. Ostas ieejas dziļums pirms tam bija samazinājies līdz 1,5 m, taču pēc padziļināšanas 2012.gada pavasarī kuģu kanāla dziļums bija no 2,9 m līdz 3,5 m. Padziļināšanas darbi tiek turpināti. 2012.gada 19.jūlijā Jūrmalas dome pieņēma saistošos noteikumus „Par Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā ietilpstošās Lielupes daļas izmantošanu”, kas regulē Lielupes resursu ilgtspējīgu un racionālu izmantošanu un sekmē vides sakārtošanu Lielupei piegulošajās teritorijās. Noteikumi ietver arī Lielupes izmantošanas plānu.⁷⁴

Jūras krasta erozijas teritorijas ietver arī Jūrmalas pilsētas teritoriju. Spēcīgu vētru laikā notiek Rīgas līča krasta izskalošana gandrīz visā piekrastē, veidojot erozijas kraujas (skatīt 3.2.5.3.-1.attēlu). Izskaloto krasta joslu platums ir atšķirīgs dažādās vietās Jūrmalā. Paaugstināta erozijas riska vieta ir izveidojusies posmā no Bulduriem līdz Dubultiem, kā arī Kaugurciemā. Periodos bez vētrām pārsvarā raksturīgi ilglaicīgi dinamiskā līdzsvara apstākļi ar erodētas priekškāpas atjaunošanos, taču pēdējā desmitgadē ir biežāka spēcīgu vētru atkārtošanās, krastu atjaunošanās pilnībā nenotiek. Laikā no 1992. līdz 2007.gadam Rīgas līča krastam Jūrmalā kopumā raksturīgs krasta erozijas procesa pārsvars pār akumulācijas procesu. Tā rezultātā krasta posmos no Jaunķemeriem līdz Kaugurciemam un no Mellužiem līdz Bulduriem krasts ir atkāpies par 5 līdz 15 metriem, bet Dubultos un Kauguru ragā pat par 20 metriem. Smilšu akumulācija dominē atsevišķos posmos Lielupē un Raga kāpā, sanešu bilance ir tuvu neitrālai posmā no Kaugurciema līdz Vaivariem. Pamatkrasta erozija rada riskus dabas resursiem, īpašumiem piekrastē un vietējiem iedzīvotājiem.⁷⁵

Lai nepieļautu pagājušo gadsimtu kļūdas un nesāktos jauni smilšu “plūdi”, svarīgi ir ievērot “Aizsargjoslu likumā” noteiktos saimnieciskās un citu darbību ierobežojumus konkrētajās Baltijas jūras un Rīgas līča aizsargjoslās. Pamatkrasta mežu, lauku un apdzīvoto vietu apbūves apdraudējums sākas no smilšainās pludmales un priekškāpu joslas, ja tur tiek iznīcināta dabiskā augu sega vai ar tehniku tiek pārrakta, izārdīta un izraknāta priekškāpas josla, vai pārmērīgi izbradāta vietās ar lielu atpūtnieku koncentrāciju.

Gandrīz visa pamatkrasta josla, izņemot nelielu posmu pirms Lielupes ietekas Rīgas līcī, teritorijas plānojumā ir atzīmēta kā dabas riska teritorija.

⁷² G.Eberhards, J.Lapinskis "Baltijas jūras Latvijas krasta procesi"
⁷³ Valsts civilās aizsardzības plāns, MK 09.08.2011. rīkojums Nr.369
⁷⁴ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam
⁷⁵ G.Eberhards, J.Lapinskis "Baltijas jūras Latvijas krasta procesi"

3.2.5.3.-1.attēls. Rīgas līča krasta izmaiņas 1992-2007.

Avots: G.Eberhards, J.Lapinskis "Baltijas jūras Latvijas krasta procesi"

3.2.7. Degradētās teritorijas

Jūrmalas pilsētas pašvaldības teritorijā degradētās teritorijas ir piesārņotās vietas vai potenciāli piesārņotās vietas, kuras norādīts Vides pārskata 3.2.5.1.sadaļā. Pie piesārņotajām un arī degradētākajām vietām uzskatāma bijusī katlu māja Ķemerose un sadzīves atkritumu poligons „Priedaine”.

Kā potenciāli piesārņota un degradēta vietas uzskatāmas:

- bijušās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Buļļuciemā, Druvciemā un Slokā;
- bijušie ražošanas uzņēmumi (SIA “Slokas papīru apstrādes uzņēmums”, bijusī cementa rūpnīca Bažciemā, pamestā ražotne Kūdrā, AS „Jūras līcis”, asfaltbetona rūpnīca I.U.“Liktenis”;
- bijušās katlu māju teritorijas

Par degradētām vietām var uzskatīt arī objektus, kas netiek izmantoti un apsaimniekoti, radot nepievilcīgu pilsētas ainavu. Īpaši nepievilcīgi ir grausti un nepabeigtas un pamestas būves un to nesakoptās apkārtnes. Šādas teritorijas ir bijušie padomju laika tūrisma un kūrorta objekti (sanatoriju “Līva”, “Daugava”, “Čaika” teritorijas) un nepabeigtas būves („Marienbādes” teritorija, „Rīgas līcis”). Pie pamestām būvēm var pieskaitīt pamestās savrupmājas, vasarnīcas, kā arī kultūrvēsturiski vērtīgas ēkas, kas netiek apsaimniekotas.

Pilsētas teritorijā degradētas ir ne tikai iepriekš minēto objektu teritorijas, bet arī degradētās meža teritorijas Priedainē un Bražciemā. Jāatzīmē, ka arī īpaši aizsargājamā dabas teritorijā „Baltā kāpa” nepievilcīgu vidi rada bijušais Bražciema kempings un nelegālās vasaras mājiņu kolonija.

Degradētās teritorijas rada risku pilsētvidei, jo var papildus piesaistīt neapzinīgu iedzīvotāju nelegālu gan sadzīves atkritumu, gan būvgružu izmešanu, ja teritorija ir brīvi pieejami.

4. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014. – 2020.gadam ir izstrādāta, lai Jūrmala turpmākajos septiņos gados pēc iespējas efektīvi izlietotu savā rīcībā esošos finanšu resursus un cilvēkresursus Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā 2010 – 2030 nosprausto mērķu sasniegšanai.

Jūrmalas pilsētas attīstībai vidējā termiņā ir trīs galvenās jomas – kūrorta attīstība, iedzīvotāju dzīves kvalitātes celšana un kvalitatīvas infrastruktūras attīstība. Šīs jomas nav pilnībā nodalāmas, jo katras jomas attīstība palīdz pilnveidot arī abas pārējās.

Attīstības programmas uzdevumi ir sekmēt koordinētu un sabalansētu rīcību kopumu, kas nodrošina racionālu finanšu līdzekļu izmantošanu un to koncentrēšanu izvirzīto attīstības mērķu sasniegšanai. Attīstības programma ir stratēģisks dokuments, kas nosaka būtiskākos Jūrmalas pilsētas attīstības virzienus un rīcības.

Neizstrādājot Jūrmalas pilsētas attīstības programmu, netiktu nodrošināta līdzsvarota un stratēģiska pilsētas attīstības plānošana, kas kavētu Jūrmalas pilsētas ekonomisko un sociālo izaugsmi. Tā rezultātā varētu rasties nelietderīgi un haotiski finanšu līdzekļu ieguldījumi, nepārdomāta un haotiska būvniecība, kas var apdraudēt esošos bioloģiski vērtīgos biotopus.

Lai izvairītos no iespējamajiem riskiem, attīstot vienu no attīstības galvenajām jomām pilsētā – kūrorta attīstība, vispirms nepieciešama kūrortu tiesiskā un plānošanas statusa nostiprināšana. Jāparedz tāda kūrorta attīstības plānošana, kas paredzētu racionālu dabas dziedniecisko resursu izmantošanu un to aizsardzības pasākumus.

Nekontrolēta dabas tūristu plūsma dabas teritorijās, kur nav attiecīgās infrastruktūras nodrošinājums, rada papildus slodzi uz vidi: gan zemeszemes bojājumus, gan piesārņojumus ar atkritumiem u.c.. Lai sekmīgi risinātu problēmas ar dabas tūrisma infrastruktūras attīstību, vispirms ir jāveic pieļaujamās slodzes noteikšana tūrisma objektos un to vietu atslogošanu, kur tā tiek pārsniegta un pēc tam jāveic labiekārtošanas darbi, tai skaitā nodrošinot dabas teritorijas ar informatīvām norādēm.

Neveicot nepieciešamos pasākumus ceļu un ielu kvalitātes uzlabošanā, kā arī pasākumus veloceļu un gājēju ceļu attīstībā, netiktu nodrošināti satiksmes drošības uzlabojumi un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabojumi, kas saistīti arī ar gaisa piesārņojuma mazināšanos.

Ja netiktu īstenota ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu pilnveide, netiktu īstenota ūdens atdzelzēšanas iekārtas modernizēšana, nodrošināta dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanās un ūdens zudumu samazināšanās. Investīcijas projektos paredzētā lietus kanalizācijas un meliorācijas sistēmu pilnveide un uzturēšana novērstu ilgstošu pilsētas transporta trašu un zemes gabalu applūšanu. Neveicot notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas pakalpojuma uzlabojumus, nodrošinot to pieejamību iedzīvotājiem, kuriem šis pakalpojums šobrīd netiek nodrošināts, nemazinātos risks vides piesārņojumam ar neattīrītiem notekūdeņiem. Līdz ar to tiktu apgrūtināta Direktīvas 2000/60/EK, Ūdens apsaimniekošanas likuma un Vides politikas pamatnostādņēs izvirzīto mērķu *atbilstošas ūdens resursu kvalitātes nodrošināšana līdz 2015.gadam* īstenošana.

Nenoteikts un neplānots apbūves teritoriju nodrošinājums ar inženierapgādes komunikācijām stimulēs turpmāku augsnes un pazemes ūdeņu piesārņošanu ar sadzīves notekūdeņiem un virszemes ūdeņu eitrofikāciju, kā rezultātā samazinātos to bioloģiskā daudzveidība un pieaugtu risks cilvēku saslimstībai ar infekcijas slimībām.

Nerisīnot atkritumu apsaimniekošanas jautājumus un neveicinot atkritumu šķirošanu, nešķīroto atkritumu daudzums var pieaugt, radot papildus slodzi videi.

Neplānojot centralizētās siltumapgādes infrastruktūras modernizāciju un energoefektivitātes pasākumus, nemazinātos nelietderīga dabas resursu izmantošana un siltuma zudumi, kas negatīvi ietekmētu vides piesārņojumu un iedzīvotāju ekonomisko situāciju.

Nesakārtota un nepievilcīga publiskā telpa, kur netiktu veikta labiekārtošana, tai skaitā graustu novākšana un degradēto vietu sanācija pilsētā, neveicinātu tūristu un kūrorta apmeklētāju skaita pieaugumu, bet apdraudētu gan putnu un dzīvnieku migrāciju, gan reto augu sugu atradnes, gan aizsargājamus biotopus, kā arī degradētu kultūrainavu kopumā.

Nerespektēti riska faktori apdraud īpašumu un cilvēku drošību un avārijas gadījumā var stimulēt smagāku negadījuma seku rašanos plašākā areālā.

Ja plānošanas dokumenti netiek īstenoti, tas varētu negatīvi ietekmēt gan pilsētas iedzīvotāju dzīves kvalitāti ar sakārtotu infrastruktūru, dabisku un drošu dzīves, darba un atpūtas telpu, gan pilsētas attīstību izvirzītajās jomās, gan arī vides kvalitāti kopumā.

5. Vides stāvoklis teritorijās, kuras var ietekmēt plānošanas dokumenti

Jūrmalas pilsētas attīstības programmā 2014.-2020.gadam ir izdalītas trīs galvenās jomas: kūrorta attīstība, iedzīvotāju dzīves kvalitātes celšana un kvalitatīvas infrastruktūras attīstība, kas vērsta uz Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijas 2010 – 2030 mērķu sasniegšanu. Lai harmoniski attīstītu visas trīs jomas, Jūrmalas pilsētai tiek izvirzīti trīs vidēja termiņa attīstības mērķi:

- M1: Kūrorts un tikšanās vieta;
- M2: Komunālā un transporta infrastruktūra;
- M3: Sociālā infrastruktūra.

Jūrmalas pilsētas attīstības programmā plānotas šādas prioritātes un rīcības virzieni, kuru īstenošana var radīt ietekmi uz vidi:

Prioritāte P1.1. Kūrortu tiesiskā un plānošanas statusa nostiprināšana

R1.1.2.: Kūrorta attīstības plānošana

(RV vērsts uz Jūrmalas kūrorta resursu aizsardzības pasākumiem un racionālu dabas dziedniecisko resursu izmantošanu)

Prioritāte P1.2. Kūrorta attīstība

R1.2.1.: Ilgtspējīgas kūrorta resursu ieguves un izmantošanas attīstība

(RV vērsts uz Ķemeru NP Jūrmalas minerālūdens un termālo ūdens resursu pārvaldību un Ķemeru kūrortpoliklīnikas un viesnīcas attīstību)

R1.2.2.: Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un attīstība

(RV vērsts uz Jūrmalas kultūrvēsturiskā centra izveidi un zīmju uzstādīšanu kultūrvēsturiski vērtīgajām būvēm)

Prioritāte P1.3. Kurortoloģijas un kūrortam nepieciešamās izglītības attīstība

R1.3.1.: Kūrorta resursu izpēte un aizsardzības pasākumu plānošana

(RV vērsts uz Jūrmalas minerālūdens resursu apsaimniekošanu)

P1.5. Veselības tūrisma attīstība

R1.5.2.: Veselības tūrisma infrastruktūras attīstība

(RV vērsts uz inženierkomunikāciju attīstību Ķemeru un Jaunķemeru, kā arī uz Ķemeru parku kā ārstniecības procedūru papildinošas infrastruktūras attīstību)

Prioritāte P1.6. Aktīvā un dabas tūrisma attīstība

R1.6.1.: Dabas tūrisma infrastruktūras attīstība

(RV vērsts uz pieļaujamos slodzes noteikšanu tūrisma objektos un to vietu atslogošanu, kur tā tiek pārsniegta, kā arī dabas tūrisma objektu uzturēšanu un jaunu dabas tūrisma objektu attīstīšanu visā pilsētā)

R1.6.2.: Peldvietu infrastruktūras attīstība

(RV vērsts uz pludmales apsaimniekošanas noteikumu pilnveidi, peldvietu attīstību Lielupes krastos, Jūrmalas pludmales peldvietu attīstību saskaņā ar „Zilā karoga” standartu un esošo glābšanas staciju rekonstrukciju un jaunu būvniecību.)

P2.1. Ceļu un ielu kvalitātes uzlabošana, satiksmes drošības uzlabojumi, veloceļu un gājēju ceļu attīstība

R2.1.1.: Ielu un ceļu rekonstrukcija, satiksmes drošības uzlabošana

(RV vērsts uz Jaundubultu tilta celtniecību, Jūrmalas ielu un tiltu tīkla pilnveidi, Jūrmalas ielu un to apgaismojuma kvalitātes uzlabošanu, autostāvvietu izveidi, Vides pieejamības nodrošināšanu cilvēkiem ar īpašām vajadzībām)

R2.1.2.: Velotransporta infrastruktūras attīstība

(RV vērsts uz Velomaršrutu EuroVelo 10 un EuroVelo 13 infrastruktūras attīstību, veloceļu tīkla attīstību, velonomas pakalpojumu attīstību, Elektrotransporta pieejamības nodrošināšanu un stāvparku un apsargātu velonovietņu attīstību)

P2.4. Lielupes ostas attīstība un kuģošanas infrastruktūras attīstība Lielupē

(RV vērsts uz ūdens transporta sistēmas attīstību Jūrmalā un dažāda tipa laivu nomas attīstību)

R2.4.1.: Lielupes ostas attīstība

(RV vērsts uz Lielupes ostas infrastruktūras un pakalpojumu attīstību)

R2.4.2.: Kuģošanas infrastruktūras attīstība Lielupē

(RV vērsts uz navigācijas zīmju, kārtības policijas, kuģu ceļa un piestātņu attīstību)

P2.5. Ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu pilnveide

R2.5.1.: Ūdensapgādes pakalpojumu attīstība

(RV vērsts uz Jūrmalas pilsētas ūdensapgādes sistēmas uzlabošanu, tai skaitā ūdens atdzelžošanas sistēmu attīstību)

R2.5.2.: Notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu pilnveide

(RV vērsts uz notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu uzlabošanu)

R2.5.3.: Plūdu riska novēršana, lietus ūdens savākšanas un meliorācijas sistēmu pilnveide

(RV vērsts uz lietus kanalizācijas un meliorācijas sistēmu pilnveidi un uzturēšanu)

P2.6. Energoapgādes un sakaru attīstība

R2.6.1.: Centralizētās siltumapgādes infrastruktūras pilnveide

(RV vērsts uz centralizētās siltumapgādes infrastruktūras modernizāciju visā Jūrmalā)

R2.6.2.: Racionālas un videi draudzīgas energoapgādes sistēmas attīstība

Jūrmalas energoplāna izstrāde

(RV vērsts uz ģeotermālā siltuma izmantošanas iespēju izpēti un Jūrmalas energoplāna izstrādi)

P2.7. Atkritumu utilizācijas sistēmas pilnveide

R2.7.1.: Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveide

(RV vērsts uz atkritumu savākšanas sistēmas attīstību)

P2.8. Publiskās telpas labiekārtošana

R2.8.1.: Publiskās telpas pilnveide

(RV vērsts uz esošo parku, skvēru un kūrorta mazās infrastruktūras uzturēšanu, jaunu parku, skvēru un kūrorta mazās infrastruktūras izveidi, publiskās telpas labiekārtošanu Ķemeru, Jaundubultu skvēra rekonstrukciju, Jūrmalas publiski pieejamo ūdensmalu attīstību, graustu novākšanu pilsētā, Dabas lieguma "Ragakāpa" infrastruktūras uzlabošanas plāna realizāciju, Dabas lieguma "Darmšates priežu audze" apsaimniekošanas pasākumu realizāciju, „Baltās kāpas” apsaimniekošanas plāna izstrādi un labiekārtošanu)

R2.8.2.: Kapsētu un to infrastruktūras labiekārtošana

(RV vērsts uz Kapsētu paplašināšanu un jaunu kapsētu izveidi)⁷⁶

Izstrādājot teritorijas plānojumu, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumā tika analizēta ietekme uz:

⁷⁶ Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gadam

- 1) īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (ĪADT), kas ir saistāma ar plānoto apbūvi tiešā šo teritoriju tuvumā, kā rezultātā tieši vai netieši var tikt ietekmēti aizsargājami biotopi, citas bioloģiski vērtīgas teritorijas. Šādas izmaiņas ir saistītas gan ar antropogēnās slodzes palielināšanos, gan hidroloģiskām izmaiņām;
- 2) citām bioloģiski vērtīgām teritorijām ārpus ĪADT, tai skaitā Lielupes palieņu pļavām, piekrastes kāpu mežiem un citiem biotopiem, kas ir saistāma ar izmaiņām hidroloģiskajā režīmā, upes plūdu, aizsargdambju izbūvi, šādu teritoriju apbūvi vai apbūves intensitātes palielināšanos, no jauna plānoto apbūvi tiešā šo teritoriju tuvumā vai esošās apbūves intensitātes palielināšanos un citām ietekmēm.

Lai nedublētos ar jau iepriekš izstrādāto novērtējumu, tiks vērtētas tikai attīstības programmā izvirzīto konkrēto virzienu rīcības un plānotās investīciju projektu ietekmes uz vidi.

5.1. Ar transporta un tehnisko infrastruktūru saistītās teritorijas

Jūrmalas pilsētas attīstības programmā rīcības virziens **R2.1.1.: Ielu un ceļu rekonstrukcija, satiksmes drošības uzlabošana** ir vērsts uz Jūrmalas ielu un tiltu tīkla pilnveidi, Jūrmalas ielu un to apgaismojuma kvalitātes uzlabošanu, bet rīcības virziens **R2.1.2.: Velotransporta infrastruktūras attīstība** ir vērsts uz velomaršrutu EuroVelo 10 un EuroVelo 13 infrastruktūras attīstību, veloceļu tīkla attīstību un Elektrotransporta pieejamības nodrošināšanu un stāvparku un apsargātu velonovietņu attīstību.

Kopējais pašvaldības **ielu garums** 2011.gadā Jūrmalā bija 369,42 km (kopējā platība 1 917 917 m²), no kuriem 185,03 km bija ar asfalta segumu, bet 129,16 km - ar grants segumu, 52,48 km - bez seguma un 2,67 km - ar bruģakmens segumu. Vidējais ielu seguma nolietojums pilsētā ir 50,6%, bet atlikušais lietderīgais lietošanas laiks – 3 gadi. Uz pašvaldības ceļiem atrodas 20 tilti, tai skaitā, trīs gājēju tilti. Pašvaldību ielas un tilti ir dažādā tehniskā stāvoklī, ko negatīvi ietekmējis arī autoceļu fonda līdzekļu samazinājums. 2009. un 2010.gadā strauji ir samazinājušies pašvaldībai pieejamie finanšu līdzekļi ielu, ceļu un tiltu remontiem un izbūvei.

Autoceļu, dzelzceļu un tehniskā infrastruktūra ir vieni no svarīgākiem elementiem, kas ietekmē Jūrmalas pilsētas uzņēmējdarbības attīstību, kā arī veicina kūrorta attīstību un iedzīvotāju dzīves kvalitātes celšanu. Vienlaicīgi, autotransports ir nozīmīgākais atmosfēras piesārņojuma avots, jo ar izplūdes gāzēm atmosfērā nonāk oglekļa oksīds, slāpekļa oksīds un arī putekļi. Gaisa piesārņojumu ar putekļiem palielina transporta līdzekļu pārvietošanās pa grantētām ielām un ceļiem, kā arī ceļiem bez seguma un nolietotu asfalta segumu. Tā kā attīstības programmā viena no prioritātēm ir izvirzīta kūrorta attīstība, tad labai gaisa kvalitātei ir būtiska loma tā attīstībai. Tomēr attīstības programmas izstrādes gaitā veiktajā iedzīvotāju aptaujā konstatēts, ka ar ceļu un ielu kvalitāti Jūrmalā nav apmierināti 78,3% aptaujāto iedzīvotāju. Ielu un ceļu kvalitātes uzlabošana ir viens no uzdevumiem, kas pašvaldībai, iedzīvotāju skatījumā būtu steidzami jārisina.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu infrastruktūras attīstību pilsētā, attīstības programmas investīciju projektos paredzēts uzlabot pilsētas satiksmes infrastruktūru: uzlabot ielu brauktuvju stāvokli un optimizēt satiksmes organizāciju. Projektos ir paredzēta jauna **autotilta** būvniecība pāri Lielupei Jaundubultos, Jūrmalas ielu un ceļu tīkla kvalitātes uzlabošana, ielu un to apgaismojuma kvalitātes uzlabošana un autostāvvietu izveide atbilstoši teritorijas plānojumam.

Ir veikta projektēšana jauna autotilta izbūvei pāri Lielupei, kas uzlabotu Jūrmalas sasniedzamību.

ERAF projekta ietvaros plānots izbūvēt Jūrmalas pilsētas tranzītielu P128 (Talsu šoseja/Kolkas iela).

Vairākos ielu un ceļu objektos paredzēts veikt šādus pasākumus:

- Raiņa ielas rekonstrukcija;
- Dzintaru pārvada rekonstrukcija;
- Raiņa ielas rekonstrukcija;
- Dzintaru pārvada rekonstrukcija;
- Z.Meirovica prospekta rekonstrukcija;
- Kļavu ielas rekonstrukcija;
- Dubultu satiksmes mezgla rekonstrukcija;
- Tallinas ielas, Satiksmes ielas un Artilērijas ielas rekonstrukcija.

Satiksmes drošības uzlabošanai Jūrmalas pilsētā plānots izbūvēt regulējamās gājēju pārejas, ierīkot ielu apgaismojumu Jūrmalas pilsētas neapgaismotajās ielās, veikt ielu seguma kapitālo un kārtējo remontu. Plānota arī grantēto ielu asfaltēšana (daļēji pēc Ūdenssaimniecības projekta II kārtas realizēšanas).

2013.gadā ir izbūvēta jauna autostāvvietā Rīgas ielā 6a. Plānota arī Dzintaru koncertzāles maksas autostāvvietas uzlabošana, kā arī izveidot pilsētā ērtu autostāvvietu (līdz 300 automašīnām), kas nodrošinātu stāvvietas arī lielākiem transporta līdzekļiem, tai skaitā arī autobusiem.

Pilsētā ir izveidoti pieci **velomaršruti** 53,06 km garumā (skatīt AP 6.2.sadaļu). Attīstības programmas investīciju projektos plānota velomaršrutu *EuroVelo 10* un *EuroVelo 13* infrastruktūras attīstība ar marķējuma un zīmju izvietojumu, kā arī veloceliņu atjaunošana, kas atrodas pēc pirmās kāpas un kas izbūvēti cauri pilsētas teritorijai. Veloceliņu izbūve tiks veikta Jūrmalas pilsētā atbilstoši teritorijas plānojumam. Papildus tiks veidoti velonomas punktu tīkli, kas ļautu paņemt velosipēdu vienā no šiem punktiem un atstāt citā, tā sekmētu arī nokļūšanu no Jūrmalas uz Rīgu u.c. tuvējām vietām. Līdz ar to samazinātos iedzīvotāju pārvietošanās ar autotransportu un tiktu mazinātas transporta kaitīgo vielu emisijas, kas rada lielāko gaisa piesārņojumu Jūrmalas pilsētā. Vienlaicīgi, netiktu noslogota automaģistrāle ar personisko transportu un iedzīvotājiem nemazinātos mobilitātes iespējas.

Sadarbojoties ar AS „Latvijas dzelzceļš”, pilsētā ir iecere izveidot stāvparku un apsargātu velonovietni Jūrmalas dzelzceļa staciju tiešā tuvumā atbilstoši teritorijas plānojumam.

Kā pozitīvs faktors gaisa kvalitātes uzlabošanai ir plānotā elektrotransporta pieejamības nodrošināšana ar elektromobiļu un elektrovelosipēdu nomas izveidi, veicot atbalsta noteikumu pieņemšanu, mārketingu, infrastruktūras un servisa attīstību elektromobiļu apkalpei.

Attīstības programmā paredzētās prioritātes **P2.4. Lielupes ostas attīstība un kuģošanas infrastruktūras attīstība Lielupē** darbības vērstas uz ūdens transporta sistēmas attīstību Jūrmalā un dažāda tipa laivu nomas attīstību.

Lielupes ostai ir liela vietējā ekonomiskā nozīme, tādēļ ostu darbības un dabas aizsardzības interešu saskaņošana ir ļoti būtiska. Viens no attīstības rīcības virzieniem **R2.4.1.: Lielupes ostas attīstība** vērstas uz Lielupes ostas infrastruktūras un pakalpojumu attīstību. Investīciju projektos plānota Lielupes ostas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība, pirms tam veicot Lielupes ostas darbības un attīstības plānošanu, kur tiktu izvērtēta iespēja paplašināt ostas teritoriju, tai skaitā arī Priedainē. Lielupes jaunās ostmalas attīstība plānota, radot jaunas publiskās telpas teritoriju - pievilcīgu ūdensmalas apkārtni. Lai realizētu izvirzīto rīcības virzienu, nepieciešama investīciju piesaiste, lai izveidotu kapteiņdienestu, attīstītu ostas uzņēmumu un mārketingu. Plānots izvērtēt ostai Brīvdostas statusa piemērošanu.

Plānotās darbības Lielupes ostas infrastruktūras attīstībā tiks veiktas atbilstoši teritorijas plānojumam ārpus dabas aizsargājamām teritorijām.

Jūrmalas transporta attīstības koncepcijā minēts, ka ostas attīstības perspektīvas ir saistāmas ar **jahtu tūrisma attīstību**.

Attīstības programmas izstrādāšanas laikā Jūrmalas pilsētā jahtu pietauvošanās iespējas nodrošina pavisam sešas jahtu piestātnes, no kurām piecām ir jahtkluba statuss. Kopumā Jūrmalas teritorijā ir aptuveni 80 kuģošanas līdzekļu piestāšanas vietas. Liela daļa piestāšanās vietu ir jau aizņemtas (iznomātas, u.tml.). Līdz ar to esošajās piestāšanās vietās praktiski nav pieejamas vietas pilsētas viesu kuģošanas līdzekļiem. Viens no iemesliem, kādēļ vietas viesu kuģošanas līdzekļiem nav nodrošinātas, ir šobrīd apgrūtinātā iekuģošana Lielupes ostā. Jahtklubos ir pieejama nepieciešamā pamata infrastruktūra apkalpes locekļiem un pasažieriem, piemēram, piestātne, slipi (kuģošanas līdzekļu nolaišanai un izcelšanai no ūdens), elektrība, apsardze, remonta pakalpojumi, kuģošanas līdzekļu ziemas glabāšana, kā arī vienā jahtu klubā ir degvielas uzpildes stacija.

Lielupes ostas izmantošanā laika posmā no 2002.gada līdz 2010.gadam izveidojās pārtraukums, kad, sakarā ar A/S „Jūraslīcis” darbības pārtraukšanu vairs regulāri nenotika ostas ieejas Lielupes ietekā

padziļināšana. Lai atjaunotu Lielupes ostas darbību, 2011.gadā pirmo reizi kopš 2002.gada tika veikta ostas ieejas padziļināšana. Ostas ieejas dziļums pirms tam bija samazinājies līdz 1,5 m, taču pēc padziļināšanas 2012.gada pavasarī kuģu kanāla dziļums bija no 2,9 m līdz 3,5 m. Padziļināšanas darbi tiek turpināti. 2012.gadā Jūrmalas pilsētas dome ir piešķirusi finansējumu navigācijas zīmju uzstādīšanai Lielupes ietekā, kā arī padziļināšanas darbu turpināšanai. Lielupes ostā tiek attīstīta jahtu osta, citi ostas attīstības virzieni vēl ir jāvērtē.

Lielupes ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu projektā plānota Lielupes izmantošana atbilstoši zonējumam: pludmales teritorija, aktīvās atpūtas zona, ar ūdenssportu saistītās atpūtas teritorijas, peldošu objektu izvietojuma zona, jahtu (ostu, piestātņu) un mierīgas atpūtas teritorija. Aktīvās atpūtas un ar ūdenssportu saistītajās teritorijās plānota motorizēto ūdens braucamrīku lietošana. Upi plānots izmantot arī ūdensceļu izmantošanai. Kuģošanas satiksme organizējama vietās, kas dabā apzīmētas ar iekšējo ūdeņu navigācijas zīmēm un ugunīm.

Rīcības virziens **R2.4.2.:** *Kuģošanas infrastruktūras attīstība Lielupē* vērsts uz navigācijas zīmju, kārtības policijas, kuģu ceļa un piestātņu (atbilstoši teritorijas plānojumam) attīstību. Kuģu ceļa un piestātņu attīstība Lielupē plānots attīstīt Vārnukrogā, Lielupē, Buļļuciemā, Priedainē, Valteros un Slokā. Ūdens transporta sistēmas attīstība Jūrmalā plānota, galvenokārt, attīstot Lielupē pieturvietas upju kuģtīšiem atbilstoši teritorijas plānojumam un veidojot ūdens transporta uzņēmumus. Plānota dažāda tipa laivu nomas attīstība, veidojot dabas tūrisma attīstību braucieniem ar laivām.

Jūrmalas pilsētas dome ir pieņēmusi 2012.gada 19.jūlijā saistošos noteikumus Nr.27 "Par Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā ietilpstošās Lielupes daļas izmantošanu", kas regulē Lielupes resursu ilgtspējīgu un racionālu izmantošanu un sekmē vides sakārtošanu Lielupei piegulošajās teritorijās. Noteikumi ietver arī Lielupes izmantošanas plānu.

Tā kā attīstības programmā tiek plānotas rīcības Lielupes ostas attīstībai, neparedzot konkrēto darbību apjomu, plānotās tehnoloģijas u.c. faktorus, tad paredzēt to ietekmi šā dokumenta izstrādes laikā nevar. Lai noteiktu, vai šīs darbības ir pieļaujamas, pielieto ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru. Ja saskaņā ar sākotnējo izvērtējumu attiecīgajai paredzētajai darbībai ietekmes novērtējums nav nepieciešams, reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus. IVN procedūra kā nozīmīgs instruments ir pielietojama arī aizsargājamo jūras teritoriju robežās, lai izvērtētu konkrētās paredzamās saimnieciskās darbības ietekmi uz aizsargājamajiem biotopiem un sugām un izvairītos no nevajadzīgiem aizliegumiem.

5.2. Ar komunālajiem pakalpojumiem saistītas teritorijas

Attīstības programmā plānotā ūdenssaimniecības sistēmas attīstība ir saistīta, galvenokārt, ar ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu pilnveidi, lai nodrošinātu Jūrmalas pilsētas iedzīvotājiem kvalitatīvus pakalpojumus, kas noteikts rīcībās **R2.5.1.:** *Ūdensapgādes pakalpojumu attīstība*, **R2.5.2.:** *Notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu pilnveide* un **R2.5.3.:** *Plūdu riska novēršana, lietus ūdens savākšanas un meliorācijas sistēmu pilnveide*.

Ūdensapgādes pakalpojumi Jūrmalas pilsētā bija vērtējami kā slikti saistībā ar piegādātā ūdens kvalitāti un nepietiekoši labi ar ūdensapgādes sistēmu stāvokli kopumā. Pilsētā darbojas četras centralizētas ūdensapgādes sistēmas, no kurām divās Babītē un Ķemeru tehniskais stāvoklis ir vērtējams kā slikts. Problēmas, ar kurām Jūrmalas pilsētā iepriekšējos gados bija jāsaskaras, bija sagatavotā dzeramā ūdens kvalitātes neatbilstība ES un Latvijas normatīvajiem rādītājiem (paaugstināta dzelzs un sulfātu jonu klātbūtne). To ietekmēja faktori, ka ne visās ūdens ņemšanas vietās notika ūdens atdzelzošana, kā arī neapmierinošs atdzelzēšanas staciju un nolietoto ūdensapgādes cauruļvadu sliktais tehniskais stāvoklis.

Jūrmalas Ūdenssaimniecības attīstības projektā tiek ieviesti pasākumi patērētājiem piegādātā dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai, tā rezultātā tika samazināta dzelzs jonu klātbūtne dzeramajā ūdenī. Ūdenssaimniecības projekta I kārtā ir izbūvēta jauna atdzelzēšanas stacija Kauguros, esošās Dzintaros un Jaundubultos ir rekonstruētas 2007.gadā. Ūdenssaimniecības projekta II kārtā atdzelzēšanas stacijās

plānots ieviest nanofiltrācijas metodes, ar kuras palīdzību tiks samazināta arī sulfātu jonu klātbūtne sagatavotajā dzeramajā ūdenī. Turpinot Ūdenssaimniecības projekta realizāciju, pilsētā plānota ūdens padeves maģistrālo tīklu būvniecība, ūdensapgādes tīklu paplašināšana un rehabilitācija dažādos pilsētas rajonos, izbūvējot ūdensvadus un kanalizāciju Bullūciemā 2013.gadā un Mellužos – Asaros līdz 2015.gadam. Plānota arī neizmantoto urbumu tamponāža. Līdz ar to tikt mazināts risks gruntsūdeņu piesārņojumam.

Kā viena no neracionālas dabas resursu izmantošanas problēmām Jūrmalas pilsētā ir ūdens zudumi. Tie sastāda salīdzinoši lielu apjomu no ņemtā ūdens daudzuma, 2012.gadā tie bija 871,044 tūkst.m³. Attīstības programmā ir plānota ūdensmērītāju mezglu izbūve un skaitītāju uzstādīšana ūdens zudumu samazināšanai.

Notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmu uzlabošana Jūrmalā saistīta ar mērķi nodrošināt augstu virsūdens un pazemes ūdens kvalitāti. Centralizētā notekūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēma pilsētā ir sadalīta (skatīt 3.2.3.sadaļu). Pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Slokā tehniskais stāvoklis ir labs, jo attīrīšanas iekārtas 2009.gadā rekonstruētas. NAI būvniecība ir veikta Jūrmalas Ūdenssaimniecības projekta I kārtas ietvaros. No bioloģiskām attīrīšanas iekārtām pēc normatīviem netīru notekūdeņu pēc 2009.gada nav. Pilsētā tiek paplašināts kanalizāciju tīkls pilsētas rajonos, kur tas nebija pieejams, tā nodrošinot pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem un mazinot risku vides piesārņojumam ar neatfīrātiem notekūdeņiem.

Attīstības programmā ir paredzēta lietus kanalizācijas un meliorācijas sistēmu pilnveide un uzturēšana, lai novērstu ilgstošu pilsētas transporta trašu un zemes gabalu applūšanu. Tas atrisinātu pilsētā esošo problēmu, kas ilgstošu nokrišņu rezultātā rada plūdus gan pilsētas ielās, gan arī zemes teritorijās.

Siltumapgādes sistēmā attīstības programmā paredzētais rīcības virziens **R2.6.1.:** *Centralizētās siltumapgādes infrastruktūras pilnveide* saistīts ar centralizētās siltumapgādes efektivitātes uzlabošanu un infrastruktūras modernizāciju. SIA „Jūrmalas siltums” apkalpo centralizētu siltumapgādes sistēmu, kas lokāli sadalās pēc pilsētas apdzīvotākajiem rajoniem. Pavisam SIA „Jūrmalas siltums” pārziņā atrodas 12 siltumavoti ar kopējo jaudu 123 MW, visos kā kurināmo izmantojot dabas gāzi. No vides aizsardzības viedokļa dabas gāze kā kurināmais ir videi saudzīgāks kurināmā veids, jo piesārņojošo vielu emisijās samazinās videi kaitīgo izmešu. Kā problēma esošajai centralizētās siltumapgādes infrastruktūrai pastāv siltuma zudumi siltumtīklos, kas ir 16,4%, līdz ar to radot patērētājiem papildus izdevumus un nevajadzīgu kurināmā patēriņu ar atmosfērā radīto piesārņojumu. Lai situāciju uzlabotu, attīstības programmā plānota siltumtīklu jaunbūve un rekonstrukcija, kā arī centralizētās siltumapgādes infrastruktūras modernizācija visā Jūrmalā, plānojot pāreju uz ekonomiski pamatotiem, videi draudzīgiem, vietējas izcelsmes kurināmā veidiem. Projektu ietvarā tiek plānota centralizētas Kauguru rajona katlu mājas ar biomasu (šķeldu) kurināma jaunbūve.

Attīstības programmā rīcības virzienā **R2.6.2.:** *Racionālas un videi draudzīgas energoapgādes sistēmas attīstība* plānota ģeotermālā siltuma izmantošanas iespēju izpēte, Kembrija – ordovika slāņu artēziskā ūdens ģeotermālā siltuma izmantošanas iespēju izpēte Jūrmalas centralizētās siltumapgādes un lokālo objektu (atsevišķas kūrortviesnīcas un sanatorijas) vajadzībām. Plānots izstrādāt Jūrmalas energoplānu ar konkrētu pasākumu plānu un ieviešanas mehānismu, kura rezultātā tiks veicināta energoefektivitāte un pāreja uz vietējiem, atjaunojamiem energoresursiem. Arī veicot pašvaldības ēku renovācijas, tiek paaugstināta energoefektivitāte (piemēram, KPFI projekts Peldēšanas un futbola skolā, Mežmalas vidusskolā).

Uz 2013.gada sākumu pilsētā nav pieslēgto koģenerācijas staciju un citu elektroenerģijas ieguves avotu, bet 2012.gada martā bija izsniegti tehniskie noteikumi koģenerācijas staciju projektēšanai biogāzes koģenerācijas stacijai Mežmalas ielā 43 ar jaudu – 500 kW un dabas gāzes koģenerācijas stacijai Viestura ielā 24 ar jaudu – 800 kW.

Jūrmalas pilsētā **atkritumu apsaimniekošanu** regulē pašvaldības saistošie noteikumi Nr.17. „Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu” (01.04.2010.). Attīstības programmā rīcībā **R2.7.1.:** *Atkritumu*

apsaimniekošanas sistēmas pilnveide izvirzītais mērķis ir nodrošināt normatīvo aktu prasību ievērošanu, attīstot tādu atkritumu savākšanas sistēmu, kas veicinātu atkritumu šķirošanu.

Atkritumu apsaimniekošanā problēma ir pieaugošais atkritumu daudzums, kas daļēji izskaidrojams ar nepietiekošu atkritumu šķirošanu. Laikā no 2008. līdz 2012.gadam izvesto sadzīves atkritumu apjoms ir palielinājies no 8069,027t līdz 12734t, bet bīstamo atkritumu daudzums palielinājies no 37,547t līdz 62,717t (skatīt 3.2.3.sadaļu).

Pilsētas teritorijā atrodas 131 dalīto atkritumu savākšanas laukumu vietas, attīstības programmā 2020.gadā kā sasniedzamais rādītājs paredzēts >4 000. Pēc pašvaldības speciālistu viedokļa dalīto atkritumu savākšanas sistēma joprojām pilnvērtīgi nedarbojas, tie netiek šķiroti, daļa atkritumu nonāk vidē: uz ielas, citu īpašnieku zemesgabalos, izmesti nešķiroti dalīto atkritumu savākšanas laukumu vietās, kas liecina par nepietiekamu uzraudzību, kā arī iedzīvotāju un tūristu nepieņemamu rīcību.

Saskaņā ar apstiprināto Rīgas reģiona apsaimniekošanas plānu, Jūrmalā esošā sadzīves atkritumu izgāztuve „Priedaine” tika slēgta un rekultivēta. Atbilstoši 13.06.2006. MK noteikumu Nr.474 „Atkritumu poligonu ierīkošanas, atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanas, slēgšanas un rekultivācijas noteikumi” nosacījumiem, rekultivējot izgāztuves, noteikts monitoringa periods – 20 gadi. Izgāztuve „Priedaine” „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzē ir minēta kā piesārņota vieta.

5.3. Publiskā telpa

Sakārtotai publiskai telpai ir liela nozīme tūristu, kūrortu viesu un arī pašu Jūrmalas pilsētas iedzīvotāju ne tikai pilnvērtīgai atpūtai un brīvā laika pavadīšanai, bet arī ikdienas sadzīvei. Rekreācijas vajadzībām jāsiglabā visiem pieejama publiskā telpa, uzlabojot tās kvalitāti.

Apstādījumi Jūrmalā aizņem salīdzinoši nelielu platību - 0,9% no kopējās teritorijas. Apstādījumus veido parki, skvēri, ielu un kapsētu apstādījumi.

Neskatoties uz to, ka Jūrmalai ir augstākais teritorijas attīstības indekss starp republikas pilsētām, tas rada nepamatotu augstas attīstības pakāpes iespaidu, jo pilsētas infrastruktūras stāvoklis nav pietiekoši apmierinošs. Jūrmalā ir plašas degradētās teritorijas, piemēram, Kūdrā, Ķemeru un Slokā (skatīt sadaļu.3.2.7.) Kopumā tas rada nepievilcīgu pilsētas ainavu. Īpaši nepievilcīgi ir grausti, nepabeigtas un pamestas būves un to nesakoptās apkārtnes. Pilsētas teritorijā degradētas ir ne tikai iepriekš minēto objektu teritorijas, bet arī degradētās meža teritorijas Priedainē un Bražciemā, arī īpaši aizsargājamā dabas teritorijā „Baltā kāpa” nepievilcīgu vidi rada bijušais Bražciema kempings un nelegālā vasaras mājiņu kolonija. Pēc pašvaldību speciālistu viedokļa Jūrmalas apstādījumi nav pietiekoši interesanti, jo pārsvarā tos veido tikai dabā augošie koki, ko papildina nolietota infrastruktūra (soli, atkritumu tvertnes, flīžu celiņi), maz vai nav mazo arhitektūras/mākslas objektu, kas apstādījumus veidotu pievilcīgākus.

Attīstības programmas rīcības virzienā **R2.8.1.: Publiskās telpas pilnveide** kā viens no vides sakopšanas pasākumiem ir plānota vidi degradējošo objektu apzināšana un saraksta izveide, lai veiktu graustu nojaukšanu un teritoriju sakopšanu, tai skaitā bijušo sanatoriju “Līva”, “Daugava”, “Čaika” teritorijas. Investīciju projektos ir plānota esošo parku, skvēru un kūrorta mazās infrastruktūras uzturēšana, kā arī jaunu parku, skvēru un kūrorta mazās infrastruktūras izveide, tai skaitā jaunu aktīvās atpūtas objektu ierīkošana.

Investīciju projektos Jaundubultu skvēram paredzētajā rekonstrukcijā tiek izskatīta iespēja skvērā veidot atklāto peldbaseinu. Paredzēta publiskās telpas attīstība Ķemeru centrā sadarbībā ar Pierīgas reģionālo administrāciju, izveidojot sabiedrisko tualeti un izvietojot atkritumu urnas, kas veicinātu vides sakārtotību. Investīciju projektos bez iepriekš minētajiem projektiem tiek plānotas vēl šādas publiskās telpas pilnveides:

- Majoru muižas kompleksa attīstība;
- Mellužu parka renovācija, 2013.gadā veicot teritorijas labiekārtošanu (celiņu atjaunošanu – bruģēšanu);
- Mellužu estrādes rekonstrukcija;

- Atpūtas parku izveide Kauguros;
- Peldēšanas un futbola skolas skeitparka infrastruktūras attīstība, 2014.gadā paredzot veco skeitparka rampu demontāžu un jauna skeitparka izbūvi (betona konstrukcijas) ar video novērošanas un apsardzes ēkas izbūvi un 2015.gadā plānota strītbola laukuma un bērnu rotaļu laukuma ierīkošana;
- Atpūtas laukumu izveide pašvaldības teritorijās: bērnu rotaļu laukumu izveidošana (Lauku ielā 35, Skolas ielā 69A vai 69, Skolas ielā 35/37, Skolas ielā 67, Skolas ielā 15, 17), sintētiskā seguma ieklāšana bērnu rotaļu laukumos un sporta laukumos, rotaļu laukumu un sporta aprīkojuma (trenažieru) uzstādīšana pludmalē un parkos (Priedainē, 5.līnijā, Mellužu parkā, Asaru parkā, Kauguri 2502 (Skolas iela 31b), Slokā);
- Jūrmalas pilsētas muzeja infrastruktūras attīstība, rekonstruējot pilsētas muzeja ēkas, uzstādot bioloģiskās tualetes Jūrmalas brīvdabas muzejā;
- Administratīvās ēkas un izstāžu zāles būvniecība Jūrmalas brīvdabas muzejā, Tīklu ielā 1b.;
- Slokas sporta kompleksa infrastruktūras kapitālais remonts un attīstība, ar solu nomaiņu tribīnēs un kanalizācijas aku remontu;
- Majoru sporta laukuma infrastruktūras attīstība, tribīņu renovācija (2.kārta) un stacionārā ledus laukuma izbūve;
- Jūrmala – Raiņa un Aspazijas pilsēta izveide, vides objekta „Raiņa priedes” uzstādīšana un Akas ielas (Aspazijas takas) labiekārtošana. Aspazijas un Raiņa vietu/objektu vienotas informatīvo plākšņu un norāžu sistēmas izveide un uzstādīšana Jūrmalā.

Publiskās telpas sakārtošana un pilnveidošana sekmēs vides stāvokļa uzlabošanā pilsētā, bet jāņem vērā, ka jaunu objektu vietas izveidošana un arī plānotā kapsētu paplašināšana un jaunu kapsētu izveide var notikt tikai atbilstoši teritorijas plānojumam.

Nav pieļaujama publiskās teritorijas pludmales joslas un Lielupes krastu publiskas izmantošanas ierobežošana, piekrastes kāpu joslas apbūve, mežu iznīcināšana un publiski pieejamu meža platību pārvēršana privātās.

5.4. Dabas un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un jūrmalas kāpu saglabāšanai ir prioritāra nozīme Jūrmalas pilsētas dabas resursu aizsardzībā. Aizsargājamie biotopi Jūrmalā sastopami gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, gan arī ārpus teritorijām, kam ir noteikts aizsardzības statuss (skatīt.3.1.4.nodaļu). Jūrmalā dabas teritorija ir bagāta ar retiemi biotopiem, kas atrodas priežu mežu masīvos. Šiem mežiem ir būtiska nozīme īpaši aizsargājamo teritoriju ekosistēmas saglabāšanā, kas ir unikāla, pateicoties pilsētas reljefam, klimatam un atrašanās vietai starp Lielupi un Baltijas jūru. Daļai aizsargājamo biotopu teritoriju (mežainām jūrmalas kāpām piekrastē) aizsardzību nodrošina Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjosla. 2009.gadā tika veikta bioloģiskās daudzveidības vērtību apsekošana, kas tika izmantota teritorijas plānojumā. Arī mežainajā kāpu zonā nav pieļaujama reljefa pārveidošana, apbūve, ieteicama labiekārtošana (labiekārtoti celiņi, soliņi, informācijas norādes, atkritumu urnas), bet atsevišķus masīvus saglabājot bez speciālas infrastruktūras, lai saglabātu dabiskāku vidi.

Jūrmalas pilsētas izstrādātajā teritorijas plānojumā dabas teritorijas ir sadalītas teritorijās:

- kurās ir atļauta dabas aizsardzības infrastruktūras izveide (zonējums „Dabas aizsardzības teritorija”);
- kurās ir atļauts izveidot dabas aizsardzības, gājēju kustības un brīvdabas atpūtas infrastruktūru (zonējums „Dabas teritorija”);
- kā arī teritorijas gājēju kustības infrastruktūrai, brīvdabas atpūtas infrastruktūrai, vides dizaina objektiem.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas atrodas īpašā valsts aizsardzībā un izveidotas, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību, retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī saglabātu sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Jūrmalas pilsētas teritorijā izveidotas piecas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, no kurām četras ir Eiropas nozīmes *Natura 2000* teritorijas: Ķemeru nacionālais parks, dabas liegums „Lielupes grīvas pļavas”, aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas līča rietumu piekraste” un dabas parks „Ragakāpa”, bet dabas liegums „Darmšates priežu audze” ir valsts nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija.

Attīstības programmā rīcības virziena **R2.8.1.: Publiskās telpas pilnveide** investīciju projektos plānotas aktivitātes arī īpaši aizsargājamās teritorijās: dabas parka “Ragakāpa”, dabas lieguma “Darmšates priežu audze” un dabas lieguma “Lielupes grīvas pļavas” teritorijās.

Dabas parka “Ragakāpa” ir viena no augstākajām kāpām Latvijā, tā ir 12 – 17 m augsta un izveidojusies vēja darbības un Lielupes plūduma maiņas dēļ. Dabas parkā redzamas arī zemākas, aprimušas, ar mežu klātas dažāda vecuma un formas jūrmalas kāpas. Dabas parka teritorijā ir sastopamas ļoti vecas priežu audzes, kuru vecums sasniedz ~ 340 gadus, kā arī vairākas retas un aizsargājamās augu, sēņu un putnu sugas.

Teritorijā plānotās darbības saistītas ar infrastruktūras uzlabošanu, veicot dabas aizsardzības plāna realizāciju. Dabas aizsardzības plānā ir paredzēts izveidot pastaigu taku, skatu torni, izvietot tualetes, izgatavot un izlikt informācijas zīmes.

Veicot investīciju plānos paredzētās darbības, jāņem vērā pašreiz spēkā esošie Ministru kabineta 2004. gada 10. augusta noteikumi Nr. 702 "Dabas parka "Ragakāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kur noteikts, ka visā dabas parka teritorijā aizliegts:

- 1) veikt zemes transformāciju, izņemot zemes transformāciju skatu torņa būvniecībai (atbilstoši šo noteikumu norādītajam izvietojumam un pēc saskaņošanas ar Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi);
- 2) vākt ārstniecības un dekoratīvos augus, vākt dabas materiālus kolekcijām, izņemot gadījumus, ja tas nepieciešams zinātniskajai pētniecībai;
- 3) cirst nokaltušus kokus, izvākt kritalas vai to daļas, kā arī kritušus kokus, kuru diametrs resnākajā vietā ir lielāks par 25 centimetriem, izņemot bīstamo koku novākšanu;
- 4) cirst dobumainus kokus;
- 5) atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot gadījumus, ja ir paredzēts ierīkot un uzturēt skatu vietas;
- 6) ierīkot nometnes un celt teltis ārpus šim nolūkam paredzētām īpaši norādītām vietām;
- 7) veikt darbības, kas izraisa augsnes eroziju;
- 8) rīkot autosacensības, motosacensības un velosacensības, kā arī rallijus, treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus;
- 9) būvēt jaunas un paplašināt esošās dzīvojamās, saimniecības, ražošanas un atpūtnieku aprūpei paredzētās ēkas un būves, izņemot gadījumus, ja tās tiek rekonstruētas, nepārsniedzot esošo būvobjektu, renovētas vai restaurētas, kā arī izņemot šo noteikumu 1.apakšpunktā minētā objekta būvniecību.⁷⁷

Iepriekš minēto investīciju projektu īstenošana var notikt, ja šādas darbības ir pieļaujamas ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un ievērojot konkrētos nosacījumus.

Dabas lieguma “Darmšates priežu audze” apsaimniekošanas pasākumu realizācija plānota saskaņā ar lieguma dabas aizsardzības plānu, kur paredzēti labiekārtošanas pasākumi.

Dabas lieguma teritoriju apmeklē atpūtnieki no tuvējās apkārtnes, tai skaitā arī no Rīgas, kuri meklē īslaicīgu atpūtu un izklaidi brīvā dabā. Par to liecina atstātie atkritumi, iebrauktie ceļi un pamestās ugunsgrūka vietas, kas var būt par ugunsgrēka izcelšanās iemeslu. Nomīdīšana ir vēl viens slodzes veids,

⁷⁷ <http://likumi.lv/doc.php?id=92346>

kas atstāj ietekmi uz dabas lieguma teritoriju. Teritorijā esošās būves paliekas (pamati, tualetu bedres, jumta segumu un sienu drupu materiāli) un ļaunprātīga būvgružu un citu atkritumu izgāšana ne tikai degradē, bet vēl papildus rada slodzi videi ar piesārņojošām vielām. Turpmākā antropogēnā slodze uz teritoriju varētu samazināties, izveidojot organizētas takas, atpūtas vietas un informācijas zīmes.

Izstrādātajā dabas aizsardzības plānā norādīts, ka teritorijas infrastruktūra ir vāji attīstīta. Kaut arī apmeklētāju skaits nav pārlietu liels, neorganizēta to plūsma rada draudus teritorijas dabas vērtībām un tās turpmākajai saglabāšanai. Teritorijas ziemeļu daļā gar upi ir iebraukts ceļš, bet brauktuves galā izveidojies laukums, kurš tiek izmantots kā autostāvvietā. Teritorijā nav izveidotas takas ar segumu, nav izvietotas informācijas zīmes un stendi ar sabiedriskās kārtības noteikumiem un vērtību aprakstu dabas lieguma teritorijā. Teritorijā nav izvietoti arī citi rekreācijas infrastruktūras elementi: soliņi, atkritumu urnas. Šo elementu izvietošana nepieciešama dabas aizsardzības plāna ieviešanas gaitā, kas paredzēta arī minētajā investīciju plānā.

Apbūvi dabas teritorijā nepieļauj esošie normatīvie akti, arī stāvlaukumi uzskatāmi par teritorijas sadrumstalojošu faktoru, tāpēc jaunu stāvlaukumu veidošana dabas lieguma teritorijā nav pieļaujama. Tā kā stāvlaukumi ir būtiski tūrisma infrastruktūras elementi, ieteicams labiekārtotus stāvlaukumus (tualetes, atkritumu urnas, informācijas stendi u.c.) veidot ārpus dabas lieguma robežas. Teritorijā jānovāc esošās drupas un pagaidu būvju atliekas (tualetes bedres utt.) nebojājot kokus un pēc iespējas mazāk bojājot zemsedzi un veicot tās atjaunošanu.

Investīciju projektos plānots realizēt **dabas lieguma “Lielupes grīvas pļavas”** dabas aizsardzības plānā paredzētos apsaimniekošanas pasākumus, kas saistīti ar dabas izziņas un pastaigu taku izveidi, kā arī ar informācijas zīmju un stendu izvietošana. Plānotais taku tīkls, attīstot gājēju takas gar upi, atpūtas vietas un pieejas upei, ir integrējams Lielupes piekrastes kopējā gājēju taku un ceļu plānojumā.

Dabas liegumu veido sešu izolētu teritoriju komplekss abos Lielupes krastos, kas liecina par biotopu fragmentāciju. Šie Lielupes palienes dabiskie fragmenti ir liecība par apkaimes augu un dzīvnieku valsti. Nelielās platībās liegumā sastopami slapjie meži, kuru dabas aizsardzības vērtība līdz ar gadiem tikai palielināsies. Slapjā melnalkšņu meža fragments ir viens no nedaudzajiem Jūrmalā, kurā šis meža biotops Lielupes krastā vēl ir saglabājies. Tā ir ne tikai būtiska palienes ainavas sastāvdaļa, bet tam ir nozīme kopējā palienei raksturīgā ūdens režīma saglabāšanā. Mežs darbojas arī kā buferzona starp ielu un lieguma pļavu biotopiem.

Jūrmalas pilsētas teritorijā atrodas vietējas nozīmes **ģeoloģiski-morfoloģisks objekts „Baltās kāpa”**, kam investīciju projektos plānota apsaimniekošanas plāna izstrāde un teritorijas labiekārtošana, veidojot skatu laukumu, kāpnes, barjeras un informācijas zīmes.

Jūrmalas pilsētas rietumu daļā pie Jaunķemeriem pieguļ arī **aizsargājamā jūras teritorija „Rīgas jūras līča rietumu piekraste”**. Teritorijai izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika posmam līdz 2018.gadam. Jūrmala ir lielākā un visblīvāk apdzīvotā vieta, kas saskaras ar aizsargājamo jūras teritoriju. Aizsargājamās teritorijas neitrālajā zonā atrodas Rīgas līča peldvieta „Jaunķemeri”.

Jaunķemeru pludmale ir labiekārtota atbilstoši 2012.gada 10.janvāra MK noteikumu Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” prasībām. Jaunķemeru peldvieta no 1999.gada vairākus gadus ir ieguvusi starptautisko Vides Izglītības fonda Zilā karoga godalgu, kas norāda uz pludmales tīrību, drošību un attīstītu infrastruktūru. Liedags regulāri tiek irdināts, savācot gan atkritumus, gan jūras izskalojumus, kas tiek krauti uz priekškāpas.

Aktīvā un dabas tūrisma attīstības teritorijas

Rīcības virziens **RI.6.1.: Dabas tūrisma infrastruktūras attīstība** vērsts uz pieļaujamās slodzes noteikšanu tūrisma objektos un to vietu atslogošanu, kur tā tiek pārsniegta, kā arī dabas tūrisma objektu uzturēšanu un jaunu dabas tūrisma objektu attīstīšanu visā pilsētā.

Lai veiktu pieļaujamās slodzes noteikšanu tūrisma objektos un to vietu atslogošanu, kur tā tiek pārsniegta, nepieciešams veikt pētījumus un izstrādāt metodiku. Īpaši svarīgi noteikt atsevišķu tūrisma objektu apmeklēšanas pieļaujamās slodzes, piemēram, aizsargājamās teritorijās - sevišķi kāpu joslā. Baltijas jūras un Rīgas līča aizsargjoslās jāievēro, ka pamatkrasta mežu un apdzīvoto vietu apbūves apdraudējums sākas no smilšainās pludmales un priekškāpu joslas, ja tur tiek iznīcināta dabiskā augu sega vai ar tehniku tiek pārrakta, izārdīta un izraknāta priekškāpas josla, vai pārmērīgi izbrādāta vietās ar lielu atpūtnieku koncentrāciju.

Balstoties uz investīciju projekta iegūtajiem rezultātiem, varētu novirzīt tūrisma plūsmu no īpaši jūtīgiem objektiem un teritorijām uz vietām, kur tām nodara vismazāko kaitējumu un kur ir attīstīta tūrisma infrastruktūra. Investīciju projektos plānota arī dabas tūrisma objektu uzturēšana un jaunu dabas tūrisma objektu attīstīšana visā pilsētā. Aizsargājamās dabas teritorijās objekti var tikt izveidoti atbilstoši dabas aizsardzības apsaimniekošanas plāniem, teritorijas plānojumam un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Rīcības virziens **RI.6.2.:** *Peldvietu infrastruktūras attīstība* vērsts uz pludmales apsaimniekošanas noteikumu pilnveidi, peldvietu attīstību Lielupes krastos, Jūrmalas pludmales peldvietu attīstību saskaņā ar „Zilā karoga” standartu un esošo glābšanas staciju rekonstrukciju un jaunu būvniecību.

Peldvietu attīstība Lielupes krastos plānota atbilstoši 2012.gada 19.jūlija saistošajiem noteikumiem „Par Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā ietilpstošās Lielupes daļas izmantošanu”, kas regulē Lielupes resursu ilgtspējīgu un racionālu izmantošanu un sekmē vides sakārtošanu Lielupei piegulošajās teritorijās.

Jūrmalas pludmales infrastruktūras attīstība plānota saskaņā ar „Zilā karoga” standarta prasībām (skatīt 3.2.1. sadaļu). Jūrmalas pludmales peldvietu attīstības mērķis ir padarīt peldvietas pievilcīgākas un piemērotākas apmeklētājiem, tai skaitā uzstādot pludmalē trenāžierus, aktīvās atpūtas aprīkojumu, tualetes, dušas, atkritumu urnas, apgaismojumu, kas izmanto alternatīvus enerģijas avotus utt.. Jūrmalas pilsētā plānota pludmales zonas apsaimniekošanas noteikumu pilnveide, nosakot detālāku pludmales lietojuma zonējumu, pludmalē strādājošo uzņēmumu aprīkojuma vizuālos standartus, suņu pastaigu vietas un laikus.

Krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē esošo glābšanas staciju rekonstrukcija un jaunu būvniecība var notikt tikai saskaņā ar teritorijas plānojumu un spēkā esošo likumdošanu.

Aizsargjoslu likumā (1997.05.02., ar grozījumiem, kas stājas spēkā 2013.06.18.) noteikts:

„**Krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē** papildus šā panta pirmajā daļā minētajiem aprobežojumiem aižliegts celt jaunas ēkas un būves un paplašināt esošās, izņemot gadījumus, kad:

1) saskaņojot ar attiecīgo Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi un atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam tiek:

- a) renovētas vai restaurētas esošās ēkas un būves;
- b) būvētas palīgēkas pie esošajām dzīvojamām ēkām vai būvēm;
- c) rekonstruētas esošās ēkas vai būves, nepārsniedzot esošo būvapjomu, bet, rekonstruējot esošās dzīvojamās ēkas, kuru platība ir mazāka par 150 kvadrāmetriem, to kopējā platība pēc rekonstrukcijas nedrīkst pārsniegt 150 kvadrāmetrus;

2) tiek attīstīta osta vai attīstīti un rekonstruēti esošie zvejniecības un zivju pārstrādes uzņēmumi;

3) ēku un būvju celtniecība vai paplašināšana ir paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā un notiek pilsētas teritorijā un šīs darbības ir saskaņotas ar attiecīgo Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi;

5) tiek veikta krastu nostiprināšana esošo būvju un infrastruktūras aizsardzībai;

6) tiek veikta mehānisko transportlīdzekļu stāvlaukumu un glābšanas staciju būvniecība un tiem nepieciešamo pievedceļu un teritorijas labiekārtošanai nepieciešamo mazēku būvniecība.

(2¹) Šā panta otrajā daļā minētās darbības veic, ja:

1) veikts paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums un saņemts Vides pārraudzības valsts biroja atzinums par noslēguma ziņojumu, novērtējuma ziņojumu vai izdoti tehniskie noteikumi saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām;

2) attiecīgā apbūve paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā.”⁷⁸

Kūrortu attīstības teritorijas

Pašvaldībai ir izstrādāta **Jūrmalas pilsētas kūrorta koncepcija 2009. – 2018.gadam**, lai veicinātu kūrorta dabas dziedniecisko resursu apzināšanu un izmantošanu, ar kūrorta pakalpojumiem saistītas uzņēmējdarbības attīstību un pilsētas kā kūrorta vispārējo attīstību. Koncepcijā ir izvirzīti šādi stratēģiskie mērķi:

- 1) Nozares atjaunošana un tās pievienotās vērtības pieaugums;
- 2) Kūrorta ārstniecisko iestāžu pakalpojumu kvalitātes uzlabošana un noslogojuma palielināšana;
- 3) Kūrorta ārstnieciskās iestādes apmeklējošo viesu skaita pieaugums, saglabājot esošo viesu uzturēšanās ilgumu;
- 4) Jaunu kūrorta iestāžu izveide un kūrorta pakalpojumu sniegšanas veicināšana esošajās naktsmītnēs.

Attīstības programmā viena no galvenām prioritātēm ir noteikta **PI.2. Kūrorta attīstība**, kur rīcības virzienā **RI.1.2.: Kūrorta attīstības plānošana** projektu investīcijas plānotas saistībā ar Jūrmalas kūrorta resursu aizsardzības pasākumiem, lai novērstu to degradāciju, tai skaitā nosacījumu ieviešanu un kontroli, lai racionāli izmantotu dabas dziednieciskos resursus.

Rīcības virziens **RI.2.1.: Ilgtspējīgas kūrorta resursu ieguves un izmantošanas attīstība** vērsts uz Ķemeru NP Jūrmalas minerālūdens un termālo ūdens resursu pārvaldību un Ķemeru kūrortpoliklīnikas un viesnīcas attīstību. Savukārt, rīcības virziens **RI.3.1.: Kūrorta resursu izpēte un aizsardzības pasākumu plānošana** saistīta ar Jūrmalas minerālūdens resursu apsaimniekošanu, tai skaitā, esošo minerālūdens urbumu apzināšanu, nevajadzīgo urbumu tamponāžu un minerālūdens resursu izpēti.

Tā kā Jūrmalas pilsētā tiek plānots ievērojami paplašināt kūrortu attīstību, ir jāvērtē ietekme uz dabas resursu minerālūdens un ārstniecisko dūņu ieguvī.

No minerālūdeņu urbumiem pašlaik darbojas 9 ieguves vietas, kurās esošais minerālūdeņu krājumu apjoms ir pietiekams. Strauji attīstoties jauniem kūrorta objektiem un esošajiem paplašinoties, ir plānots atsākt neizmanto to minerālūdeņu urbumu resursu izpēti un izmantošanu vai arī jāizvērtē jaunu urbumu ierīkošanas nepieciešamība.

Jūrmalā ir viena izmantojama derīgo izrakteņu atradne – sulfīdus saturošu dziedniecības dūņu atradne „Slokas purvs”. Dziednieciskās dūņas atrodas Slokas purvā, kas ir unikāla sērūdeņraža veidošanās vieta. Šai teritorijai nepieciešams nodrošināt aizsardzību, jo atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā un ir bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgas teritorija.

Neskatoties uz dūņu iespējamo apjomu atradnē, ja kūrorts Jūrmalā strauji attīstītos un dūņu izmantošana dziedniecībā pieaugtu, dūņu ieguves apjomi var būtiski pieaugt un šādā gadījumā būs nepieciešams laikus uzsākt jaunu atradņu izpēti un pilnveidot dūņu reģenerācijas tehnoloģijas un infrastruktūru. Nepieciešama ne tikai jaunu dūņu atradņu izpēte, bet arī izlietoto dūņu atjaunošanas (reģenerācijas) vietu un tehnoloģiju modernizācija, lai nodrošinātu resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

Ķemeru – Jaunķemeru atradnes minerālūdens veidošanās procesu un dūņu krājumu saglabāšanu nodrošina Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija, kas nodrošina gruntsūdens režīma aizsardzību ap Ķemeru – Jaunķemeru sulfīdus saturošo minerālūdeņu atradni. Ārstniecisko dūņu ieguvei tiek izsniegtas licences. Licences ārstniecisko dūņu un minerālūdeņu izmantošanai izsniedz Valsts Ģeoloģijas dienests, ja attiecīgajam resursu izmantotājam ir zemes īres līgums ar zemes īpašnieku.

Rīcības virziens **RI.5.2.: Veselības tūrisma infrastruktūras attīstība** saistīta ar inženierkomunikāciju attīstību Ķemeru un Jaunķemeru, kā arī uz Ķemeru parku kā ārstniecības procedūru papildinošas infrastruktūras attīstību, lai nodrošinātu kvalitatīvus pašvaldības komunālās infrastruktūras pakalpojumus kūrortos. Paredzēta arī parku mazās infrastruktūras atjaunošana un sakopšana, tai skaitā, izveidojot dozēto pastaigu takas (terenkurus), minerālūdens dzeršanas paviljonus, klimata stacijas, paviljonus atpūtai lietainā laikā, strūklakas, apgaismotus pastaigu ceļus u.tml..

⁷⁸ <http://likumi.lv/doc.php?id=42348>

Ķemeru nacionālajam parkam ir ļoti liela nozīme Jūrmalas dabas resursu saglabāšanā, jo tas izveidots, lai saglabātu dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanās procesus, kā arī lai veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību, dabas tūrismu un ekoloģisko izglītību.

Lai nodrošinātu dabas ekosistēmu aizsardzību, ainavu un sugu ģenētiskās un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un teritorijas saimniecisko attīstību **Ķemeru nacionālā parkā**, ir izstrādāts Ķemeru nacionālā parka likums (30.05.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.07.2013.), kur nacionālā parka teritorijā tiek noteiktas šādas funkcionālās zonas (skatīt pielikumu Nr.1):

- 1) dabas rezervāta zona;
- 2) dabas lieguma zona;
- 3) ainavu aizsardzības zona;
- 4) neitrālā zona.

Ainavu aizsardzības zona izveidota, lai aizsargātu tūrisma, atpūtas un izglītības resursus, minerālūdeņu veidošanās procesus, saglabātu dabas ainavu un kultūrainavu un samazinātu antropogēno ietekmi uz dabas rezervāta un dabas lieguma zonām. Šeit jāatzīmē, ka vides problēmu rada ainavu degradācija. Kā risinājumi problēmas novēršanai būtu saimnieciskās darbības līdzsvarošana, gan ainaviskās struktūras saglabāšana un optimizācija. Svarīga ainavu mozaīkveida struktūras saglabāšana, jo tā svarīga gan cilvēku psiholoģiskās labsajūtas nodrošināšanai un estētisko vajadzību apmierināšanai, gan arī bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai teritorijā. **Ainavu aizsardzības zona** kalpo par buferjoslu starp parka **rezervāta un dabas lieguma zonām**, kur **saimnieciskā darbība nav atļauta** un neitrālo zonu. Ainavu aizsardzības zonas noteikšanā galvenās nav ainavas vērtības, bet gan princips, ka ainava ir kaut kas vidējs starp dabas aizsardzību un intensīvu saimniecisko darbību – teritorijas pieejamības un aizsardzības režīma princips. Tomēr arī neitrālās zonas mērķos Ķemeru NP likumā norādīta ainavu aizsardzība. Jūrmalas pilsētas teritorijā tās ir *Slokas un Vecslocenes mežāres* – pusatklāta lauku ainava, praktiski bez apbūves, strauji aizaugoša, jo netiek apsaimniekota.

Neitrālā zona izveidota, lai veicinātu kūrortu saimniecības attīstību, saglabātu apvidum raksturīgo ainavu un arhitektūru un veicinātu nacionālā parka teritorijas ilgtspējīgu attīstību. Neitrālajā zonā tiek noteikta **Ķemeru vēsturiskā kūrorta** teritorija, kas izveidota ar mērķi saglabāt un uzturēt vēsturisko kūrortoloģisko funkciju Ķemeru nacionālā parka teritorijā, veicināt veselības tūrisma, rekreatīvā tūrisma un kultūras tūrisma attīstību Latvijas un Eiropas mērogā. Kā kultūrvēsturiski nozīmīga teritorija atzīmēts viss Ķemeru kūrorta vēsturiskais centrs, kas noteikts kā republikas nozīmes pilsētībūvniecības piemineklis. Kopā ar tā aizsardzības zonu tas aptver visu Ķemeru apbūvēto teritoriju, ieskaitot arī Ķemeru pilsētas parku uz ziemeļaustrumiem no Robežu ielas.

Ķemeru nacionālā parka likumā teikts:

- Ķemeru vēsturiskās kūrorta teritorijas funkcijas ir nodrošināt minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu un mikroklimate ilgtspējīgu attīstību un izmantošanu tūrismam un veselības aprūpei, kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanu un popularizēšanu;
- Ķemeru vēsturiskajā kūrorta teritorijā tiek nodrošināta nozāres attīstībai nepieciešamo objektu: rehabilitācijas centra, kūrorta poliklīniku, ārstu privātpakšņu, SPA viesnīcas un kūrortviesnīcas darbība, vēsturiskā parka un tā objektu aizsardzība un izmantošana.⁷⁹

Plānošanas dokumenta izstrādes laikā nav detalizētākas informācijas par konkrētām darbībām un apjomiem Ķemeru un Jaunķemeru kūrortu inženierkomunikāciju izbūvei un rekonstrukcijai, bet jāievēro, ka tās var notikt atbilstoši teritorijas plānojumam, ņemot vērā spēkā esošo likumdošanu, saskaņojot plānotās darbības ar parka administrāciju un nepieciešamības gadījumā, veicot paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu, saņemot tehniskos noteikumus Lielrīgas reģionālā vides pārvaldē vai veicot IVN. Jāatzīmē, ka nekvalitatīvu apbūves projektu un inženierkomunikāciju izbūves īstenošanas rezultātā var tikt izmainīts gruntsūdens līmenis, kas varētu ietekmēt esošo vides stāvokli

⁷⁹ <http://likumi.lv/doc.php?id=25409>

6. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas

Ilgtermiņa perspektīva Jūrmalas pilsētā ir vērsta uz esošo nozīmīgo vērtību saglabāšanu un jaunām iniciatīvām kvalitatīvas, ilgtspējīgas un labklājību veicinošas dzīves un darba telpas attīstību, vienlaicīgi pievēršot uzmanību vides kvalitātei.

Izstrādājot attīstības programmu, tika ņemta vērā Jūrmalas pilsētai izveidojusies Pierīgas specifika, kas liek novadam meklēt kompromisu starp diviem pamatvirzieniem – teritorijas izmantošana dažādu publiskās infrastruktūras objektu un rekreācijas vajadzībām vai nelabiekārtotu un ar tehnisko infrastruktūru nenodrošinātu platību piekrastes kāpu, mežu un ūdeņu kompleksu saglabāšana ekoloģiskā līdzsvara nodrošināšanai un kā rezervi nākotnei. Jūrmalas pilsēta ietilpst urbanizētajā Lielrīgas aglomerācijas atzarā un tās specializācija, galvenokārt, balstās uz tūrismu, rekreāciju, veselības kompleksu un mājokļu izvietojumu, ar mērķi nākotnē attīstīt pilsētu kā kūrorta un tīkšanās vietu.

Izanalizējot Jūrmalas pilsētas attīstības programmas gala redakciju, kā arī publiski pieejamo informāciju, kas raksturo vides stāvokli pilsētā, iespējams identificēt šādas galvenās vides problēmas Jūrmalas pilsētas teritorijā, kas apskatītas iepriekšējās sadaļās:

- dzelzceļa satiksmes intensitāte, kas rada gaisa piesārņojumu un troksni;
- bīstamo kravu pārvadājumu iespējama risks avāriju gadījumā dzelzceļa posmā Sloka - Ķemeri;
- augsta autotransporta satiksmes intensitāte uz valsts autoceļa A10, kas rada gaisa piesārņojumu, troksni un iespējamo risku avāriju gadījumā, tai skaitā bīstamo kravu avāriju risks;
- grantēto ceļu gaisa piesārņojumu ar putekļiem;
- Lielupes ūdeņu piesārņojums;
- Smilšu sanesumi Lielupes grīvā;
- Jūras krasta erozijas;
- plūdu riska teritorijas;
- ūdensapgādes, kanalizācijas tīklu un attīrīšanas iekārtu tehniskais nolietojums;
- dzeramā ūdens kvalitātes nepietiekoša kvalitāte;
- dzeramā ūdens zudumi;
- nepietiekošs kanalizācijas sistēmu nodrošinājums iedzīvotājiem;
- lietus kanalizācijas un meliorācijas sistēmas nepietiekoša kvalitāte;
- nepilnīga notekūdeņu attīrīšana;
- nepietiekoša atkritumu šķīrošana;
- nepietiekami attīstīta tūrisma infrastruktūra;
- antropagēnās slodzes ietekme uz dabas un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām;
- degradētās teritorijas;
- piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas.

Ja plānošanas dokumenti netiek realizēti, tad iespējams, ka vislielākā negatīvā ietekme varētu būt uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī Lielupi, kur virszemes ūdeņi tiktu pakļauti piesārņojumam. Līdz ar to tiktu apgrūtināta Direktīvas 2000/60/EK, Ūdens apsaimniekošanas likuma un Vides politikas pamatnostādnes izvirzīto mērķu īstenošana.

7. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības mērķi

Starptautiskie vides aizsardzības un ilgtspējīgās attīstības mērķi ir definēti starptautisku konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās. Šajā dokumentā minēti tie dokumenti, kuri ir tieši attiecināmi uz izstrādāto attīstības programmu.

Ilgspējīgas attīstības jēdziens definēts Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojumā "Mūsu kopējā nākotne" (saukts arī par Bruntlandes komisijas ziņojumu, 1987.). Ilgtspējīga attīstība tiek skaidrota kā "attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamajai paaudzei vajadzību apmierināšanai".

Ilgspējīgu attīstību raksturo trīs savstarpēji saistītas dimensijas: vides, ekonomiskā, sociālā. Tas nozīmē, ka stingras vides aizsardzības prasības un augsti ekonomiskie rādītāji nav pretrunā, ka ekonomiskā augšupeja nedrīkst degradēt vidi un vienlaikus tiek nodrošināta augsta dzīves kvalitāte.

Galvenie starptautiskie vides aizsardzības mērķi un principi ir noteikti ANO Riodežaneiro deklarācijā „Par vidi un attīstību” (1992.), citos starptautiskos līgumos un nacionālajā likumdošanā - „Vides aizsardzības likumā” (2006.). Eiropas Savienības Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir viens no būtiskākajiem ES stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem, kas nosaka ES virzību uz ilgtspējīgu attīstību.

Starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā ir ietverti starptautisku konvencijās un Eiropas Kopienas direktīvās:

- **Bernes konvencijas par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību**—(1979.) mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība. Īpaši akcentēta apdraudēto un izzūdošo sugu aizsardzība. Minētās Konvencijas prasību izpildē Latvijā nozīmīga vieta ir arī Jūrmals pilsētai, kura teritorijā atrodas Ķemeru nacionālais parks u.c. ĪADT, kas ir bagāts ar retiemi augiem un putniem.⁸⁰
- **UNESCO Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību** definē kultūras un dabas mantojumu un nosaka katras valsts pienākumu nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākamajām paaudzēm. Tādēļ maksimāli jāizmanto esošie valsts resursi un nepieciešamības gadījumā arī starptautiskā palīdzība un sadarbība.⁸¹
- **Riodežaneiro konvencijas par bioloģisko daudzveidību** (1992.) uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana. Galvenais uzdevums dalībvalstīm - bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās un nepieciešamo stratēģiju un citu dokumentu izstrādāšana.⁸²
- **Orhūsas konvencija "Par pieeju informācijai, sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos un vides jautājumu izskatīšanu tiesas ceļā"**, kura sastāv no trīs daļām:
 - 1) pieeja vides informācijai: tiesības iegūt vides informāciju, kas atrodas valsts institūciju, sabiedrisko organizāciju un uzņēmējdarbības organizāciju rīcībā;
 - 2) sabiedrības līdzdalība: tiesības iesaistīties ar vidi saistītu lēmumu pieņemšanas procesā;
 - 3) pieeja tiesu varai: tiesības vērsties pret lēmumiem, kas ir pretrunā ar vides vai cilvēktiesību likumdošanu.⁸³

⁸⁰ Bernes konvencija. Pieņemta 1979. gada 16. septembrī

⁸¹ UNESCO konvencija. Pieņemta Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Ģenerālajā konferencē, Parīzē, 1972. gadā

⁸² Riodežaneiro konvencija. Pieņemta 1992. gada 5. jūnijā Riodežaneiro

⁸³ Orhūsas konvencija. Pieņemta 4. „Vide Eiropai” konferencē 1998. gada 25. jūnijā

ES ir izstrādātas **Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK** „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” (Biotopu direktīva) un **Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEK** „Par savvaļas putnu aizsardzību” (Putnu direktīva). 92/43/EEK direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskos biotopus un savvaļas faunu un floru Eiropas Savienības esošo dalībvalstu teritorijā. 79/409/EEK direktīvas mērķis ir visu ES dalībvalstu teritoriju apdzīvojošo savvaļas putnu sugu ilgtermiņa aizsardzība un saglabāšana. Abās direktīvās noteiktās prasības putnu un biotopu aizsardzībā Latvijā ir nostiprinātas ar Latvijā pašreiz spēkā esošajiem dabas aizsardzības tiesību aktiem un tajos noteiktajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem gan attiecībā uz privāto zemes īpašnieku, gan pašvaldību, gan valsti kā zemes īpašnieku.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/105/EK mērķis ir nodrošināt iekšējo virszemes ūdeņu, pārejas ūdeņu, piekrastes ūdeņu un gruntsūdeņu aizsardzību, kas:

- novērš turpmāku ūdens ekosistēmu stāvokļa pasliktināšanos, aizsargā un nostiprina to, kā arī aizsargā sauszemes ekosistēmas un mitrzes, kas tieši atkarīgas no ūdens ekosistēmām, ciktāl tas attiecas uz to vajadzībām pēc ūdens;
- veicina ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu, pamatojoties uz pieejamo ūdens resursu ilglaiķīgu aizsardzību;
- ir vērsta uz ūdens vides pastiprinātu aizsardzību un uzlabošanu, tostarp pieņemot īpašus pasākumus, lai pakāpeniski samazinātu prioritāru vielu izplūdes, emisijas un zudumus, kā arī izbeigtu vai pakāpeniski pārtrauktu prioritāru bīstamu vielu izplūdes, emisijas un zudumus;
- nodrošina pakāpenisku gruntsūdeņu piesārņojuma samazināšanos un novērš to turpmāku piesārņojumu;
- palīdz mazināt plūdu un sausuma sekas, tādējādi palīdzot:
 - nodrošināt pietiekamu labas kvalitātes virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu piegādi, kas vajadzīga noturīgai, līdzsvarotai un objektīvai ūdens resursu izmantošanai,
 - ievērojami samazināt gruntsūdeņu piesārņojumu,
 - aizsargāt teritoriālos un jūras ūdeņus, un
 - sasniegt attiecīgu starptautisku nolīgumu mērķus.”⁸⁴

No Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/105/EK izrietošās tiesību normas ir ietvertas LR 12.09.2002. “Ūdens apsaimniekošanas likumā”, MK 19.10.2004. noteikumos Nr.858 “Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību, MK noteikumos Nr. 12.03. 2002. 118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” un MK 23.12.2003. noteikumos Nr. 736 “Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju”.

Latvijā, tāpat kā citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, obligātos dzeramā ūdens kvalitātes normatīvus nosaka **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/83/EC** „Par dzeramā ūdens kvalitāti”. Minētās direktīvas prasības nacionālajā likumdošanā ieviestas ar LR 2003.gada 29.aprīļa MK noteikumiem Nr.235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”. Normatīvie akti paredz obligātās dzeramā ūdens nekaitīguma un kvalitātes prasību ievērošanu.

Eiropas Ainavu konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, apsaimniekošanu un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā. Konvencija atzīst ainavas kā svarīgu cilvēku dzīves kvalitātes daļu jebkurā vietā – pilsētās un laukos. Ņemot vērā pārmaiņas lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, rūpnieciskās ražošanas un minerālu ieguves paņēmienos, kā arī reģionālajā un pilsētu plānošanā, transportā, infrastruktūrā, tūrismā un atpūtā, notiek ainavu pārveidošanās. Lai saglabātu ainavu nozīmīgo loma kultūras, ekoloģijas, vides un sociālajā jomā, kā arī ainavas kā saimnieciskajai darbībai labvēlīgu resursu, konvencija uzsver ainavu aizsardzības, apsaimniekošanas un plānošanas nepieciešamību.⁸⁵

Jūrmalas pilsētas plānošanas dokumentam ir attiecināmi vairāki nacionālie vides aizsardzības mērķi, kas saistīti ar ilgtspējīgu attīstību. Valsts vides politikas mērķi ir definēti **Nacionālajā vides politikas plānā**, kuru Ministru Kabinets apstiprināja 2004.gadā un ir attiecināmi šādi mērķi:

⁸⁴ EK un EP direktīva 2008/105/EK. Pieņemta 2008. gada 16. decembrī

⁸⁵ Eiropas Ainavu konvencija (2000.)

- saistībā ar gaisa kvalitāti:
 - nodrošināt normatīviem un ilgtermiņa mērķiem atbilstošu gaisa kvalitāti, uzlabot to vietās, kur tā nav apmierinoša, īpašu uzmanību veltot ražošanas uzņēmumiem;
- saistībā ar ūdens kvalitāti:
 - uzlabot pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāti, novērst to tālāku piesārņošanu un pakāpeniski samazināt esošo piesārņojumu,
 - veicināt ilgtspējīgu un racionālu ūdens lietošanu, īpašu uzmanību pievēršot pazemes ūdens resursu saglabāšanai un eutrofikācijas apdraudētiem ezeriem un ūdenstilpēm,
 - aizsargāt ūdens ekosistēmas, kā arī no ūdens atkarīgās sauszemes ekosistēmas un mitrājus,
 - nodrošināt dzeramā ūdens atbilstību kvalitātes normatīviem;
- atkritumu apsaimniekošanas jomā:
 - veicināt šķīrotas atkritumu savākšanas sistēmas ieviešanu pašvaldībā;
- bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai:
 - saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabisko struktūru daudzveidību,
 - saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību.

Tā kā Jūrmalas pilsētas attīstības programma skar svarīgas dabas teritorijas, tad jāņem vērā arī Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā noteiktie mērķi:

- veicināt tradicionālas ainavas struktūras saglabāšanos;
- nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Jūrmalas pilsētā daļa no teritorijas atrodas ĪADT, tāpēc jāveic kompromisa meklēšana starp teritorijas ekonomisko izaugsmi, sociālā taisnīguma un dabas aizsardzības prasību ievērošanu.

Ilgtermiņīgas attīstības principa īstenošanu īsumā var raksturot kā nepārtrauktu pārmaiņu procesu, kurā esošo novada teritorijas fizisko resursu izmantošana, ieguldīto investīciju, cilvēkresursu izmantošana un dažāda veida institucionālas pārmaiņas tiek īstenotas saskaņā ar šodienas nepieciešamībām, vienlaicīgi ievērojot arī nākotnes attīstības vajadzības.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam noteiktas šādas ilgtermiņa tendences, mērķi un risinājumi:

- ***Atjaunojama un droša enerģija***

Mērķis: saglabāt līderpozīcijas ES atjaunojamo enerģijas resursu izmantošanā un pilnībā attīstīt „zaļās ekonomikas” potenciālu.

- enerģētiskā drošība un neatkarība - nodrošināt valsts enerģētisko neatkarību, palielinot energoresursu pašnodrošinājumu un integrējoties ES enerģijas tīklos;
- atjaunojamo enerģijas resursu izmantošana un inovācijas - Latvijai ir jābūt ES līderi AER izmantošanā gan elektroenerģijas, gan termiskās enerģijas ražošanā;
- energoefektivitātes pasākumi - sabiedrības informēšana par iespējamo līdzdalību;
- Energoefektīva un videi draudzīga transporta politika – aizvietošana ar AER degvielas veidiem

- ***Daba kā kapitāls nākotnei***

Mērķis: būt ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā.

- dabas kapitāla pārvaldība – ekosistēmas pakalpojumu vadības un ekonomisko lēmumu pieņemšanas un attīstības prakšu apvienošana;
- dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga izmantošana - būt ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā;
- ilgtspējīga dzīves veida veicināšana – sabiedrības līdzdalība ekosistēmas saglabāšanā.

- ***Telpiskās attīstības perspektīva***

Mērķis: ilgtspējīga, līdzsvarota telpiskā attīstība, kas balstās uz valsts teritorijas policentriskumu, pilsētu sadarbības tīklu, sasniedzamību un spēcīgu vietas identitāti.

- policentrisks attīstība;
- sasniedzamības uzlabošana;

- daudzfunkcionālu un produktīvu lauku teritoriju attīstība;
- telpiskās identitātes saglabāšana un attīstība.⁸⁶

Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģijas 2000.-2020.gadam noteiktas šādas prioritātes un attīstības mērķi:

Prioritāte: Uz zināšanām balstītas ekonomikas attīstības veicināšana

- konkurētspējīga tautsaimniecība un labvēlīga uzņēmējdarbības vide;
- efektīva sadarbība starp reģiona pašvaldībām, ar pārējiem Latvijas reģioniem un valsts institūcijām, nevalstiskajām organizācijām un uzņēmējiem Latvijas kopīgās attīstības un izaugsmes interesēs.

Prioritāte: “Sasniedzamības” infrastruktūras attīstība

- attīstību rosinošas reģiona satiksmes, komunikāciju, informācijas, enerģijas un vides infrastruktūra;
- droša, ērta un videi draudzīga reģiona starptautiskā un vietējā sniedzamība.

Prioritāte: Ilgtspējīgas un līdzsvarotas telpiskās struktūras attīstība

- augstas kvalitātes veselīga dzīves vide.⁸⁷

Izstrādājot Jūrmalas pilsētai attīstības programmu, pilsētas izvirzītie stratēģiskās attīstības mērķi un ilgtspējīgas attīstības principi ir ņemti vērā un uzdevumi atbilst visiem augstāk minētajos nacionāla un reģionāla līmeņa stratēģiskajos plānošanas dokumentos izvirzītajiem mērķiem un prioritātēm.

⁸⁶ „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam”, Rīga, 2010.

⁸⁷ „Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums”, II daļa „Perspektīva”, Rīga, 2007.

8. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums

Veicot analīzi, tika izvērtēts, kādi būs Jūrmalas pilsētas attīstības programmas īstenošanas tiešie un netiešie rezultāti un kādā veidā tie skars apkārtējo vidi. Minētais dokuments ir stratēģisks dokuments, kurā iezīmētas pilsētas attīstības prioritātes, mērķi, rīcības virzieni, bet nav noteiktas plānoto investīciju projektu darbības apjomi u.c. rādītāji, kas būtu nepiecieši detalākai izvērtēšanai. Līdz ar to tika vērtēta pilsētas stratēģiskās attīstības iespējamā ietekme uz vidi.

Pašvaldība respektē iedzīvotāju vēlmi dzīvot kvalitatīvā vidē, domājot par pilsētas ilgtspējīgu attīstību. Jūrmalas pilsētas attīstības programmas ietvaros plānotās rīcības, kas var radīt ietekmi uz vidi, ir, galvenokārt, saistītas ar kūrorta un tūrisma attīstību, kā arī ar transporta un komunālās saimniecības infrastruktūras attīstību. Turklāt, komunālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība, lielākoties, radīs pozitīvu ietekmi. Netiešās ietekmes ir saistītas ar uzņēmējdarbības attīstību kūrorta un tūrisma jomā, vides un infrastruktūras sakārtošanu, kā arī kūrorta apmeklētāju un tūristu skaita pieaugumu.

8.1. Tiešās un netiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir izmaiņas vidē, kuras paredzētās darbības realizācijas rezultātā nepastarpināti iedarbojas uz vidi, tās var būt pozitīvas vai arī negatīvas:

- pozitīvās ietekmes:
 - var uzlaboties vietējo ūdensteču un ūdenstilpju ūdens kvalitāte;
 - var palielināties mājsaimniecību skaits, kas pieslēgtas centralizētai ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas sistēmai;
 - var paaugstināties dzeramā ūdens kvalitāte;
 - var samazināties nelietderīga dabas resursu izmantošana, tai skaitā siltumapgādes un dzeramā ūdens zudumi;
 - var uzlaboties NAI darbība;
 - sakārtota sadzīves atkritumu apsaimniekošana, tai skaitā palielināta atkritumu šķirošana un dalīto atkritumu otrreizējas izmantošanas iespējas;
 - degradēto vietu sakopšana;
 - iespējama ietekme uz ekosistēmu kopumā, veicot pētījumus un izstrādājot metodiku pieļaujamās slodzes noteikšanai tūrisma objektos un to vietu atslogošanai, kur tā tiek pārsniegta;
 - realizējot nepieciešamos pasākumus vides kvalitātes uzlabošanā: organizējot dabas takas, labiekārtojot ar soliņiem, atkritumu urnām, informācijas zīmēm, tualetēm un autostāvvietām (tām pieļaujamā vietā), mazinātu antropogēno slodzi uz ĪADT.
- negatīvās ietekmes:
 - var tikt ietekmēti kultūrpieminekļi u.c. tūrisma apskates objekti;
 - pastāv iespēja izmainīties gruntsūdens līmenim,
 - var ietekmēt putnu migrācijas un līgздоšanas vietas, kā arī ekosistēmu kopumā, ja pirms plānotās būvniecības netiek izvērtētas piemērotākās vietas;
 - zemes lietošanas veida maiņa jaunu objektu būvniecībai;
 - Aktīvās atpūtas un ar ūdenssportu saistītajās teritorijās plānotā motorizēto ūdens braucamrīku lietošana var radīt papildus slodzi uz vidi;
 - trokšņu un gaisa piesārņojuma palielināšanās infrastruktūras objektu tuvumā;
 - ĪADT bioloģiskās daudzveidības samazināšanās nekontrolētās rekreācijas vietās;
 - dabas resursu intensīvāka izmantošana;
 - sadzīves atkritumu palielināšanās rekreācijas vietās.

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības rezultātā starp vidi un tiešām ietekmēm:

- ar elektromobiļu un elektrovelosipēdu nomas izveidi, tiktu uzlabota vides kvalitāte;
- velomaršrutu *EuroVelo 10* un *EuroVelo 13* infrastruktūras attīstība un veloceliņu atjaunošana samazinātos iedzīvotāju pārvietošanās ar autotransportu un tiktu mazinātas transporta kaitīgo vielu emisijas;
- izveidojot stāvparku un apsargātu velonovietni Jūrmalas dzelzceļa staciju tiešā tuvumā, iespējams samazināt privāto transportlīdzekļu izmantošanas apjomu, kas samazinātu gaisa piesārņojumu;
- autotilta būvniecība pāri Lielupei Jaundubultos un tranzītielas P128 (Talsu šoseja /Kolkas iela) izbūve mazinātu autotransporta plūsmu un gaisa piesārņojumu caur Jūrmalas pilsētas blīvāk apdzīvotiem rajoniem;
- grantēto ielu asfaltēšana samazinātu gaisa piesārņojumu ar putekļiem;
- izbūvētas regulējamas gājēju pārejas, ierīkots ielu apgaismojums Jūrmalas pilsētas neapgaismotajās ielās, ielu seguma kapitālais un kārtējais remonts satiksmes drošības uzlabošanai, vides sakārtošanā un iespējamo risku mazināšanai;
- transporta infrastruktūras sakārtošana atpūtas vietās, nodrošinot ar atbilstošiem ceļiem un informāciju par atpūtas vietām ar labiekārtotām autostāvvietām, var samazināt ietekmi uz dabiskajiem biotopiem un vides degradāciju kopumā;
- kuģošanas infrastruktūras izveide Lielupē sekmētu vides sakārtošanu Lielupes pieguļošajā teritorijā;
- pēc dabas aizsardzības plānā paredzēto darbības ieviešanas ĪADT, varētu samazināt ietekmi uz vērtīgajiem augiem, dzīvniekiem un putniem, īpaši putnu ligzdošanas laikā.

8.2. Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Attīstības programmā paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās (paliekošās) ietekmes darbībās.

Īslaicīgās ietekmes

Galvenās no tām ir:

- būvniecības laikā – troksnis, putekļi, būvgruži un zemesdzes bojājumi,
- satiksmes traucējumi būvniecības laikā,
- ar būvniecību saistītās darbības, kas rada īslaicīgu paaugstinātu gaisa piesārņojumu,
- sezonāla rakstura dabas teritoriju apmeklētāju skaita pieaugums.

Vidēji ilgās ietekmes

Vidēji ilgās ietekmes var būt saistītas, galvenokārt, ar gaisa, trokšņa, vibrācijas un vides piesārņojumu, kuru var izraisīt:

- teritorijās, kur paredzēta kūrorta attīstība, saimniecisko darbību uzsākot pirms vides infrastruktūras izbūves,
- automašīnu plūsma un vides piesārņojums,
- grunts un gruntsūdens piesārņojums.

Ilglaicīgās ietekmes

Auto tilta pāri Lielupei un tranzītielas P128 izbūvei, zemes veida transformācijai, transporta un komunālās saimniecības infrastruktūras uzlabošanai, Lielupes ostas izbūvei, kuģošanas infrastruktūras izveidei, kā arī saimnieciskās darbības uzsākšanai Ķemeru kūrortpoliklīnikā, kas saistīta ne tikai ar konkrēto būvniecības vietu, bet atstāj ietekmi arī uz apkārtējās teritorijas vides kvalitāti un teritorijas attīstību, ir ilglaicīga ietekme.

8.3. Pastāvīgās ietekmes

Realizējot Jūrmalas pilsētas attīstības programmu, var paredzēt, ka uzlabosies transporta un komunālās saimniecības kvalitāte. Rezultātā, iespējams, ka blīvāk apdzīvotā pilsētas teritorijā samazināsies troksnis, vibrācijas un gaisa piesārņojums, kam parasti ir pastāvīga ietekme tieši uz infrastruktūras objektu tiešā tuvumā dzīvojošiem iedzīvotājiem. Tomēr jāņem vērā, ka, palielinoties infrastruktūras ekspluatācijas intensitātei, iespējams piesārņojuma slodzes pieaugums pieguļošā teritorijā, pasliktinot izveidotā objekta vai infrastruktūra tuvumā dzīvojošo iedzīvotāju dzīves kvalitāti, apbūves teritoriju attīstību dzīvojamās vai sabiedriskās apbūves vajadzībām.

Veicot ūdensapgādes sistēmas pilnveidošanu, uzlabosies dzeramā ūdens kvalitāte un tiks samazināti ūdens zudumi. Realizējot plānotos investīciju projektus ūdenssaimniecības sakārtošanā, sniedzot kanalizācijas pakalpojumus iedzīvotājiem, kam līdz šim tie nebija pieejami, sagaidāms mazāks gruntsūdeņu piesārņojums. Nodrošinot lietus un kanalizācijas tīklu sistēmas pilnveidošanu, mazināsies risks ielu applūšanai ar ūdeni stipra lietus laikā.

Realizējot plānotos investīciju projektus energoefektivitātes uzlabošanā, veicot uzlabojumus siltumtrasē, tiks samazināti siltuma zudumi. Paredzot ēku siltināšanu, sagaidāms mazāks kurināmā patēriņš, līdz ar to mazāks gaisa piesārņojums.

Pirms objektu un infrastruktūru izbūves, veicot detalizētu izpēti par to iespējamo ietekmi uz ĪADT, īpaši aizsargājamajiem biotopiem un īpaši aizsargājamo dzīvnieku populācijām, nosakot tā izbūvei piemērotākās vietas, ir iespēja mazināt plānotās būves un infrastruktūras negatīvo ietekmi uz putnu migrācijas un ligzdošanas vietām, kā arī ekosistēmu kopumā.

Kā pastāvīga ietekme uz ekosistēmu var būt antropogēnās slodzes samazināšana, veidojot videi draudzīgu tūrisma un atpūtas vietu infrastruktūru un pakalpojumus.

8.4. Ietekmes uz vidi kopsavilkums

Jūrmalas pilsētas attīstības programmas ietvaros plānotās rīcības, kas var radīt ietekmi uz vidi, ir saistītas ar kūrorta un tūrisma attīstību, kā arī ar transporta un komunālās saimniecības infrastruktūras attīstību.

Realizējot attīstības programmu, iespējamas gan pozitīvas, gan negatīvas ietekmes. Paredzams, ka īstenojot ar komunālo pakalpojumu infrastruktūras attīstību saistītus projektus, tiem būs pozitīva ietekme uz vidi. Plānojot siltumapgādē arvien vairāk izmantot videi draudzīgāku kurināmo, neizmantojot ogles, līdz ar to samazināsies SO₂ izmeši un uzlabosies gaisa kvalitāte. Realizējot investīciju projektus ūdenssaimniecības sakārtošanā, tai skaitā, notekūdeņu novadīšanā uz NAI, tās jaudas optimizēšanā un nodrošinot kanalizācijas pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, kam līdz šim tie netika nodrošināti, tiks samazināts gruntsūdeņu piesārņojums.

Darbībām, kas saistītas ar transporta infrastruktūras attīstību, tai skaitā Lielupes ostas infrastruktūras attīstību, paralēli pozitīvai ietekmei, ko radīs infrastruktūras sakārtošana, palielinoties satiksmes intensitātei, iespējama vides piesārņojuma palielināšanās. Negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību var būt, ja attīstot transporta infrastruktūru, tiek sadrumstalotas mežu un ūplavu platības, vienlaicīgi bojājot augsnes zemsedzi ar tur esošajiem biotopiem, tāpēc pirms darbu uzsākšanas nepieciešams izvērtēt un izvēlēties maksimāli vidi saudzējošākas metodes un tehnoloģijas.

Ja Ķemeru kūrorta plānotās attīstības saimniecisko darbību veikšanai ir veikta detalizēta izpēte par tās iespējamo ietekmi uz vidi un noteiktas tā darbībai piemērotākais risinājums, tad ir iespēja mazināt plānotās darbības negatīvo ietekmi uz dabas un ainavu daudzveidību un vides kvalitāti kopumā.

Tūrisma un rekreācijas infrastruktūras attīstībai, to pareizi plānojot un īstenojot, kopumā paredzama pozitīva ietekme uz vidi. Detalizēta ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un bioloģisko daudzveidību vērtējama pirms konkrētu darbību uzsākšanas.

Realizējot Jūrmalas pilsētas attīstības programmu, plānotās darbības var atstāt gan pozitīvu, gan negatīvu, gan arī diferencētu ietekmi uz vidi: gaisu, augsni, ūdeni, ĪADT, biotopiem, kultūras un arheoloģisko mantojumu, kā arī ietekmēt cilvēku veselību. Attīstības programmā plānotās darbības, kas var ietekmēt vidi, dotas 8.4.-1.tabulā. Plānotās aktivitātes un darbības, kas nerada ietekmi uz vidi, tabulā nav attēlotas, jo, veicot šīs darbības, vidi var neietekmēt vai netiešā veidā pat uzlabot, piemēram, ar iedzīvotāju informēšanu, izglītošanu un aktīvu iesaistīšanos vides jautājumu risināšanā.

Tabula 8.4.-1..

Plānotās darbības attīstības ietekmes uz vidi

Vides faktori	Komunālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība	Kūrorta infrastruktūras attīstība	Transporta infrastruktūras attīstība	Lielupes ostas attīstība	Aktīvā un dabas tūrisma attīstība	Publiskās telpas labiekārtošana
Gaiss	+	+	+/-	+	+	+
Ūdens	+	+	+	+/-	+	+
Augsne	+	+	+	+/-	+	+
Troksnis	+	+	+/-	+	+	+
Dabas resursi	+	+/-	+	+/-	+	+
Cilvēku veselība	+	+	+/-	+	+	+
Kultūrvēsturiskais mantojums	+	+	+/-	+	+/-	+
Ainavas daudzveidība	+	+/-	+/-	+	+/-	+/-
ĪADT/bioloģiskā daudzveidība	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-

- *negatīva ietekme*

+ *pozitīva vai neitrāla ietekme uz vidi, ievērojot normatīvo aktu prasības*

+/- *iespējama gan pozitīva, gan negatīva ietekme, turklāt pirms investīciju projektu īstenošanas jāveic papildus detalizēti pētījumi, kā arī jāparedz konkrēti pasākumi ietekmes mazināšanai.*

Kopumā izvērtējot **summārās ietekmes**, var secināt, ka

- 1) lielākā daļa rīcības plānā iekļauto projektu un aktivitāšu dos tiešu vai netiešu, bet pozitīvu ietekmi uz vidi,
- 2) plānotie projekti un aktivitātes kopumā nepasliktinās vides stāvokli Jūrmalas pilsētas teritorijā,
- 3) realizējot paredzētos projektus, attīstīsies kurortuloģija, uzlabosies iedzīvotāju dzīves kvalitāte un pilsētā tiks nodrošināta kvalitatīva infrastruktūras attīstība, kas ir arī attīstības programmā izvirzītie mērķi.

9. Risinājumi būtiskāko ietekmju novēršanai un samazināšanai

Lai Jūrmalas pilsētas attīstības programmā plānotās darbības rezultātā varētu samazināt vai novērst iespējamās ietekmes uz vidi, nepieciešams realizēt dažādus pasākumus un izvēlēties optimālākos risinājumus.

Attīstot autoceļu satiksmes infrastruktūru, Lielupes ostu un tās infrastruktūru, saimnieciskās darbības teritorijas, attīstot ražošanas objektu būvniecību, ja tāda paredzēta, jāveic teritorijas izpēte. Katrā konkrētā gadījumā, atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, ja tas piemērojams paredzētajai darbībai. Nepieciešams izvēlēties un izvēlēties maksimāli vidi saudzējošākas metodes un tehnoloģijas, paredzot attiecīgās nozares labāko pieejamo tehnoloģisko paņēmieni izmantošanu.

Plānojot Ķemeru kūrorta infrastruktūras attīstību, jāvērtē ne tikai tās ietekme uz vidi konkrētajā teritorijā, bet arī iespējamā ietekme uz pieguļošo teritoriju, jo nekvalitatīvu apbūves projektu un inženierkomunikāciju izbūves īstenošanas rezultātā var tikt izmainīts gruntsūdens līmenis, kas varētu ietekmēt esošo vides stāvokli. Ņemot vērā attīstības programmā plānotās prioritātes, kas ir saistītas ar kūrorta attīstību, plānošanas dokumentā ir ietverti ar vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības pamatprincipiem saistīti nosacījumi: ilgtspējīga dabas resursu pārvaldība, kūrorta resursu izpētē un infrastruktūras attīstības procesā iesaistot atbilstošus profesionālus speciālistus un kvalificētu darbaspēku.

Tā kā Jūrmalas pilsētas ekonomiskā attīstība saistīta ar Rīgas līča piekrastes saimnieciskām aktivitātēm, tad svarīgi ir ievērot "Aizsargjoslu likumā" noteiktos saimnieciskās un citu darbību ierobežojumus Baltijas jūras un Rīgas līča aizsargjoslās. Lai saglabātu ĪADT un citas ekoloģiski jutīgas dabas teritorijas, plānojot jebkādas rīcības, stingri jāievēro attiecīgo regulējošo normatīvo aktu prasības. Jānodrošina rekreācijas zonu: jūras, ezeru, upju piekrastes un mežu ilgtspējīga pastāvēšana un publiskā pieejamība, nepieļaujot nepamatotu publiski pieejamo mežu platību pārvēršanu privātās blīvas apbūves teritorijās, apbūve pieļaujama tikai saskaņā ar teritorijas plānojumu.

Plānojot tūrisma attīstību, jāmeklē risinājumi potenciālo rekreācijas vietu labiekārtošanai un atpūtnieku plūsmas regulēšanai: jāveic vienota stila norāžu zīmju un informatīvo stendu izvietojumu ar attiecīgajām norādēm un izglītojošo informāciju par aizliegtajām darbībām konkrētajā teritorijā, jāveido labiekārtotas autostāvvietas (vietās, kur tas atļauts) ar iespējamo atkritumu savākšanu un jāizbūvē gājēju takas no autostāvvietām uz rekreācijas vietām vai citiem dabas objektiem.

Attīstības programmā viens no rīcības virzieniem *R3.7.1. Uzņēmējdarbības atbalsta plāna izstrāde* ir saistīts ar esošās situācijas izpēti un pašvaldības rīcības plāna izstrādi ar mērķi veicināt videi draudzīgas ražošanas attīstību. Tas arī nozīmētu, ka vides kvalitātes nodrošināšanai nepieciešama vides uzraudzības pasākumu realizācija, kas nodrošinātu stingru uzņēmumu vispārējās darbības un vides aizsardzības prasību kontroli, kā arī sanācijas pasākumu realizēšanu piesārņotajās teritorijās.

Rīcības virziens *R3.1.4. Pastāvīga iedzīvotāju informēšana par pilsētas infrastruktūras attīstības iecerēm* paredz pašvaldības speciālistu informācijas sniegšanu iedzīvotājiem par turpmākajos gados plānotajiem infrastruktūras attīstības projektiem (ūdensapgāde un kanalizācija, ielu infrastruktūra, sabiedrisko ēku būvniecība un remonts u.c.) un tās iekļaušanu pašvaldības mājaslapā, tai skaitā sniedzot šo informāciju kartogrāfiskā formātā. Tas palielinātu pilsētas iedzīvotāju iesaisti pašvaldības lēmumprojektu apspriešanā.

Kopumā var secināt, ka Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.–2020.gadam īstenošana nav pretrunā ar vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, ja tiek ievēroti iepriekš aprakstītie risinājumi ietekmju uz vidi mazināšanai.

10. Alternatīvu izvēles pamatojums un izvērtējums

Tā kā attīstības programmā nav paredzētas alternatīvas, tad, veicot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu un izstrādājot Vides pārskatu, ir izvēlēta un novērtēta tā saucamā „nulles” alternatīva, tas nozīmē, ka minētais plānošanas dokuments netiek izstrādāts. Šī alternatīva nav uzskatāma par optimālu, jo tādējādi:

1. pašvaldība nonāks pretrunā ar starptautiskajos un nacionālajos normatīvajos aktos noteiktajiem pašvaldību pienākumiem;
2. tiks kavēta saimnieciskā darbība un infrastruktūras attīstība pilsētā;
3. pašvaldībā netiks nodrošināti satiksmes drošības uzlabojumi, kas plānoti ar ceļu un ielu kvalitātes uzlabošanu, veloceļu un gājēju ceļu attīstību;
4. aizkavētos kūrorta attīstība pilsētā, ilgtspējīgas kūrorta resursu ieguves un izmantošanas attīstība;
5. netiks attīstīta Lielupes ostas un kuģošanas infrastruktūras attīstība Lielupē;
6. tas var novest pie nepārdomātas un haotiskas būvniecības, kas var apdraudēt dabas teritorijas un vērtīgos biotopus;
7. tiks būtiski kavēta ūdensapgādes sistēmas attīstība, kas kavētu dzeramā ūdens kvalitātes uzlabojumus un ūdens zudumus;
8. neveicot kanalizācijas tīklu attīstību, var notikt nekontrolēta piesārņotu notekūdeņu novadīšana virszemes vai gruntsūdeņos un netiktu sasniegti Lielupes baseina apsaimniekošanas plānā no Direktīvas 2000/60/EK, Ūdens apsaimniekošanas likuma un Vides politikas pamatnostādnēm izvirzītie mērķi;
9. būtu kavēta energoapgādes un sakaru attīstība;
10. neveicot plānotos pasākumus, tiktu kavēta dabas tūrisma infrastruktūras attīstība;
11. neorganizēta tūristu plūsma ĪADT var apdraudēt tur esošos īpaši aizsargājamus augus un ekosistēmu kopumā;
12. tiks kavēta kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un attīstība;
13. kavējot pilsētas ekonomisko attīstību, pašvaldība zaudētu iespēju piesaistīt ievērojamus finanšu līdzekļus.

Attīstības programmā paredzēto darbību realizācija ir uzskatāma par piemērotāko alternatīvu pie nosacījuma, ka tiek realizēti 9. sadaļā aprakstītie risinājumi ietekmju samazināšanai un ievērota spēkā esošā likumdošana vides aizsardzības jomā.

11. Iespējamie kompensēšanas mehānismi

Saskaņā ar LR 1993.gada 3.marta likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, ja paredzēto darbību rezultātā tieši tiek ietekmētas Eiropas Savienības prioritārās sugas un biotopi, tad nepieciešams izstrādāt kompensēšanas pasākumus, kurus jāaskaņo ar Eiropas Komisiju.

Jūrmalas pilsētas attīstības programma neparedz tādas darbības Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas *Natura 2000* teritorijās, kas tieši un neatgriezeniski negatīvi ietekmētu Eiropas Savienības prioritārās sugas un biotopus, līdz ar to kompensēšanas pasākumi nav paredzēti.

Kārtību, kādā privātas un juridiskas personas kompensē videi nodarīto kaitējumu, nosaka spēkā esošie normatīvie akti.

Plānošanas dokumenti ir izstrādāti, ņemot vērā vides aizsardzības normatīvo aktu, starptautiskos un nacionālos vides politikas mērķus, kā arī prasības, ko nosaka atbildīgās vides institūcijas.

12. Iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums

Jūrmalas pilsētas attīstības programmā nav paredzētas darbības un plānotas tādas ražošanas attīstība, kas varētu radīt tiešu un negatīvu pārrobežu piesārņojuma ietekmi uz vidi.

Netiešu pārrobežu ietekmi varētu radīt piesārņojums, kas ietekmē Lielupes baseina upes un līdz ar to arī Baltijas jūras piesārņojumu. Tā kā attīstības programma paredz veikt notekūdeņu un kanalizācijas sistēmas pilnveidošanu, tad, pēc attīstības programmas paredzēto rīcību realizācijas, šī netiešā pārrobežu ietekme samazināsies.

13. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai

Jūrmalas pilsētas attīstības programmas 2014. – 2020.gadam ieviešanu nodrošina Jūrmalas pilsētas dome, kas ar rīkojumu izveido attīstības programmas uzraudzības darba grupu un ieceļ atbildīgo darba grupas vadītāju, kā arī nozīmē attīstības programmas uzraudzības ziņojuma izstrādātāju.

Lai veiksmīgi īstenotu Jūrmalas pilsētas attīstības programmu, Jūrmalas pilsētas pašvaldībai ir jāizveido un konsekventi jāievieš attīstības programmas uzraudzības sistēma. Šīs sistēmas mērķi ir:

- 1) sekot līdzi Jūrmalas pilsētas attīstības rezultatīvo rādītāju izmaiņām, novērtēt pilsētas attīstību;
- 2) analizēt šo izmaiņu cēloņus un potenciālo ietekmi;
- 3) sekot līdzi attīstības programmas investīciju plāna izpildei;
- 4) aktualizēt attīstības programmas investīciju plānu un sekot līdzi tā izpildei;
- 5) aktualizēt rīcības plānu un sekot līdzi tā izpildei;
- 6) informēt par attīstības plāna ieviešanas gaitu pilsētas politikus, nevalstiskās organizācijas un pārējo sabiedrību.

Uzraudzības darba grupu sasauc Jūrmalas pilsētas domes priekšsēdētājs.

Uzraudzības darba grupas pienākumi ir:

- Attīstības programmas ieviešanas uzraudzība atbilstoši izvirzītajiem mērķiem, prioritātēm, rīcības virzieniem, investīciju plānam, rīcības plānam un rezultatīvajiem rādītājiem;
- Investīciju plāna un rīcības plāna ieviešanas koordinēšana, iesaistot atbildīgos speciālistus un partnerus;
- Konceptuālu lēmumu pieņemšana un priekšlikumu sniegšana Jūrmalas pilsētas domei par attīstības programmas grozījumiem un/vai tās aktualizāciju;
- Uzraudzības ziņojuma apstiprināšana;
- Sabiedrības, lēmuma pieņēmēju un citu ieinteresēto pušu nodrošināšana ar informāciju par attīstības programmas īstenošanas gaitu un rezultātiem.

Uzraudzības darba grupas sēdēs var tikt pieaicināti pašvaldības speciālisti, struktūrvienību vadītāji, u.c. personas, kas var sniegt nepieciešamo informāciju par investīciju plāna un rīcības plāna ieviešanu.

Jūrmalas pilsētas dome lēmumu par attīstības programmas grozījumiem un/vai aktualizāciju pieņem, pamatojoties uz uzraudzības ziņojumu. Uzraudzības ziņojuma izstrādātājs tiek nozīmēts ar domes lēmumu, nodrošinot izstrādātājam tiesības pieprasīt un saņemt uzraudzības ziņojuma sagatavošanai nepieciešamo informāciju no pašvaldības iestādēm un citiem informācijas avotiem.

Reizi gadā tiek sastādīts ikgadējais attīstības programmas uzraudzības ziņojums. Pirmais ikgadējais ziņojums jāizstrādā 2013.gadā. Ikgadējā attīstības programmas uzraudzības ziņojumā ir apkopota informācija par:

- Aktuālajiem rezultatīvo rādītāju datiem, salīdzinot šos rādītājus ar iepriekšējo gadu rezultātiem un īsi raksturojot izmaiņu iemeslus un potenciālo ietekmi uz pilsētas attīstību;
- Investīciju plāna izpildes progresu pārskats;
- Aktualizētā investīciju plāna redakcija, kurā ir akcentētas izmaiņas – jaunie projekti un izmaiņas iepriekš iekļautajos projektos;
- Aktualizētā rīcības plāna redakcija, kurā ir akcentētas izmaiņas – jaunās darbības un pasākumi, un izmaiņas iepriekš iekļautajā informācijā;
- Ikgadējais attīstības programmas uzraudzības ziņojums tiek sagatavots līdz pašvaldības publiskā pārskata apstiprināšanai un akceptēts uzraudzības darba grupas sēdē, tas veido daļu no pašvaldības publiskā pārskata.

Reizi trīs gados (pirmo reizi – 2015.gadā) tiek sagatavots paplašināts uzraudzības ziņojums ar šādu saturu:

- Ievads (uzraudzības ziņojuma sagatavošanas mērķis, laika periods, par kādu uzraudzības ziņojums sagatavots, uzraudzības ziņojuma struktūra un sagatavošanā iesaistītie).
- Attīstības programmas ieviešanas izvērtējums (ieviešanas process un sadarbība ar sociālajiem partneriem, izvērtējums par izvirzīto prioritāšu, mērķu un rīcību sasniegšanu, rezultatīvo rādītāju izvērtējums un ietekme uz pilsētas attīstību, investīciju plāna izvērtējums, kas ietver pārskatu par finanšu izlietojumu un prognozes sasaistē ar pašvaldības budžetu).

- Tematiskais izvērtējums (atsevišķu nozaru vai, ja nepieciešams, tematisko jautājumu izvērtējums).
- Secinājumi (galvenie izaicinājumi un iespējas pilsētas turpmākai attīstībai, rekomendācijas attīstības programmas grozījumiem un/vai aktualizācijai).
- Priekšlikumi (priekšlikumi attīstības programmas aktualizēšanai, ieviešanas vai uzraudzības sistēmas pilnveidošanai).
- Izmantotie informācijas avoti.

Ja attīstības programmas aktualizācija tiek veikta ikgadējā aktualizācijas procesa ietvaros, t.i., ja tiek aktualizēts rīcības plāns, tai skaitā investīciju plāns, Jūrmalas pilsētas domes lēmums par attīstības programmas aktualizāciju nav nepieciešams.

Domes lēmums par attīstības programmas aktualizāciju ir nepieciešams gadījumā, ja tiek veiktas izmaiņas attīstības programmas stratēģiskajā daļā. Nevar veikt attīstības programmas gala termiņa izmaiņas.

Monitoringa uzdevums ir konstatēt attīstības programmas īstenošanas rezultātā radušās tiešās un netiešās ietekmes uz vidi un nepieciešamības gadījumā pārskatīt programmā izvirzītos uzdevumus, rīcības un investīciju plānu.

Attīstības programmā ir noteikti šādi kvantitatīvi rādītāji (darbības rezultāti), kuri izmantoti attīstības tendenču novērtējumam attiecībā uz vidi:

- Naktsmītnēs apkalpoto viesu skaits;
- Peldvietu skaits ar atbilstību Zilā karoga sertifikāta prasībām;
- Jahtu ostu atbilstība Zilā karoga sertifikātam;
- Ielas ar nolietotu segumu, % no kopgaruma;
- Ielas ar melno segumu un bruģi, % no kopplatības;
- Neapgaismotas ielas, km;
- Ceļu satiksmes negadījumu skaits;
- Jahtu piestātņu skaits;
- Centralizētās siltumapgādes pakalpojumu lietotāju skaits;
- Elektroenerģijas patēriņš Jūrmalā, GWh
- Atkritumu dalītās vākšanas punkti.

Iepazīstoties ar attīstības programmā izvēlētajiem darbības rezultātu izvērtējuma rādītājiem, secināms, ka šajos rādītājos nav iekļauti tādi Jūrmalas pilsētai svarīgi vides kvalitātes rādītāji, kas saistīti ar ūdens apgādes un notekūdeņu apsaimniekošanu un citi rādītāji, kas atspoguļotu esošo vides problēmu risinājumu. Tāpēc būtu ieteicams izvērtēt arī šādus rādītājus:

- Dzeramā ūdens kvalitāte (atbilstība normatīvajām prasībām);
- Dzeramā ūdens patēriņš un to zudumi (tūkst.m³/gadā);
- Notekūdeņu attīrīšanas rādītāji (atbilstība normatīvajām prasībām);
- Kanalizācijas pakalpojumu pieejamība (% no iedzīvotāju skaita);
- Ūdens kvalitāte Lielupē un ezeros (pēc analīžu rezultātiem);
- Siltumenerģijas zudumi (%);
- Degradēto vietu skaits;
- Radītais sadzīves un bīstamo atkritumu daudzums (t/gadā) un iedzīvotāju skaits.

14. Kopsavilkums

Vides pārskats ir sagatavots Jūrmalas pilsētas attīstības programmai 2014.- 2020.gadam izstrādes laikā, šīs programmas stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros.

Vides pārskatu sagatavoja Mg.sc.env. Daina Dzeguze saskaņā ar LR 1998.gada 14.oktobra likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK 2004.gada 23.marta noteikumiem Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Attīstības programma ir izstrādāta, lai Jūrmala turpmākajos septiņos gados pēc iespējas efektīvi izlietotu savā rīcībā esošos finanšu resursus un cilvēkresursus Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģijā 2010 – 2030 nosprausto mērķu sasniegšanai.

Izstrādājot attīstības programmu un vides pārskata projektu, notika konsultācijas ar Vides pārraudzības valsts biroju, iesaistītajām institūcijām un pašvaldības darbiniekiem. Lai apzinātu iedzīvotāju viedokli par Jūrmalas pilsētas attīstības iespējām, tika veikta Jūrmalas iedzīvotāju aptauja, kopā aptaujājot 300 iedzīvotājus. Aptaujas rezultātā tika saņemti vairāki ierosinājumi, kas ņemti vērā attīstības programmas un vides pārskata izstrādes procesā.

Attīstības programma ir stratēģisks dokuments, kurā norādīta Jūrmalas pilsētas attīstības vīzija, prioritātes, izvirzītie mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi, kas nepieciešami realizēt, lai sasniegtu izvirzītos mērķus. Līdz ar to, veicot plānošanas dokumenta analīzi, tika izvērtēta Jūrmalas pilsētas stratēģiskās attīstības iespējamā tiešā vai netiešā ietekme uz vidi.

Jūrmalas pilsētas attīstības programmas ietvaros plānotās rīcības, kas var radīt tiešu ietekmi uz vidi, ir, galvenokārt, saistītas ar transporta, Lielupes ostas, Ķemeru kūrorta un komunālās saimniecības infrastruktūras attīstību. Netiešās ietekmes ir saistītas ar uzņēmējdarbības attīstību, vides un publiskās telpas sakārtošanu, kā arī tūristu skaita pieaugumu.

Realizējot Jūrmalas pilsētas attīstības programmu, var paredzēt, ka uzlabosies transporta un komunālās saimniecības kvalitāte. Īstenojot darbības, kas saistītas ar transporta infrastruktūras modernizāciju un Lielupes ostas teritorijas attīstību, sagaidāma diferencēta ietekme uz vidi, jo paralēli pozitīvai ietekmei, ko radīs infrastruktūras sakārtošana, ir iespējama piesārņojuma palielināšanās, palielinoties satiksmes un saimnieciskās darbības intensitātei.

Veicot ūdensapgādes sistēmas pilnveidošanu, uzlabosies dzeramā ūdens kvalitāte un tiks samazināti ūdens zudumi. Realizējot plānotos investīciju projektus ūdenssaimniecības sakārtošanā, sniedzot kanalizācijas pakalpojumus iedzīvotājiem, kam līdz šim tie nebija pieejami, sagaidāms mazāks gruntsūdeņu piesārņojums ar neattīrītiem notekūdeņiem. Nodrošinot lietus un kanalizācijas tīklu sistēmas pilnveidošanu, mazināsies risks ielu applūšanai ar ūdeni stipra lietus laikā.

Realizējot plānotos investīciju projektus energoefektivitātes uzlabošanā, veicot uzlabojumus siltumtrasē, tiks samazināti siltuma zudumi. Paredzot ēku siltināšanu, sagaidāms mazāks kurināmā patēriņš, līdz ar to mazāks gaisa piesārņojums.

Pirms objektu un infrastruktūru izbūves, tai skaitā Lielupes ostas un Ķemeru kūrorta infrastruktūras, veicot detalizētu izpēti par to iespējamo ietekmi uz ĪADT, īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamo dzīvnieku populācijām, nosakot tā izbūvei piemērotākās vietas, kā arī videi draudīgākās tehnoloģijas, ir iespējams mazināt plānotās būves un infrastruktūras negatīvo ietekmi uz putnu migrācijas un ligzdošanas vietām, aizsargājamiem biotopiem, kā arī ekosistēmu kopumā.

Kā pastāvīga ietekme uz ekosistēmu var būt antropogēnās slodzes samazināšana, veidojot videi draudzīgu tūrisma un atpūtas vietu infrastruktūru un pakalpojumus. Attīstot tūrisma un rekreācijas infrastruktūru, to pareizi plānojot un īstenojot, kopumā paredzama pozitīva ietekme uz vidi. Sakārtojot pilsētā esošās pludmales atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, tiks nodrošināta iedzīvotāju un tūristu drošība un nepieciešamais aprīkojums ne tikai Zilā karoga pludmalēs, bet arī pārējās pilsētas peldvietās. Ietekme uz īpaši aizsargājamiem dabas teritorijām un bioloģisko daudzveidību detalizēti

vērtējama pirms konkrētu saimniecisko darbību uzsākšanas. Vienlaicīgi jāņem vērā, ka palielinoties rekreāciju teritorijas apmeklēšanas intensitātei, iespējama arī slodzes paaugstināšanās uz ekosistēmu.

Kopumā izvērtējot summārās ietekmes, var secināt, ka projekti un aktivitātes kopumā nepasliktinās vides stāvokli Jūrmalas pilsētas teritorijā, un realizējot paredzētos projektus, attīstīsies kurortuloģija, uzlabosies iedzīvotāju dzīves kvalitāte un pilsētā tiks nodrošināta kvalitatīva infrastruktūras attīstība, kas ir arī attīstības programmā izvirzītie mērķi.

Lai Jūrmalas pilsētas attīstības programmā plānotās darbības rezultātā varētu samazināt vai novērst iespējamās ietekmes uz vidi, nepieciešams realizēt dažādus pasākumus un izvēlēties optimālākos risinājumus:

- 1) Attīstot autoceļu satiksmes infrastruktūru, Lielupes ostu un tās infrastruktūru, saimnieciskās darbības teritorijās, attīstot ražošanas objektu būvniecību, ja tāda paredzēta, jāveic darbības detalizētāka izpēte. Katrā konkrētā gadījumā, atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, ja tas piemērojams paredzētajai darbībai. Nepieciešams izvērtēt un izvēlēties maksimāli vidi saudzējošākas metodes un tehnoloģijas, paredzot attiecīgās nozares labāko pieejamo tehnoloģisko paņēmieni izmantošanu.
- 2) Plānojot Ķemeru kūrorta infrastruktūras attīstību, jāvērtē ne tikai tās ietekme uz vidi konkrētajā teritorijā, bet arī iespējamā ietekme uz pieguļošo teritoriju, jo nekvalitatīvu apbūves projektu un inženierkomunikāciju izbūves īstenošanas rezultātā var tikt izmainīts gruntsūdens līmenis, kas varētu ietekmēt esošo vides stāvokli. Ņemot vērā attīstības programmā plānotās prioritātes, kas ir saistītas ar kūrorta attīstību, plānošanas dokumentā ir ietverti ar vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības pamatprincipiem saistīti nosacījumi: ilgtspējīga dabas resursu pārvaldība, kūrorta resursu izpētē un infrastruktūras attīstības procesā iesaistot atbilstošus profesionālus speciālistus un kvalificētu darbaspēku.
- 3) Tā kā Jūrmalas pilsētas ekonomiskā attīstība saistīta ar Rīgas līča piekrastes saimnieciskām aktivitātēm, potenciālo ietekmi uz vidi un vides riskus ievērojami var samazināt, ievērojot Latvijas normatīvajos aktos noteikto aizsargjoslu prasības, kas noteiktas arī Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma kartēs.
- 4) Lai saglabātu ĪADT un citas ekoloģiski jutīgas dabas teritorijas, plānojot jebkādas rīcības, stingri jāievēro attiecīgo regulējošo normatīvo aktu prasības. Jānodrošina rekreācijas zonu: jūras, ezeru, upju piekrastes un mežu ilgtspējīga pastāvēšana un publiskā pieejamība, nepieļaujot nepamatotu publiski pieejamo mežu platību pārvēršanu privātās blīvas apbūves teritorijās, apbūve pieļaujama tikai saskaņā ar teritorijas plānojumu.
- 5) Plānojot tūrisma attīstību, jāmeklē risinājumi potenciālo rekreācijas vietu labiekārtošanai un atpūtnieku plūsmas regulēšanai: jāveic vienota stila norāžu zīmju un informatīvo stendu izvietošanu ar attiecīgajām norādēm un izglītojošo informāciju par aizliegtajām darbībām konkrētajā teritorijā, jāveido labiekārtotas autostāvvietas (vietās, kur tas atļauts) ar iespējamo atkritumu savākšanu un jāizbūvē gājēju takas no autostāvvietām uz rekreācijas vietām vai citiem dabas objektiem.

Attīstības programmā viens no rīcības virzieniem *R3.7.1. Uzņēmējdarbības atbalsta plāna izstrāde* ir saistīts ar esošās situācijas izpēti un pašvaldības rīcības plāna izstrādi ar mērķi veicināt videi draudzīgas ražošanas attīstību. Tas arī nozīmētu, ka vides kvalitātes nodrošināšanai nepieciešama vides uzraudzības pasākumu realizācija, kas nodrošinātu stingru uzņēmumu vispārējās darbības un vides aizsardzības prasību kontroli, kā arī sanācijas pasākumu realizēšanu piesārņotajās teritorijās.

Rīcības virziens *R3.1.4. Pastāvīga iedzīvotāju informēšana par pilsētas infrastruktūras attīstības iecerēm* paredz pašvaldības speciālistu informācijas sniegšanu iedzīvotājiem par turpmākajos gados plānotajiem infrastruktūras attīstības projektiem (ūdensapgāde un kanalizācija, ielu infrastruktūra,

sabiedrisko ēku būvniecība un remonts u.c.) un tās iekļaušanu pašvaldības mājaslapā, tai skaitā sniežot šo informāciju kartogrāfiskā formātā. Pastāvīga iedzīvotāju informēšana par pilsētas attīstības iecerēm palielinās pilsētas iedzīvotāju iesaisti pašvaldības lēmumprojektu apspriešanā.

Kopumā var secināt, ka Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.–2020.gadam īstenošana nav pretrunā ar vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, ja tiek ievēroti iepriekš aprakstītie risinājumi ietekmju uz vidi mazināšanai.

15. Izmantotā literatūra

1. Jānis Prols. Sulfīdus saturošo pazemes ūdeņu ģenēze. Promocijas darba kopsavilkums, Rīga, 2010.
2. G.Eberhards, J.Lapinskis "Baltijas jūras Latvijas krasta procesi", Rīga, 2007.
3. A. Rudovics, T. Rudovica. Latvijas fiziskā ģeogrāfija. Rīga, Zvaigzne ABC, 1996.
4. Hidrotermālās enerģijas potenciāls Rīgā / Jūrmalā. Dr.Sc.Ing. Ināra Škapare, RTU Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģiju institūts, 2011.
5. Eiropas Savienības 6. Vides aizsardzības rīcības programma „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle”. Eiropas Komisija, 2002.
6. ANO Riodežaneiro deklarācija „Par vidi un attīstību”, 1992.
7. Eiropas Padomes Direktīva 1992/43/EEK „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” (Biotopu direktīva), 1992.gada 21.maijs.
8. Eiropas Padomes Direktīva 1979/409/EEK „Par savvaļas putnu aizsardzību” (Putnu direktīva), 1979.gada 2.aprīlis.
9. Konvencija par starptautiskas nozīmes mitrajiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi – Ramsāres konvencija (1971);
10. Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību – Bernes konvencija, 1979.
11. Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija, 1992.
12. Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija, 1972.
13. Eiropas Padomes Direktīvas 2008/105/EK par iekšējo virszemes ūdeņu, pārejas ūdeņu, piekrastes ūdeņu un gruntsūdeņu aizsardzību, 2008.
14. Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (Natura 2000) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību - Biotopu direktīva, 1992.
15. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam” , Rīga, 2010.
16. Nacionālais vides politikas plāns 2004. – 2008., Rīga, 2004.
17. Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015.gadam, Rīga, 2009.
18. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020.gadam, Rīga, 2013.
19. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma. Rīga, 2000.
20. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013. – 2020.gadam, VM, Rīga, 2013.
21. LR Saeima, likums „Vides aizsardzības likums”, 15. 11.2006.
22. LR Saeima, likums "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums", 18.12.2008.
23. LR Saeima, likums „Sugu un biotopu aizsardzības likums”, 16.03.2000.
24. LR Saeima, likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, 30.10.1998.
25. LR Saeima, likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, 02. 03.1993.
26. LR Saeima, likums „Par piesārņojumu”, 29.03.2001.
27. LR Saeima, likums „Ķemeru nacionālā parka likums”, 30.05.2001.
28. LR Saeima, likums “Ūdens apsaimniekošanas likums”, 12.09.2002.
29. LR MK rīkojums Nr.582 „ Valsts civilās aizsardzības plāns”, 28.09.2010.

30. LR MK noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, (16.03.2010.).
31. LR MK noteikumi Nr.157 „Kārtība kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, (23.03.2004.).
32. LR MK noteikumi Nr. 212 „Par dabas liegumiem”, (15.06.1999.).
33. LR MK noteikumi Nr. 83 „Par dabas parkiem”, (09.03.1999.).
34. LR MK noteikumi Nr.608 "Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai", (06.07.2010.).
35. LR MK noteikumi Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”,(12.03.2002.).
36. LR MK Noteikumi Nr.702 „Dabas parka „Ragakāpa” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, (10.08.2004. ar grozījumiem līdz 09.09.2006.).
37. LR MK Noteikumi Nr.236 „Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” ,(18.06.2002. grozījumiem līdz 10.01.2006.).
38. LR MK 15.01.2002. noteikumu Nr.27 „Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus”.
39. LR MK 2013.gada 21.maija noteikumiem Nr.265 „Grozījumi Ministru kabineta 2012.gada 10.janvāra noteikumos Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”.
40. LR MK 2012.gada 10.janvāra.noteikumi Nr.38, „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”.
41. „Valsts galvenā autoceļa A10 Rīga – Ventspils posma Priedaine – Ķemeri rekonstrukcijas ietekmes uz vidi novērtējums”, 2010.
42. Rīcības plānu izstrāde trokšņa samazināšanai uz valsts autoceļiem Autoceļš A10 Kopsavilkums, 2009.
43. Derīgo izrakteņu krājumu bilance par 2012.gadu. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2013.
44. Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000.– 2020.gadam, Rīga, 2000.
45. Rīgas plānošanas reģiona teritorijas (telpiskais) plānojums 2005. – 2025.gadam, Rīga, 2005.
46. Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2009-2013.gadam, Rīga 2012.
47. Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums”, II daļa „Perspektīva”, Rīga, 2007.
48. Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015.gadam, 2010.
49. Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010.-2030.gadam, 2010.
50. Jūrmalas pilsētas investīciju plāns 2013.-2015.gadam.
51. Jūrmalas Vides aizsardzības politikas plāns (apstiprināts ar Jūrmalas pilsētas domes 2002.gada 16.janvāra lēmumu Nr.49.
52. Jūrmalas pilsētas Teritorijas plānojuma grafiskā daļa, teritorijas izmantošana un apbūves noteikumi (apstiprināti ar Jūrmalas pilsētas domes 2012.gada 11.oktobra saistošiem noteikumiem Nr.42 (protokols Nr.17, p.55).
53. Jūrmalas pilsētas kultūrvides attīstības stratēģija 2008.-2020.gadam (apstiprināta ar Jūrmalas pilsētas domes 2009.gada 11.jūnija lēmumu Nr.407 (protokols Nr.13, p.13).
54. Jūrmalas pilsētas tūrisma attīstības stratēģija 2007.-2018.gadam (apstiprināta ar Jūrmalas pilsētas domes 2012.gada 26.janvāra lēmumu Nr.10 (protokols Nr.1, p.14).
55. Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.
56. Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem , 2012.

57. Veselības inspekcija. Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību 2012.gadā.
58. Dabas lieguma „Lielupes grīvas plavas” dabas aizsardzības plāns, 2004.
59. Dabas lieguma “Darmšates priežu audze” dabas aizsardzības plāns, 2006.
60. Dabas parka „Ragakāpa” dabas aizsardzības plāns, 2004.
61. Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāns, 2002.
62. Ķemeru nacionālā parka dabas aizsardzības plāna precizētā tūrisma infrastruktūra, 2011..

Elektroniskie informācijas avoti:

1. Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Gaiss” [tiešsaiste]- [atsauce 16.06.2013.] Pieejams: <http://www.meteo.lv/lapas/vide/parskatu-ievadisana/parskatu-ievadisana?id=1039&nid=376>
2. Valsts statistikas pārskats „Nr.2 – Ūdens” [tiešsaiste]- [atsauce 22.06.2013.] Pieejams: <http://parissrv.lv/gmc.lv/#viewType=watertakenterorgcoarse&incrementCounter=2>
3. Valsts statistikas pārskats par bīstamiem un sadzīves atkritumiem 3-A [tiešsaiste]- [atsauce 12.06.2013.]Pieejams: <http://parissrv.lv/gmc.lv/#viewType=reportIndexView&type=3WA&incrementCounter=1>
4. Īpaši aizsargājami koki [tiešsaiste] - [atsauce 93.05.2013.] Pieejams: http://vdc2.vdc.lv:8998/lva/dk_read/DK_PCKG_WWW.KOKS_MEK_REZ
5. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas [tiešsaiste] - [atsauce 20.06.2013.] Pieejams: http://vdc2.vdc.lv:8998/p_ppv.html
6. Dabas aizsardzības pārvalde [tiešsaiste] - [atsauce 12.06.2013.] Pieejams: http://www.daba.gov.lv/public/lat/iadt/dabas_liegumi/lielupes_grivas_plavas/%22%22/
7. MK noteikumi Nr.702 " Dabas parka "Ragakāpa" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"[tiešsaiste] - [atsauce 28.06.2013.] Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=92346>
8. 2010.gada 5.janvāra MK noteikumi Nr.17"Noteikumi par aizsargājamām jūras teritorijām"[tiešsaiste] - [atsauce 29.06.2013.] Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=203672&from=off>
9. MK noteikumi Nr.212 " Noteikumi par dabas liegumiem" Izdoti saskaņā ar likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” [tiešsaiste] - [atsauce 30.06.2013.] Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=20083>
10. Veselības inspekcija [tiešsaiste] - [atsauce 11.06.2013.] Pieejams: Dzeramā ūdens monitorings [http://www.vi.gov.lv/uploads/files/Dzerama%20udens%20kvalitate%20un%20uzraudziba%202012\(2\).pdf](http://www.vi.gov.lv/uploads/files/Dzerama%20udens%20kvalitate%20un%20uzraudziba%202012(2).pdf)
11. Veselības inspekcija [tiešsaiste] - [atsauce 18.06.2013.] Pieejams: Peldūdens monitorings <http://www.vi.gov.lv/uploads/files/Peldudenu%20parskats%202012.pdf>
12. Jūrmalas pilsētas publiskie dokumenti [atsauce 20.05.2013.-08.07.2013.] Pieejams: <http://www.jurmala.lv/page/309>
<http://www.jurmala.lv/page/308&mode=print>
13. Ezeru datu bāze [tiešsaiste] - [atsauce 19.05.2013.] Pieejams: <http://www.ezeri.lv/database/2241>
14. Ceļu satiksmes drošības direkcija[tiešsaiste] - [atsauce 20.06.2013.] Pieejams: http://www.csdd.lv/lat/noderiga_informacija/statistika/transportlidzekli/?doc=529

Pielikumi